ecommbx

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ecommbx

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 10 Ιουλίου 2024 • Ετος 10ο • Αρ. φύλλου 502* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

Η σκληρή μάχη για απαγόρευση του Airbnb σελ. 10

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Ανεπάρκεια στέγης και εκτόξευση των ενοικίων

ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ
Η επιτυχία της γραφικής πόλης Ιρβιν στις ΗΠΑ

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ
«Κόκκινο» σε βραχυχρόνιες μισθώσεις από το 2028

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ
Με το σπαθί στο χέρι οι τοπικές κοινωνίες

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Τελευταίες πινελιές στον Προϋπολογισμό

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο του ερχόμενου έτους προβλέπεται πλεονασματικό, ύψους 936 εκατομμυρίων ευρώ

Στο τελικό στάδιο βρίσκεται η ετοιμασία του Προϋπολογισμού του 2025 και μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου θα πρέπει να έχει περάσει από το Υπουργικό Συμβούλιο και ακολούθως να αρχίσει η συζήτησή του στη Βουλή. Είναι ο δεύτερος Προϋπολογισμός που ετοιμάζεται επί της διακυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη, ενώ με βάση το μακροοικονομικό σενάριο του υπουργείου Οικονομικών, το δημοσιονομικό ισοζύγιο του έτους που μπαίνει προβλέπεται ότι θα είναι πλεονασματικό ύψους 936 εκατομμυρίων ευρώ. Οπως δήλωσε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Προϋπολογισμός του 2025 θα είναι πλεονασματικός. Τόνισε επίσης ότι, σε καμία απολύτως περίπτωση δεν θέλει να ληφθεί υπόψη πολιτικό, ή άλλο κόστος για την ετοιμασία του. Η δήλωση αυτή δεν αποκλείεται να σχετίζεται με την πρόσφατη έκθεση του ΔΝΤ σχετικά με το κρατικό μισθολόγιο. Πάντως ο υπ. Οικονομικών έχει δηλώσει ότι δεν είναι περίοδος που μπορούν να γίνουν περικοπές μισθών. Αν και δεν είναι από τα θέματα που λύνονται άμεσα, δεν είναι απίθανο να δούμε να υιοθετούνται σε κάποιο βαθμό ορισμένες από τις εισηγήσεις των διεθνών δανειστών. **Σελ. 3**

Το «καλάθι» του νέου που ντύνεται στο χακί

Παραδοσιακά, η κυπριακή οικογένεια προετοιμάζει τον νεαρό της που θα κληθεί να φορέσει το χακί για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία, αγοράζοντας, ουσιαστικά έξτρα, υλικά και χρειώδη, σαν αυτά που χορηγεί η Εθνική Φρουρά στους νεοσύλλεκτους. Σε επικοινωνία με εμπορικά καταστήματα διαπιστώσαμε ότι οι τιμές για το «καλάθι» του εθνοφρουρού ελάχιστα έχουν διαφοροποιηθεί συγκριτικά με πέρυσι. Το κόστος κυμαίνεται μεταξύ 150 και 250 ευρώ -αναλόγως ποσότητας και ποιότητας. **Σελ. 6**

Δεν βρήκαν σωσίβιο για το τερματικό

Οριστικοποιείται το ναυάγιο

Παραμένει το αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις για το τερματικό στο Βασιλικό και όλα δείχνουν ότι θα επέλθει τελικά ένα «βελούδινο» διαζύγιο της ΕΤΥΦΑ με την κινεζική κοινοπραξία. Οι εξελίξεις με την ανακοίνωση των τελικών αποφάσεων αναμένονται μέχρι το τέλος του τρέχοντος μηνός. **Σελ. 5**

Ερχονται και πληρωμές με ψηφιακό ευρώ

Για πιο ασφαλείς συναλλαγές

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός φέρνει και αλλαγές στον τρόπο των πληρωμών και ανοίγει τον δρόμο για το ψηφιακό ευρώ. Το ψηφιακό ευρώ πρακτικά αναμένεται να «συμπληρώσει» τα μετρητά, δεν θα τα αντικαταστήσει και θα συνεχίσουν να υπάρχουν και τα άλλα ιδιωτικά ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Στόχος, η διενέργεια ασφαλών άμεσων πληρωμών. **Σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ Σελ. 6

Η διπλή συνταγή της Ολγκίν

Επιχειρεί να δελεάσει Αγκυρα-Λευκωσία, ενημερώνει Συμβούλιο Ασφαλείας, συναντά Χακάν Φιντάν.

ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Ισορροπώντας μεταξύ ύφεσης - πληθωρισμού

Η ετήσια σύνοδος της ΕΚΤ στη Σίντρα της Πορτογαλίας προέβαλε τα διλήμματα με τα οποία ήταν αντιμέτωποι οι αξιωματούχοι της τράπεζας, προσπαθώντας να ισορροπήσουν στη λεπτή γραμμή μεταξύ ύφεσης και ελέγχου του πληθωρισμού μετά το ξέσπασμα της COVID-19. Αποκάλυψε επίσης το λάθος της ΕΚΤ για τα αίτια που προκάλεσαν τον πληθωρισμό. **Σελ. 12**

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Διογκώνουν στοιχεία για εισροή κεφαλαίων

Σύμφωνα με στοιχεία της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας οι εισροές ξένων κεφαλαίων σε κρατικά ομόλογα ανήλθαν σε 8,3 δισ. δολ. στους προηγούμενους τρεις μήνες. Ομως ένα σημαντικό τμήμα από αυτά τα έχουν αγοράσει τουρκικές τράπεζες. Στην πράξη, πωλούν ή ενοικιάζουν ομόλογα σε ξένες τράπεζες και στη συνέχεια τα παίρνουν πίσω. **Σελ. 9**

ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑΓΙΑΔΕΣ

Φυλάνε τα εγγόνια επί πληρωμή στη Σουηδία

Οι παππούδες και οι γιαγιάδες της Σουηδίας δικαιούνται να πληρώνονται για να φυλάνε τα εγγόνια τους, καθώς η χώρα επιτρέπει στους γονείς να μεταφέρουν το δικαίωμα της πληρωμένης γονικής άδειας σε άτομα πέραν της στενής οικογένειας του παιδιού. Ο νόμος επιτρέπει στους γονείς να μεταφέρουν έως και 90 ημέρες από την άδειά τους σε άλλα πρόσωπα. **Σελ. 9**

5 291296 000378

ΑΥΞΗΣΗ ΑΦΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ

Οι Αμερικανοί ψηφίζουν Ελλάδα

Από τους ναούς της Ιαπωνίας και τα θερμικά λουτρά της Ουγγαρίας, μέχρι τα νησιά των Κυκλάδων, οι Αμερικανοί τουρίστες είναι παντού. Στην Ελλάδα, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δείχνουν ότι οι αφίξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν στο 4μηνο Ιανουαρίου - Απριλίου κατά 62,1%, σε 267.500 ταξιδιώτες. Αισθητά αυξημένα είναι και τα έσοδα. **Σελ. 19**

ΥΠΟΛΕΙΠΕΤΑΙ ΟΜΩΣ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ισχυρή στην καινοτομία η Κύπρος

Ανάμεσα στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις στην καινοτομία είναι η Κύπρος μεταξύ του 2023 και του 2024 σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καταγράφοντας «σκορ καινοτομίας» λίγο πιο πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε. Παρουσιάζει ωστόσο αδυναμίες στις επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και το κράτος. **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Γαλλικές εκλογές και ευρωπαϊκές προοπτικές

Ο επαναληπτικός γύρος των εκλογών στην Γαλλία ξάφνιασε. Η άνοδος της Ακροδεξιάς στον πρώτο γύρο των εκλογών ενεργοποίησε τα δημοκρατικά αντανακλαστικά του γαλλικού πολιτικού συστήματος με αποτέλεσμα τα πλάνα της Μαρί Λεπέν να ναυαγήσουν. Το κόμμα της κατέλαβε την τρίτη θέση σε μια εκλογική μάχη που όλοι ανέμεναν την πρωτιά, όχι όμως και την απόλυτη πλειοψηφία. Νικητής των εκλογών η Αριστερά, η οποία προχώρησε στην σύμπηξη ευκαιριακού μετώπου ενσωματώνοντας ανομοιογενείς μεταξύ τους ομάδες - και τα κατάφερε. Η ανακοπή του δρόμου προς την εξουσία για την Ακροδεξιά επιτεύχθηκε, αυτό που δεν επιτεύχθηκε είναι μια καθαρή πρόταση διακυβέρνησης για τη χώρα. Το αποτέλεσμα των εκλογών ήδη ανησυχεί τις αγορές και ασκεί πιέσεις στο ευρώ. Η σταθερότητα στην Γαλλία κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική σε μια περίοδο γεμάτη με προκλήσεις για την Ε.Ε., όπου θα χρειαστούν συναινέσεις για μεγάλες μεταρρυθμίσεις. Ολα ξεκινούν από την ανάγκη για ένα νέο οικονομικό πρότυπο που θα προσδώσει στη Γραιά Ηπειρο τη χαμένη της ανταγωνιστικότητα. Οι προσπάθειες θα χρειαστεί επίσης να επεκταθούν και προς την κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής άμυνας και ασφάλειας. Τέλος, η ευκαιρία μιας ακόμη διεύρυνσης αποτέλεσε και αποτελεί για την Ε.Ε. αναπτυξιακό εργαλείο που προσδίδει κύρος και ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικονομικού και πολιτικού οικοδομήματος. Το τέλος των εκλογών στη Γαλλία κλείνει τον κύκλο που άνοιξε το βράδυ του αποτελέσματος των ευρωεκλογών. Μέγα ζητούμενο οι δημοκρατικές δυνάμεις να καταλήξουν σε συνεννόηση η οποία θα σημάνει μια νέα περίοδο για την Ε.Ε. Αυτή η περίοδος θα μπορεί να ξεκινήσει με πιο αποφασιστικά βήματα ενίσχυσης της ενεργειακής αυτονομησης ενόψει του χειμώνα. Ακολούθως θα απαιτηθεί ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης της ευρωπαϊκής οικονομίας στο παγκόσμιο εμπόριο. Δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση επιλογή η ευρωπαϊκή εξωστρέφεια να αφεθεί να συντριβεί μέσα από την αντιπαράθεση μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ.

Μετά έρχεται η αντιμετώπιση του επενδυτικό κενού που αφήνει την Ευρώπη χωρίς βασικές εκσυγχρονισμένες υποδομές και κρατά την έρευνα και την καινοτομία πίσω. Η ευρωπαϊκή οικονομία το επόμενο διάστημα καλείται με αποφασιστικότατα να καλύψει το χαμένο έδαφος. Χωρίς συγκρότηση και ανάδειξη των Ευρωπαίων πρωταθλητών που θα προσελκύσουν την προσοχή των επενδυτών, η κατάσταση θα γίνεται ολοένα και πιο δύσκολη. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που η ενοποίηση των κεφαλαιαγορών γίνεται ξαφνικά πρώτη προτεραιότητα στη χάραξη οικονομικής πολιτικής.

Η Ε.Ε. είναι σε κάθε περίπτωση αντιμέτωπη με την αναπτυξιακή προοπτική που κάθε φορά κρύβεται πίσω από τη δυνατότητα που προσφέρει μια προς Ανατολάς διεύρυνση. Οι γεωπολιτικές εξελίξεις είναι ραγδαίες και ενισχύουν το αφήγημα της διεύρυνσης για καλύτερη διαφύλαξη των ευρωπαϊκών συνόρων. Την ίδια στιγμή, μια εσωτερική μεταρρύθμιση στον τρόπο διακυβέρνησης αναπόφευκτα θα επιτρέψει αποδέσμευση της θετικής δυναμικής που η ένταξη νέων χωρών προκαλεί. Το τελευταίο ζήτημα, αυτό της διεύρυνσης, αναπόφευκτα δημιουργεί και κάποιες παρενέργειες στις χώρες της περιφέρειας όπως είναι η Κύπρος. Η χώρα μας αν δεν βρει τον ρόλο της και δεν ενισχύσει την παρουσία της στην Ε.Ε. θα κινδυνεύσει να περιοριστεί στη χαμηλή ταχύτητα των ευρωπαϊκών χωρών. Η Κύπρος έχει την ευκαιρία να αποτελέσει πυλώνα σταθερότητας και ειρήνευσης σε μια περιοχή ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια καθώς και την ασφάλεια των συνόρων από μεταναστευτικές ροές. Οι ευκαιρίες τόσο για την ενωμένη Ευρώπη όσο και για τα μεμονωμένα κράτη είναι ορατές, αρκεί να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις θετικής συνδρομής.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις **cashback**!

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΟ ΤΩΡΑ

HELLENIC BANK | μπλε

ΣΧΟΛΙΟ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Με αφορμή τη νέα Πινακοθήκη στη Λάρνακα

Με χαρά διαβάζω πως η Λάρνακα αποκτά νέα Δημοτική Πινακοθήκη, η οποία θα στεγαστεί σε ένα από τα ιστορικά κτήρια της πόλης, γνωστό και ως η «Λέσχη με τα εφτά τζάκια» επί της Οδού Ζήνωνος Κιτιέως. Η νέα Πινακοθήκη θα ονομάζεται Δημοτική Πινακοθήκη Λάρνακας – Συλλογή Χριστοφόρου, μιας και η οικογένεια Χριστοφόρου θα παραχωρήσει έργα τέχνης προς τον Δήμο Λάρνακας προκειμένου να εμπλουτιστεί η συλλογή της Πινακοθήκης. Η Συλλογή Μαρίας και Χαράλαμπου Χριστοφόρου αποτελεί καρπό επίμοχθης συλλεκτικής προσπάθειας πολλών δεκαετιών και εξειδικεύεται σε Έλληνες καλλιτέχνες, ζωγράφους κυρίως, και πολύ λιγότερο χαράκτες. Σημειώνω πως στην Αραδίππου έχει δημιουργηθεί Μουσείου Χριστιανικής Τέχνης, με έργα της συλλογής της οικογένειας.

Τώρα η σκυτάλη και η ευθύνη περνάει στον Δήμο της Λάρνακας, για να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη δωρεά τους και να προσφέρει στην πόλη της Λάρνακας πολιτιστικές υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, που όμως θα πρέπει να αγκαλιάζουν συνολικά τους κατοίκους της πόλης και τους επισκέπτες της. Δεν μπορώ παρά να μην κάνω τον συνειρμό με το πώς δημιουργήθηκε η Δημοτική Βιβλιοθήκη Πινακοθήκη της Αμμοχώστου και ποιους στόχους είχε θέσει ο διευθυντής της Γ.Φ. Πιερίδης. Έγραφε το 1961 στο περιοδικό «Πνευματική Κύπρος»: «Η συλλογή μας Κυπρίων ζωγράφων, που πρέπει να καταρτισθεί με συμπάθεια αλλά και με περίσκεψη, παρέχει την δυνατότητα σχηματισμού μιας Πινακοθήκης η οποία ύστερα από λίγες δεκάδες χρόνια θα είναι αξιόλογη κατά τούτο: Θα παρουσιάζει την σύγχρονη κυπριακή ζωγραφική από το ξεκίνημά της σχεδόν, ξεκίνημα που δεν ανάγεται παλαιότερα από τις αρχές του αιώνα μας» και συμπλήρωνε: «εις το μέτρο των δυνατοτήτων μας συμβολή στην ενθάρρυνση της κίνησης γύρω από τη ζωγραφική και την αισθητική διαπαιδαγώγηση του κοινού σ' αυτό τον τομέα». Δυστυχώς το όραμα του Πιερίδη διαλύθηκε τον Αύγουστο του 1974, όμως θεωρώ πως η πρότασή του για «συμβολή στην ενθάρρυνση της κίνησης γύρω από τη ζωγραφική και την αισθητική διαπαιδαγώγηση του κοινού σ' αυτό τον τομέα» είναι ακόμα επιτακτική, όσο και έχουν περάσει πάνω από 60 χρόνια. Και τολμώ να πω ότι η Λάρνακα αρχίζει να κινείται με ζέση σε σχέση με τον πολιτισμό. Φιλοξενεί την Μπιενάλε Λάρνακας, που βάζει την πόλη στον διεθνή εικαστικό χάρτη, με τη διοργάνωση να αναβαθμίζεται φορά με τη φορά. Υπάρχει το Ίδρυμα Φοίβου Σταυρίδη – Αρχεία Λάρνακας, το οποίο επιτελεί αξιοσημείωτο έργο και θα πρέπει να στηριχθεί ακόμη περισσότερο. Η Λάρνακα διαθέτει και το Μουσείο Πιερίδη, το οποίο έχει τις ποιότητες που του επιτρέπουν να διαδραματίσει μεγαλύτερο ρόλο στα πολιτιστικά πράγματα της πόλης. Αλλά και στην επαρχία της Λάρνακας λειτουργεί το Μουσείο Κώστα Αργυρού στον Μαζωτό, το Μουσείο Χριστιανικής Τέχνης, στην Αθηένου το Καλλινίκειο Δημοτικό Μουσείο Αθηένου, στα Λεύκαρα υπάρχει Παραδοσιακής Κεντητικής και Αργυροχοΐας και άλλα. Άρα υπάρχει ένα πολύ ενδιαφέρον δίκτυο το οποίο μπορεί να αποδειχθεί ο χρυσός μίτος για να βγει η πόλη και η επαρχία στο πολιτιστικό φως και ελπίζω ο Οργανισμός Λάρνακα 2030 να αξιοποιήσει ακόμη περισσότερο αυτές τις δυναμικές προς όφελος όλων.

Η νέα Πινακοθήκη που ανοίγει τις πόρτες της στο κοινό τη Δευτέρα, 22 Ιουλίου 2024 θα πρέπει να συνομιλεί απευθείας δημιουργικά με τη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρνακας, που βρίσκεται στη Πλατεία Ευρώπης, αλλά και με τα άλλα πνευματικά ιδρύματα της πόλης και της επαρχίας, και γιατί όχι και με αυτά άλλων πόλεων. Αποδεικνύεται πως η Λάρνακα δεν έχει τίποτε να ζηλέψει, και αν θέλει να διαφοροποιηθεί από τις άλλες μεγάλες πόλεις μας ας συνεχίσει να επενδύει στον πολιτισμό, γιατί καλές και οι καθ' ύψος αναπτύξεις, αλλά συνήθως αυτές κρύβουν το φως από τους πολλούς.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το ζητούμενο για μένα στη μουσική είναι το ταξίδι

Ο τρομπετίστας Αντρέας Πολυζωγόπουλος επιστρέφει στο Windcraft Festival, στα Κατύδατα, που ανοίγει τις πύλες του αυτό το Σάββατο 13 Ιουλίου, αν και τα εργαστήρια του φεστιβάλ θα έχουν ξεκινήσει από την Πέμπτη, και με την ευκαιρία αυτή μιλήσαμε μαζί του, για τον νέο του δίσκο, «Petrichor», τον οποίο θα παρουσιάσει στο φεστιβάλ. Ο Ανδρέας Πολυζωγόπουλος λέει πως τα κομμάτια του άλμπουμ είναι εμπνευσμένα από διάφορους τόπους, ανθρώπους και καταστάσεις, «κάποιος μπορεί να πει ότι είναι ένα μελαγχολικό άλμπουμ, αλλά εγώ δεν το βλέπω ακριβώς έτσι. Υπάρχουν κομμάτια με ενέργεια, με διαφωνίες, με ένταση [...] φυσικά, υπάρχουν και κομμάτια πιο ονειρικά... όπως το βιώνει ο καθένας». Ο Ανδρέας Πολυζωγόπουλος θα εμφανιστεί στο Περιβόλι μαζί με τον πιανίστα Γιάννη Παπαδόπουλο και τον κοντραμπασίστα Γρηγόρη Θεοδωρίδη.

ARIS VEDERTSIS

«Το "ιδιαίτερο" που διακρίνει κάποιος στο «Petrichor» είναι η έλλειψη των τυμπάνων. Πρόκειται δηλαδή για ένα τρίο χωρίς ντραμς και κρουστά, και αυτό κάνει και τους τρεις μας να είμαστε πιο alert ρυθμικά» λέει ο τρομπετίστας Ανδρέας Πολυζωγόπουλος.

–Επιστρέφεις στο Windcraft μετά από εννέα χρόνια... τι έχει αλλάξει στον τρόπο με τον οποίο δημιουργείς μουσική;

–Αυτό που έχει αλλάξει εκτελεστικά είναι ότι δίνω πολύ μεγαλύτερη σημασία στις μελωδίες,. Παλαιότερα ήθελα να αυτοσχεδιάζω όλη την ώρα και να κάνω σόλο. Τώρα απολαμβάνω πολύ περισσότερο το να παίξω απλώς μία μελωδία –μπορεί να είναι και σημάδι ωριμότητας. Αλλά αυτό είναι μία μεγάλη αλλαγή, μου αρέσει φυσικά να παίζω σόλο, αλλά έχει έρθει και με την εμπειρία, αυτή η αλλαγή. Αυτό το διάστημα έχω ηχογραφήσει σε πολλά καινούργια άλμπουμ και έχω παίξει προφανώς και σε αρκετές συναυλίες με καινούργια πρότζεκτ και σε κάποια από αυτά, ενώ ήταν αυτοσχεδιαστικά, έπαιζα απλώς τις μελωδίες, ή πιο συμμετοχικά σόλο με τους άλλους μουσικούς και σχεδόν καθόλου σόλο. Πάντα μου άρεσε η ποπ μουσική και έτσι ένιωσα ότι περνάω εξίσου όμορφα, παίζοντας τις μελωδίες. Συνθετικά αυτό που ίσως έχει αλλάξει στο διάστημα αυτό έχει να κάνει με κάποιές σπουδές όπου ασχολήθηκα με τη σύνθεση αρκετά, αποκτώντας κάποιες γνώσεις στο πώς να εξελίσσω τις ιδέες που έχω και πώς να ολοκληρώνεται πιο γρήγορα μια σύνθεση. Για παράδειγμα το κομμάτι «Petit Sablon» στο δίσκο «Petrichor» ήταν σαν μια άσκηση, έπρεπε να ολοκληρώσω μία σύνθεση σε μία ώρα. Έβαζα τέτοιες προκλήσεις στον εαυτό μου για να εξελιχθώ στο κομμάτι της σύνθεσης.

–Θα παρουσιάσεις στο φεστιβάλ τον τελευταίο σου δίσκο «Petrichor», ποια είναι η μουσική γραμμή σε αυτή σου τη δουλειά;

–Το «ιδιαίτερο» που διακρίνει κάποιος στο «Petrichor» είναι η έλλειψη των τυμπάνων. Πρόκειται δηλαδή για ένα τρίο χωρίς ντραμς και κρουστά, και αυτό κάνει και τους τρεις μας να είμαστε πιο alert ρυθμικά. Χρησιμοποιούμε όλοι κάποια ηχοχρώματα από τα όργανά μας, από το πιάνο, το κοντραμπάσο και την τρομπέτα, για να δημιουργήσουμε τον ήχο των κρουστών, για παράδειγμα εγώ σε κάποια κομμάτια χρησιμοποιώ πολύ κάποια φυσήματα που στο μυαλό μου προσπαθώ να τα κάνω να ακουστούν όπως τα σκουπάκια στα τύμπανα, ο πιανίστας, Wajdi Riahi, αντίστοιχα χρησιμοποιεί το πιάνο ως κρουστό και ο Πέτρος Κλαμπάνης στο κοντραμπάσο κάνει το ίδιο. Νομίζω πως όλο αυτό δίνει ένα ιδιαίτερο χρώμα στον συγκεκριμένο δίσκο. Βέβαια, υπάρχουν πάρα πολλοί δίσκοι χωρίς τύμπανα, οι οποίοι με έχουν εμπνεύσει, δεν θεωρώ δηλαδή πως έχουμε κάνει κάποια καινοτομία, αλλά ψάχνοντας τέτοια ηχοχρώματα στο όργανο πάμε λίγο παραπέρα. Η έλλειψη τυμπάνων μάς κάνει εμάς να ανακαλύψουμε καινούργια ηχοχρώματα στα όργανά μας και αυτό είναι που δίνει κάτι το ιδιαίτερο.

–Διάβασα πολύ τη λέξη «σιωπή» γι' αυτή σου τη δουλειά, πώς επιτυγχάνεται «σιωπή» διά της μουσικής;

–Πολύ ωραία ερώτηση... έχει ενδιαφέρον πώς με συνοδεύει αυτή η σιωπή... ούτε και εγώ θυμάμαι, κάποιος το έγραψε, σε ένα δελτίο Τύπου, ή σε κάποια κριτική, δεν θυμάμαι πότε ξεκίνησε αλλά νομίζω ότι με εκφράζει. Τώρα πως αντιλαμβάνομαι εγώ τη σιωπή στη μουσική... ο Miles Davis, του οποίου είμαι μεγάλος φαν, έλεγε πως όταν παίζεις μια μεγάλη φράση, μετά πρέπει να σταματήσεις να παίζεις, έτσι ώστε να δώσεις χρόνο στον εαυτό σου και στον ακροατή να συνειδητοποιήσει τι άκουσε μόλις, διαφορετικά δεν έχει τον καιρό να το βιώσει. Κάπως έτσι βλέπω και εγώ τη σιωπή. Δεν θα παίζω συνέχεια, θα κάνω παύσεις, αλλά και η έλλειψη των τυμπάνων, στο συγκεκριμένο τρίο, εμπεριέχει μία σιωπή, γιατί τα τύμπανα συνήθως κρατάνε ένα χαλί συνέχεια –εννοείται πως είναι ωραίο– αλλά σε κάποιες φάσεις μπορεί να γίνει και κουραστικό. Τη σιωπή λοιπόν στη μουσική εγώ τη βιώνω με τις παύσεις.

–Ποιο συναίσθημα κυριαρχεί στο «Petrichor»;

–Ελπίζω να μην κυριαρχεί μόνο ένα συναίσθημα, γιατί αυτό θα το έκανε βαρετό το άλμπουμ. Τα κομμάτια είναι εμπνευσμένα από διάφορους τόπους, ανθρώπους και καταστάσεις, κάποιος μπορεί να πει ότι είναι ένα μελαγχολικό άλμπουμ, αλλά εγώ δεν το βλέπω ακριβώς έτσι. Υπάρχουν κομμάτια με ενέργεια, με διαφωνίες, με ένταση, για παράδειγμα στο «Ariadne's Scent» κάνουμε έναν αυτοσχεδιασμό, σχεδόν ελεύθερο σε κάποια σημεία, στο «First Time in Times Square» παίζουμε με πολύ ενέργεια... φυσικά, υπάρχουν και κομμάτια πιο ονειρικά... όπως το βιώνει ο καθένας.

–Ποιο είναι το ζητούμενό σου όταν παίζεις μουσική, να συγκινήσεις, να ταξιδέψεις το κοινό...;

–Ακριβώς αυτό είναι το ζητούμενο για μένα, το ταξίδι. Το να είμαστε 100% στη στιγμή, να κλείνουμε τα μάτια και να πηγαίνουμε σε μέρη που μονάχα με τη μουσική μπορούμε να πάμε. Για χρόνια με ταλαιπωρούσε το ποσοστό με το οποίο θα είμαι εγώ ικανοποιημένος και εκείνο με το οποίο το κοινό μου, δηλαδή σκεφτόμουν μερικές φορές ότι μπορεί εγώ να θέλω να παίξω κάτι, αλλά για το κοινό μου να είναι too much... και μού έλυσε τα χέρια ο Wynton Marsalis, ο οποίος σε κάποιο από τα σεμινάρια που κάνει ερωτήθηκε από κάποιον αν η τζαζ είναι περισσότερο για τους μουσικούς ή τους ακροατές. Ο Wynton απάντησε κατευθείαν πως είναι για τους ακροατές, αλλά ο πρώτος είναι ο μουσικός. Οπότε κοιτάζω να είμαι εγώ ικανοποιημένος με αυτό που κάνω και από εκεί και πέρα αν είναι ειλικρινές θα το βιώσουν και οι ακροατές.

«Το ζητούμενο για μένα είναι το ταξίδι. Το να είμαστε 100% στη στιγμή, να κλείνουμε τα μάτια και να πηγαίνουμε σε μέρη που μονάχα με τη μουσική μπορούμε να πάμε».

Πληροφορίες
Κύρια Σκηνή, Περιβόλι, Windcraft Music Fest, Ανδρέας Πολυζωγόπουλος Τρίο, Σάββατο, 13 Ιουλίου, ώρα 8:45 μ.μ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

«Απ' τη Σμύρνη ως την Πόλη»

Η Καλλιτεχνική Ομάδα Φωσφωνές παρουσιάζει το μουσικοθεατρικό αναλόγιο «Απ' τη Σμύρνη ως την Πόλη», σε κείμενο, σκηνοθεσία και μουσική επιμέλεια Λουκίας Πική. Τα γράμματα της Σοφούλας από τη Σμύρνη βρίσκουν τον Κωνσταντή στην Πόλη. Μία επιστολογραφική αφήγηση, βασισμένη σε ιστορικά γεγονότα, ξεδιπλώνεται επί σκηνής μέσα από τη ζωντανή μουσική. Το έργο αποτελεί απότοκο πολύμηνης έρευνας, σκιαγραφώντας μέσα από την οπτική διαφορετικών χαρακτήρων γεγονότα-σταθμούς της ταραγμένης περιόδου 1912-1955. Η παράστασή ανεβαίνει με αφορμή τη συμπλήρωση μισού αιώνα από την τραγωδία του 1974 στην Κύπρο. Συμμετέχουν οι ηθοποιοί Νικόλας Δημητρίου, Λουκία Πική και Σταύρος Ξ. Πέτρου και οι μουσικοί Γιώργος Πασμάς, Αντρέας Πασμάς, Παντελής Γκάσας, Γρηγορία Νικόλα.
Παραστάσεις 12, 14, 19 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Wharehaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Λευκωσία. Κρατήσεις 99138076.

Η Edit Gallery παρουσιάζει την ομαδική έκθεση «Collective Personal», η οποία εξερευνά το κοινό τραύμα της Κύπρου και την ελπίδα για ειρήνη.

Το Θέατρο Σκάλα παρουσιάζει σε το θεατρικό έργο «Αντιγόνη μετά τον Σοφοκλή» της Λούλου Ράτσκα, σε σκηνοθεσία Μαρίας Βαρνακκίδου, μια site specific παράσταση στο Οθωμανικό Χαμάμ της Λάρνακας.

Η Καλλιτεχνική Ομάδα Φωσφωνές παρουσιάζει το μουσικοθεατρικό αναλόγιο «Απ' τη Σμύρνη ως την Πόλη», σε κείμενο, σκηνοθεσία και μουσική επιμέλεια Λουκίας Πική.

Μαραθώνιος Θερινών Προβολών 2024

Το Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού του Υφυπουργείου Πολιτισμού και το Θέατρο Ένα ανακοινώνουν την έναρξη του Μαραθώνιου Θερινών Προβολών 2024, το οποίο πραγματοποιείται, όπως κάθε καλοκαίρι, στον Θερινό Κινηματογράφο της Λευκωσίας «Κωνστάντια». Οι προβολές θα πραγματοποιούνται από τις 10 Ιουλίου 2024 μέχρι 8 Σεπτεμβρίου 2024 κάθε Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, στις 9:00 μ.μ. Όλες οι ταινίες εκτός της ταινίας Μυστήριο στη Φάρμα των Ζώων (κατάλληλη) είναι για άτομα άνω των 18 ετών, και η ταινία Φόνισσα άνω των 15. Αγορά εισιτηρίων (€5) από το ταμείο του σινεμά. Είσοδος ελεύθερη για άτομα με αναπηρίες.
Κινηματοθέατρο Κωνστάντια, Σόλωνος Μιχαηλίδη 15, Παλλουριώτισσα. Πληροφορίες 22348203, theatroena.com.cy

«Collective Personal»

Η Edit Gallery παρουσιάζει την ομαδική έκθεση «Collective Personal», η οποία εξερευνά το κοινό τραύμα της Κύπρου και την ελπίδα για ειρήνη. Η έκθεση παρουσιάζει εννέα διαφορετικούς καλλιτέχνες των οποίων τα έργα εμβαθύνουν στα σύνθετα συναισθήματα και τις αφηγήσεις που απορρέουν από την ταραχώδη ιστορία της Κύπρου. Αποτυπώνει τα βαθιά, ανεπίλυτα τραύματα που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη συλλογική ψυχοσύνθεση και ταυτότητα των δύο κοινοτήτων. Η έκθεση «Collective Personal» παρέχει μια πλατφόρμα για συναισθηματική και διανοητική εξερεύνηση, συγκεντρώνοντας πληροφορίες για τις μνήμες, τις θεωρίες και τις απόψεις σχετικά με το παρελθόν και το μέλλον της Κύπρου. Ενθαρρύνει τους επισκέπτες να σκεφτούν τη διαρκή επίδραση της διχοτόμησης, το εξελισσόμενο κοινωνικό τοπίο και τη δυνατότητα για μια πιο συμπεριληπτική κυπριακή ταυτότητα. Εστιάζοντας στις κοινές εμπειρίες και προωθώντας την ενσυναίσθηση, η έκθεση στοχεύει να ξεπεράσει τις εδραιωμένες διαφορές και να καλλιεργήσει ένα αίσθημα ενότητας και ελπίδας. Στην έκθεση Collective Personal συμμετέχουν: Δανάη Πάτσαλου, Φίκος, Ibrahim Ince, Λευκή Σαββίδου, Λία Λαπίθη, Μαριάντρη, Nurtane Karagil, Νικόλας Κυρίλλου, Yeti. Επιμέλεια έκθεσης: Μαριάντρη.
The Edit Gallery, Αγίας Ζώνης 1, Λεμεσός. Εγκαίνια: Παρασκευή, 12 Ιουλίου, ώρα 6:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 14 Σεπτεμβρίου. Πληροφορίες τηλέφωνο 25251710, theeditgallery.com

«Φοίνισσες» του Ευριπίδη

Οι «Φοίνισσες» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία Μαγδαλένας Ζήρα, δίνουν την πρώτη παράσταση στις 10 Ιουλίου, στο Αμφιθέατρο Μακάριος Γ΄, της Σχολής Τυφλών. Με την παραγωγή αυτή ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου συμμετέχει στις δράσεις μνήμης για τη μαύρη επέτειο των πενήντα χρόνων από την τουρκική εισβολή. Η δράση του έργου τοποθετείται στην πολιορκημένη Θήβα. Οι επτά Αργείοι στρατηγοί ετοιμάζονται να επιτεθούν στην πόλη υπό τις οδηγίες του εξόριστου Πολυνείκη, ενώ ο αδελφός του, ο Ετεοκλής, έχει αναλάβει την υπεράσπισή της. Λίγο πριν ξεσπάσει η μάχη, η Ιοκάστη επιτυγχάνει ανακωχή και συνάντηση των δύο γιων της, με στόχο τη συμφιλίωση και την αποφυγή του πολέμου. Όλα όμως παίρνουν άλλη τροπή! Παίζουν: Στέλα Φυρογένη, Δημήτρης Αντωνίου, Νίκη Δραγούμη, Ανδρέας Κούτσουμπας, Προκόπης Αγαθοκλέους, Νεοκλής Νεοκλέους, Σπύρος Σταυρινίδης, Λουκάς Προκοπίου, Γιάννης Μίνως, Θανάσης Γεωργίου. Χορός: Αλεξία Αλέξη, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Σεμέλη Κυριαζή, Μαρίνα Μανδρή, Μαρία Μασώνου, Μαριλύ Μήλια, Ιωάννα Παπαμιχαλοπούλου, Κύνθια Παυλίδου, Άννη Χούρη, Μυρσίνη Χριστοδούλου. Συμμετέχουν: Δάφνη Καρλέτη, Γιώργος Λίζος Παπακυριακού.
Παραστάσεις 10, 11, 12 και 13 Ιουλίου. Λεμεσό 19-20 Ιουλίου, Πάφο 24 Ιουλίου, Λάρνακα 27 Ιουλίου και στη Δερύνεια 31 Ιουλίου, ώρα έναρξης παραστάσεων 9:00 μ.μ. Εισιτήρια ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ: τηλ. 77772717 και www.thoc.org.cy

«Αντιγόνη μετά τον Σοφοκλή»

Το Θέατρο Σκάλα παρουσιάζει σε το θεατρικό έργο «Αντιγόνη μετά τον Σοφοκλή» της Λούλου Ράτσκα, σε σκηνοθεσία Μαρίας Βαρνακκίδου, μια site specific παράσταση στο Οθωμανικό Χαμάμ της Λάρνακας (απέναντι από το τέμενος Τούζλα) στην περιοχή του Αγίου Ιωάννη. Πρόκειται για μια τολμηρή ελεύθερη εκδοχή της Λούλου Ράτσκα στην αρχαία τραγωδία του Σοφοκλή. Η συγγραφέας, κάνοντας μια πλήρη επανεξέταση του μύθου, δείχνει πώς θα ήταν η Αντιγόνη και η Ισμήνη αν μπορούσαν να ζήσουν σαν κανονικοί άνθρωποι που θέλουν να πάνε σε ένα μπαρ, να γνωρίσουν άντρες, να ερωτευτούν. Η Ράτσκα συγκεντρώνεται μόνο στους δύο αυτούς χαρακτήρες και ανιχνεύει τα όρια της τραγωδίας στην σημερινή εποχή όπου και τοποθετεί τη δράση. Παράλληλα, θέτει στο επίκεντρο όχι μόνο την καταδικασμένη, επαναστάτρια Αντιγόνη, αλλά και την στωική της αδελφή Ισμήνη. Παίζουν οι Λουκία Πιερίδου και Πέννυ Φοινίρη. Παραστάσεις 10 και 11 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Λόγω της ιδιαιτερότητας του αρχαιολογικού χώρου, για πρόσβαση σε άτομα ΑμεΑ, παρακαλούμε ενημερώστε εκ των προτέρων την παραγωγή.
Χαμάμ στην πλατεία Χαμίτ Μπέη, Λάρνακα. Πληροφορίες τηλέφωνο 99517498.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Ετοιμη η «μαγιά» του Προϋπολογισμού του 2025

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο του ερχόμενου έτους προβλέπεται πλεονασματικό, ύψους 936 εκατομμυρίων ευρώ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η ετοιμασία του Προϋπολογισμού του 2025 βρίσκεται στο τελικό στάδιο και μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου θα πρέπει να έχει περάσει από το Υπουργικό Συμβούλιο και ακολούθως να αρχίσει η συζήτησή του στη Βουλή. Θα είναι ο δεύτερος Προϋπολογισμός που ετοιμάζεται επί της διακυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη, ενώ με βάση το μακροοικονομικό σενάριο του υπουργείου Οικονομικών, το δημοσιονομικό ισοζύγιο του έτους που μπαίνει προβλέπεται ότι θα είναι πλεονασματικό ύψους 936 εκατομμυρίων ευρώ. Στην αρχή της εβδομάδας ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης σε συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου -με κύριο θέμα τον Προϋπολογισμό του 2025- τόνισε ότι πρέπει να εμπεριέχονται στοιχεία ψηφιακού μετασχηματισμού, μεταρρυθμίσεων, κλιματικής αλλαγής, αλλά και στοιχεία που αφορούν στην αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας. Εκείνο πάντως που θέλησε να καταστήσει σαφές είναι ότι, ο Προϋπολογισμός του 2025 θα είναι πλεονασματικός.

Ένα σημείο ωστόσο που μπορεί να χρήζει περαιτέρω ερμηνείας, είναι η δήλωση του προέδρου ότι, σε καμία απολύτως περίπτωση δεν θέλει να ληφθεί υπόψη πολιτικό, ή άλλο κόστος για την ετοιμασία του. Αυτό πιθανώς -δίχως να έχει πει οτιδήποτε συγκεκριμένο- να σχετίζεται με την πρόσφατη έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) σχετικά με το κρατικό μισθολόγιο και τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν για περιορισμό του. Υπενθυμίζεται πως σε προσχέδιο έκθεσής του το ΔΝΤ αναφορικά με το κόστος του κρατικού μισθολογίου της Κύπρου προτείνει περικοπές μισθών, κατάργηση των ετήσιων προσαυξήσεων και κατάργηση ή περιορισμό της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Τι από τα παραπάνω ο υπουργός Οικονομικών κ. Μάκης Κεραυνός θα υιοθετήσει, δεν είναι ξεκάθαρο, καθώς δεν είναι θέματα που λύνονται άμεσα, εντούτοις έχει ξεκαθαρίσει από πλευράς του ότι δεν είναι περίοδος που μπορούν να γίνουν περικοπές μισθών. Αν και ο Προϋπολογισμός του 2025 είναι «προς το τέλος του», δεν θα είναι απίθανο να δούμε να υιοθετούνται κάποιες προτάσεις που έχει στα χέρια της η κυβέρνηση από τους διεθνείς δανειστές. Γι' αυτό πιθανώς και το «τάιμινγκ» που ζητήθηκε η έκθεση από το ΔΝΤ να μην ήταν τυχαίο και να υπάρχει μικρός χώρος -χρονικά- για να υιοθετηθούν κάποιες δράσεις.

Το 2025 ο ρυθμός αύξησης των δημόσιων εσόδων προβλέπεται να φθάσει το 4,9% στη βάση της αναμενόμενης περαιτέρω αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας.

Αν και ο Προϋπολογισμός του 2025 είναι «προς το τέλος του», δεν είναι απίθανο να δούμε να υιοθετούνται κάποιες προτάσεις από τους διεθνείς δανειστές για το μισθολόγιο.

Στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2025-2028 γίνεται λόγος για διάρθρωση του μισθολογίου στον δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, και ότι οι υφιστάμενες πρακτικές και συστήματα προαγωγών/ανέλιξης, κινητικότητας προσωπικού και διοίκησης απόδοσης και αμοιβών επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα. Συγκεκριμένα επί τούτου, στοχεύει η κυβέρνηση τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, μέσω του εξορθολογισμού του κρατικού μισθολογίου καθώς και της υλοποίησης της κυβερνητικής πολιτικής για κάλυψη των αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας σε προσωπικό, μέσω της πλήρωσης μόνιμων θέσεων και όχι μέσω της πρόσληψης Εργοδοτούμενων Ορισμένου Χρόνου (ΕΟΧ). Σύμφωνα με το πλαίσιο, για την επίτευξη του εν λόγω στόχου, η πολιτική απασχόλησης συνεχίζει να αποσκοπεί στη συγκράτηση της συνολικής απασχόλησης στον δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ώστε να επιτυγχάνεται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, εντός του πλαισίου της οικονομικής ανάπτυξης.

Στο 4,9% τα έσοδα

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2025-2028 που εγκρίθηκε, το 2025, ο ρυθμός αύξησης των δημόσιων εσόδων προβλέπεται να φθάσει το 4,9% στη βάση της αναμενόμενης περαιτέρω αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ κατά την περίοδο 2026-2028 τα δημόσια έσοδα αναμένεται να αυξηθούν κατά 2,9%, κατά μέσο όρο. Το 2025 ο ρυθμός ανάπτυξης των πρωτογενών δημόσιων δαπανών αναμένεται να είναι της τάξης του 4,9%, ενώ κατά την περίοδο 2026-2028 οι δημόσιες δαπάνες αναμένεται να αυξηθούν κατά 3,4%, κατά μέσο όρο. Λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις των εσόδων, καθώς και τους δημοσιονομικούς στόχους, το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών για την κεντρική κυβέρνηση μεσοπρόθεσμα καθορίζεται στα 10.114 εκατ. (2025), 10.271 εκατ. (2026), 10.016 εκατ. (2027) και 10.517 εκατ. (2028).

Πόλεμοι, ΓεΣΥ, πληθωρισμός

Το Στρατηγικό Πλαίσιο 2025-2028, σύμφωνα με το επίσημο λεκτικό, ετοιμάστηκε αφού έλαβε υπόψη τόσο τις τρέχουσες εξελίξεις της κυπριακής οικονομίας, όσο και τις μακροοικονομικές προβλέψεις και τους δημοσιονομικούς στόχους που έχουν τεθεί. Πιο συγκεκριμένα, οι σημαντικότεροι κίνδυνοι απορρέουν από τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην Ουκρανία, μετά από την εισβολή από τη Ρωσία καθώς και από τον πόλεμο στη Μ. Ανατολή. Οι δύο αυτοί πόλεμοι έχουν αυξήσει σε μεγάλο βαθμό την αβεβαιότητα διεθνώς, ενώ έχουν οδηγήσει τα επίπεδα πληθωρισμού σε ψηλά επίπεδα, με συνεπακόλουθο, μεταξύ άλλων, τη σημαντική άνοδο των επιτοκίων. Η έκβασή τους θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας τα επόμενα χρόνια. Πιέσεις ενδέχεται να ασκηθούν και από το υπερβολικό κόστος που προκύπτει από την αυξημένη ροή μεταναστών. Επίσης, η συμπερίληψη νομικών και φυσικών προσώπων από την Κύπρο στις λίστες κυρώσεων των ΗΠΑ και του Η.Β. συνεχίζει να επηρεάζει τον τομέα παροχής υπηρεσιών στην Κύπρο. Οι εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα εξακολουθούν να θεωρούνται πιθανή πηγή κινδύνου κυρίως λόγω του ακόμη υψηλού (παρά τη σημαντική πρόοδο) ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων. «Δεδομένης της εισβολής στην Ουκρανία, των κυρώσεων που επιβλήθηκαν, των επιπτώσεων στην πραγματική οικονομία και της ανόδου των βασικών επιτοκίων, δεν μπορεί να αποκλειστεί μια αύξηση των ΜΕΔ», αναφέρεται συγκεκριμένα. Επιπρόσθετα, δυνητικό κίνδυνο αποτελεί η επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών από το ΓεΣΥ, κυρίως μέσω των ελλειμμάτων του ΟΚΥπΥ, τα οποία δύνανται να καλύπτει το κράτος κατά τα πρώτα έξι χρόνια λειτουργίας του, οι εργασίες του οποίου έχουν επιβαρυνθεί ιδιαίτερα λόγω της πανδημίας.

Στον δρόμο για το ψηφιακό ευρώ και η Κύπρος

Θα «συμπληρώσει» τα μετρητά, δεν θα τα αντικαταστήσει, ενώ θα υπάρχουν και τα άλλα ιδιωτικά ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιούμε πληρωμές έχει ήδη αλλάξει και έτσι ο ψηφιακός μετασχηματισμός φέρνει και το ψηφιακό ευρώ. Το ψηφιακό ευρώ πρακτικά αναμένεται να «συμπληρώσει» τα μετρητά, δεν θα τα αντικαταστήσει και θα συνεχίσουν να υπάρχουν και τα άλλα ιδιωτικά ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής που χρησιμοποιούνται. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) δεν έχει αποφασίσει ακόμα κατά πόσον θα προχωρήσει στην έκδοση του ψηφιακού ευρώ, ωστόσο εκείνο που γνωρίζουμε είναι ότι έχει προχωρήσει σε προπαρασκευαστική φάση, η οποία ξεκίνησε την 1η Νοεμβρίου 2023. Το ψηφιακό ευρώ θα

Το ψηφιακό ευρώ θα επιτρέπει τη διενέργεια ασφαλών άμεσων πληρωμών σε φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα και μεταξύ ιδιωτών, ανεξάρτητα από τη χώρα της Ζώνης του Ευρώ στην οποία βρίσκονται, ή από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών που χρησιμοποιούν.

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου προχώρησε σε δημοσιογραφική διάσκεψη για το ψηφιακό ευρώ, με στόχο να γίνει κατανοητό στο ευρύ κοινό.

είναι μια λύση πληρωμών, ένα αποδεκτό ψηφιακό μέσο πληρωμής που οι καταναλωτές θα το χρησιμοποιούν δωρεάν σε καταστήματα, για ηλεκτρονικές πληρωμές, ή πληρωμές πρόσωπο με πρόσωπο.

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου προχώρησε σε δημοσιογραφική διάσκεψη για το ψηφιακό ευρώ, με στόχο να γίνει κατανοητό στο ευρύ κοινό. Στον χαιρετισμό του, ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας κ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης επεσήμανε πως το Ευρωσύστημα εξετάζει το ενδεχόμενο έκδοσης ψηφιακού ευρώ, όπως πράττουν σχεδόν όλες οι κεντρικές τράπεζες ανά το παγκόσμιο. Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας τόνισε ότι ενώ το Ευρωσύστημα προετοιμάζεται για το μέλλον του ευρώ, η ευημερία των πολιτών παραμένει ο απώτερος σκοπός. Το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και πρόεδρος του «High-Level Task Force on the Digital Euro», κ. Πιέρο Τσιπολόνε, σε βιντεοσκοπημένο μήνυμά του τόνισε ότι «το Ευρωσύστημα διεξάγει εργασίες για το ψηφιακό ευρώ, το οποίο θα προσφέρει στους καταναλωτές μία επιπρόσθετη επιλογή πληρωμής, η οποία θα συμπληρώνει τα μετρητά». Στην παρουσίαση που προχώρησε, ο αναπληρωτής ανώτερος διευθυντής της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών της ΚΤΚ, κ. Στέλιος Γιωργάκης, υπέδειξε μέσω παραδειγμάτων ότι το ψηφιακό ευρώ αποτελεί βασικό πυλώνα στο ταξίδι προς πραγματικά ευρωπαϊκές, καινοτόμες, άμεσες και απρόσκοπτες λιανικές πληρωμές.

Η ΕΚΤ διεξάγει προπαρασκευαστικές εργασίες ώστε να είναι σε θέση να εκδώσει το ψηφιακό ευρώ, εάν και όποτε κριθεί αυτό αναγκαίο και νοουμένου ότι θα έχει ήδη οριστικοποιηθεί το πακέτο των νομοθετικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο αφενός θα θεσπίσει και θα ρυθμίζει το ψηφιακό ευρώ εάν αυτό εκδοθεί, και αφετέρου θα διατηρήσει τη φυσική μορφή των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων σε ευρώ.

Σύμφωνα με την παρουσίαση της Κεντρικής Τράπεζας για το ψηφιακό ευρώ που ετοίμασε ο κ. Γιωργάκης, τα μετρητά θα εξακολουθήσουν να είναι διαθέσιμα στη Ζώνη του Ευρώ, όπως και τα άλλα ιδιωτικά ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής που χρησιμοποιούνται σήμερα. Είπε πως, το ψηφιακό ευρώ θα διευκολύνει τη ζωή των ανθρώπων παρέχοντας κάτι το οποίο δεν υπάρχει σήμερα, δηλαδή ένα ψηφιακό μέσο πληρωμής που είναι καθολικά αποδεκτό σε ολόκληρη τη Ζώνη του Ευρώ. Όπως τα μετρητά, εξήγησε ότι, το ψηφιακό ευρώ θα είναι μηδενικού κινδύνου, ευρέως προσβάσιμο, εύχρηστο, δωρεάν για βασική χρήση (όπως σήμερα το Ευρωσύστημα επωμίζεται τα δικά του κόστη για την έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων), με διαθεσιμότητα ακόμα και εκτός σύνδεσης με το Διαδίκτυο, προστατεύοντας στο μέγιστο βαθμό την ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα των χρηστών. Η επιλογή για το πώς θα πληρώνουμε με το νόμισμά του ο κάθε πολίτης θα είναι δική του. Όπως είπε, στόχος του Ευρωσυστήματος είναι η ομαλή, αδιάκοπη και απρόσκοπτη διαδικασία πληρωμής, συνεπώς θα υπάρχει η δυνατότητα χρήσης του ψηφιακού ευρώ σε περιπτώσεις όπου η συνδεσιμότητα με το Διαδίκτυο είναι περιορισμένη ή ακόμα και ανύπαρκτη.

Πώς θα λειτουργεί

Όπως βρίσκουμε στον ιστότοπο της ΕΚΤ σε σχετικό πεδίο με ερωταπαντήσεις, το ψηφιακό ευρώ θα επιτρέπει τη διενέργεια ασφαλών άμεσων πληρωμών σε φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα και μεταξύ ιδιωτών, ανεξάρτητα από τη χώρα της Ζώνης του Ευρώ στην οποία βρίσκονται, ή από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών που χρησιμοποιούν. Η ΕΚΤ διερευνά επί του παρόντος πώς θα μπορούσε αυτό να λειτουργήσει στην πράξη. Ως πρώτο βήμα, -όταν εκδοθεί- θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα πορτοφόλι ψηφιακού ευρώ μέσω της τράπεζας που χρησιμοποιεί ο πολίτης, ή του ταχυδρομείου. Μόλις δημιουργηθεί το πορτοφόλι του, θα μπορεί να μεταφέρει σε αυτό χρήματα από έναν συνδεδεμένο τραπεζικό λογαριασμό, ή να καταθέτει μετρητά. Τότε θα μπορεί να ξεκινήσει να κάνει τις πληρωμές του χρησιμοποιώντας το ψηφιακό ευρώ στο πορτοφόλι του.

Κάθε φορά που λαμβάνει ο κάθε χρήστης-πολίτης χρήματα σε ψηφιακό ευρώ, θα μπορεί να τα κρατήσει σε αυτό το πορτοφόλι, μέχρι ενός καθορισμένου ορίου, ή να τα μεταφέρει στον τραπεζικό λογαριασμό του. Αυτό θα μπορεί να το κάνει ο ίδιος, ή να καθορίζεται να γίνεται αυτοματοποιημένα. Οι πληρωμές με ψηφιακό ευρώ θα είναι πάντοτε ασφαλείς και άμεσες -είτε γίνονται σε φυσικά ή ηλεκτρονικά καταστήματα είτε μεταξύ ανθρώπων. Το ψηφιακό ευρώ θα μπορεί να προσφέρει τόσο λειτουργίες σε απευθείας σύνδεση (online), όσο και λειτουργίες εκτός σύνδεσης (offline), δηλαδή θα μπορεί ο πολίτης να το χρησιμοποιεί ακόμη και όταν η σύνδεσή του στο Διαδίκτυο δεν είναι καλή, ή όταν είναι εκτός δικτύου. Επιπλέον, τα προσωπικά στοιχεία συναλλαγής που θα αφορούν πληρωμές με ψηφιακό ευρώ εκτός σύνδεσης θα είναι γνωστά μόνο στον πληρωτή και στον δικαιούχο της πληρωμής, παρέχοντας ένα επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής, παρόμοιο με αυτό που παρέχουν τα μετρητά.

Στο στόχαστρο οι υπερεξουσίες για αναπτύξεις

Ο προβληματισμός της Βουλής για τους διευθυντές Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης και οι εξηγήσεις της κυβέρνησης

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την 1η Ιουλίου, όπου οι αδειοδοτήσεις της ανάπτυξης έχουν περάσει πλέον στους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης, μπορεί η τελική υπογραφή για τις μεγάλες και σημαντικές αναπτύξεις να παραμένουν στον διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, όμως για μία σειρά άλλων έργων οι εξουσίες έχουν μεταβιβαστεί, μετά από διάταγμα του υπουργού Εσωτερικών, στους τεχνοκράτες διευθυντές αδειοδότησης των ΕΟΑ. Η εξέλιξη αυτή έχει προκαλέσει ανησυχίες στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, η οποία θεωρεί επικίνδυνο το να συγκεντρώνονται υπερεξουσίες σε ένα άτομο, για το οποίο εντοπίζουν κενό στον έλεγχο των αποφάσεών του. Με αυτό το σκεπτικό και προκειμένου να δράσει προληπτικά για ενδεχόμενα κρούσματα διαφθοράς, στο στάδιο όπου δεν έχουν ακόμη ληφθεί αποφάσεις από τους διευθυντές, η Επιτροπή Θεσμών της Βουλής θα εξετάσει το θέμα αύριο Πέμπτη, ώστε το υπουργείο Εσωτερικών να εξηγήσει το σκεπτικό πίσω από το διάταγμα του υπουργού.

«Στοιχεία κινδύνων»

«Ανησυχούμε ότι με την εκχώρηση που γίνεται, υποβαθμίζεται η ποιότητα της διαδικασίας και ουσιαστικά ένα άτομο αναλαμβάνει μία ευθύνη, που μέχρι πρόσφατα είχε η δημοτική αρχή, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και οι Επαρχιακές Διοικήσεις», δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και βουλευτής του ΑΚΕΛ Άριστος Δαμιανού. «Θεωρούμε ότι αυτό το σύστημα είναι υπερ-συγκεντρωτικό και εμπεριέχει στοιχεία κινδύνων, διότι είναι πάρα πολύ μεγάλα τα ζητήματα, για τα οποία πρέπει να αποφασίζουν οι διευθυντές ΕΟΑ, και θέλουμε στη συνεδρίαση της Πέμπτης να δούμε το σκεπτικό του υπουργού», πρόσθεσε.

Δεν υπήρχε πριν την εφαρμογή της μεταρρύθμισης η ενημέρωση ότι θα παραδίδονταν αυτές οι εξουσίες σε έναν λειτουργό, σύμφωνα με τον κ. Δαμιανού, τονίζοντας ότι ανάμεναν από το υπουργό Εσωτερικών να αποφάσιζε όπως οι εγκρίσεις αυτών των αδειών ήταν προϊόν μίας συλλογικότητας. Είπε ότι προληπτικά θέλουν να εκφράσουν στη συνεδρίαση της Επιτροπής την ανησυχία και τη διαφωνία τους, προτού παρουσιαστούν κρούσματα σε σχέση με τις αποφάσεις των διευθυντών.

«Δεν υπάρχουν όρια»

Υπάρχουν ανησυχίες σε σχέση με τις αποφάσεις των διευθυντών των ΕΟΑ για αναπτυξιακά έργα, διότι δεν αποτρέπεται το ενδεχόμενο ρουσφετιού, δήλωσε από την πλευρά του στην «Κ» ο βουλευτής του ΔΗΣΥ και μέλος της Επιτροπής Κυριάκος Χατζηγιάννης. «Θα πρέπει να υπάρχει η υποχρέωση λογοδοσίας και ελέγχου του συγκεκριμένου ατόμου, όπως ελέγχεται κάθε πολιτικός αξιωματούχος. Συγκεντρώνει μεγάλη εξουσία στα χέρια του και δεν υπάρχουν όρια», πρόσθεσε.

Όσον αφορά το ποιος θα έπρεπε να ελέγχει τον διευθυντή ΕΟΑ για τις αναπτυξιακές άδειες, ο κ. Χατζηγιάννης ανέφερε ότι αυτόν τον ρόλο θα μπορούσε να τον αναλάβει το Συμβούλιο του κάθε Επαρχιακού Οργανισμού, καθώς οι αδειοδοτήσεις αυτές είναι θέματα των τοπικών αρχών.

Το σκεπτικό του υπουργείου

Σχολιάζοντας τα πιο πάνω, αρμόδια πηγή από το υπουργείο Εσωτερικών ανέφερε στην «Κ» ότι πίσω από το σκεπτικό της παραχώρησης των εξουσιών σε διευθυντές αδειοδότησης ΕΟΑ και διευθυντές πολεοδομικής αδειοδότησης ήταν πρώτον, το να αποφευγόταν για σκοπούς διαφάνειας η επιλογή των εκλεγμένων προέδρων των Συμβουλίων των ΕΟΑ για τελική υπογραφή σε αναπτύξεις, και δεύτερον, να παρέμενε ένα ανάλογο σύστημα από τις προηγούμενες αδειοδοτούσες αρχές, όπως στην περίπτωση του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, όπου συγκέντρωναν εξουσίες στα χέρια τους ο διευθυντής στα κεντρικά γραφεία της Λευκωσίας για μεγάλες αναπτύξεις και οι επαρχιακοί για μικρότερες αναπτύξεις. Παρέμεινε ένα σύστημα ανάλογο με το προηγούμενο, για να μην παραχωρείτο περισσότερη εξουσία στους αιρετούς προέδρους, συμπλήρωσε.

Σχολιάζοντας τη λύση της συλλογικής απόφασης, η ίδια πηγή εξέφρασε την ανησυχία ότι οι αποφάσεις δε θα προχωράνε λόγω διαφωνιών. Παράλληλα

Δεν υπήρχε ποτέ η ενημέρωση ότι θα παραδίδονταν αυτές οι εξουσίες σε έναν λειτουργό, δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών, Άριστος Δαμιανού, κάνοντας λόγο για ένα σύστημα υπερ-συγκεντρωτικό, που εμπεριέχει κινδύνους.

«Θα πρέπει να υπάρχει η υποχρέωση λογοδοσίας και ελέγχου του συγκεκριμένου ατόμου, όπως ελέγχεται κάθε πολιτικός αξιωματούχος», είπε στην «Κ» ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Κυριάκος Χατζηγιάννης.

σημείωσε ότι το υπουργείο Εσωτερικών έχει τη δυνατότητα και τα εργαλεία να ελέγχει τους τεχνοκράτες διευθυντές των ΕΟΑ για τυχόν παρανομίες, διότι οι αποφάσεις και το σύστημα «Ιππόδαμος» ελέγχονται και από το υπουργείο. Ο σκοπός είναι να επεμβαίνει και εάν χρειαστεί ακόμη και να διαφοροποιήσει το διάταγμα για την παραχώρηση εξουσιών. «Δε σημαίνει ότι το διάταγμα είναι πανάκεια και δεν μπορεί να αλλάξει. Η πρόθεση ήταν να λειτουργήσει πρώτα το σύστημα με τους τεχνοκράτες διευθυντές και στη συνέχεια, να εξεταστεί το αν χρειάζεται να γίνουν αλλαγές», ανέφερε.

Οι εξουσίες

Σύμφωνα με το διάταγμα του υπουργού Εσωτερικών, το οποίο δημοσιεύτηκε την Παρασκευή, 21 Ιουνίου, στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι μεγάλες αναπτύξεις παραμένουν στις εξουσίες του διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως. Την ίδια ώρα στους διευθυντές αδειοδότησης των ΕΟΑ μεταβιβάζονται εξουσίες για τις εξής αναπτύξεις: Για τον τομέα της Υγείας, διαγνωστικά κέντρα και κλινικές ημερήσιας νοσηλείας. Για την εκπαίδευση, οι ειδικές σχολές. Για αθλητικές διευκολύνσεις, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση, στάδια και γήπεδα με αριθμό θεατών μεγαλύτερο των 2.000. Για την αναψυχή-ψυχαγωγία, οι αιτήσεις για αυτοτελείς αίθουσες δεξιώσεων, πίστες μηχανοκίνητων οχημάτων και άλλες σύνθετες εξειδικευμένες αναπτύξεις αναψυχής/ψυχαγωγίας. Για την τουριστική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις πέραν των 300 κλινών και εξαιρουμένων μεγάλων αναπτύξεων που παραμένουν στον διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, και των επισκέψιμων αγροκτημάτων. Για κατασκηνωτικούς και εκδρομικούς χώρους, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση τις κατασκηνώσεις πολυτελείας. Για τη βιομηχανική, βιοτεχνική και αποθηκευτική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις κατηγορίας Α, με εξαίρεση όσες βρίσκονται εκτός βιομηχανικών και βιοτεχνικών ζωνών κατηγορίας Α. Για την εναπόθεση αποβλήτων, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση όσες αφορούν εναπόθεση επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων. Για την κτηνοτροφική ανάπτυξη, οι αιτήσεις εκτός καθορισμένων κτηνοτροφικών ζωνών. Για την ιχθυοτροφική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις. Για λατομική, μεταλλευτική ανάπτυξη, και ερευνητικές άδειες, οι αιτήσεις για λατομικές αναπτύξεις τάξης Α, αυτές με εμβαδόν πέραν των 26.000 τ.μ., και όσες είναι εκτός λατομικών ζωνών.

Για έργα υποδομής, όλες οι αιτήσεις, με εξαίρεση υποσταθμούς πέραν των 100 τ.μ. και έργα υποδομής σε σχέση με αυτούς, αλλά και για εναέρια καλώδια πέραν των 66 KV. Για αναπτύξεις ΑΠΕ, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση αιολικά πάρκα, ηλιοθερμικά συστήματα, φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος πέραν των 3 MW και αιτήσεις για φωτοβολταϊκά πάρκα του ιδίου αιτητή σε όμορα τεμάχια/στο ίδιο τεμάχιο, με συνολική ισχύ μέχρι 5 MW. Επίσης παραχωρούνται εξουσίες για όλες τις αιτήσεις για τηλεοπτικούς ή/και ραδιοφωνικούς σταθμούς, για πρατήρια πετρελαιοειδών και υδρογόνου και για χώρους λατρείας – θρησκευτικά ιδρύματα. Για πολιτιστική υποδομή, οι αιτήσεις για μουσεία. Για διαχωρισμό οικοπέδων, αναπροσαρμογή συνόρων, διάνοιξη, συνέχιση, διεύρυνση και κατασκευή δρόμων, όλες οι αιτήσεις πέραν των 100 οικοπέδων. Για εμπορικές αναπτύξεις, όλες οι αιτήσεις με εμβαδόν μεγαλύτερο των 1.500 τ.μ. με εξαίρεση οργανωμένα εμπορικά κέντρα και εμπορικές αναπτύξεις σύνθετου τύπου. Για γραφειακή ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις με εμβαδόν μεγαλύτερο των 1.500 τ.μ. με εξαίρεση αιτήσεις για οργανωμένα γραφειακά συγκροτήματα ή γραφειακές αναπτύξεις με εμβαδόν πέραν των 5.000 τ.μ.

Διευθυντές

Για τους διευθυντές πολεοδομικής αδειοδότησης των ΕΟΑ μεταβιβάστηκαν οι εξής εξουσίες: Για τον τομέα της Υγείας, οι αιτήσεις για ιδιωτικά ιατρεία. Για την εκπαίδευση, τα φροντιστήρια και τα νηπιαγωγεία. Για διευκολύνσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση αιτήσεις για αυτοτελείς αίθουσες δεξιώσεων, πίστες μηχανοκίνητων οχημάτων, και άλλες σύνθετες εξειδικευμένες αναπτύξεις αναψυχής/ψυχαγωγίας. Για την τουριστική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις για μέχρι 300 κλίνες και εξαιρουμένων μεγάλων αναπτύξεων που παραμένουν στον διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, όπως και των επισκέψιμων αγροκτημάτων. Για βιομηχανική, βιοτεχνική και αποθηκευτική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις για κατηγορίας Β και Γ. Για την κτηνοτροφική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση αιτήσεις εκτός καθορισμένων κτηνοτροφικών ζωνών. Για λατομική, μεταλλευτική ανάπτυξη, και ερευνητικές άδειες, αιτήσεις για λατομικές αναπτύξεις τάξης Α, με εξαίρεση αυτών που έχουν εμβαδόν πέραν των 26.000 τ.μ., και αυτών που βρίσκονται εκτός λατομικών ζωνών. Επίσης αιτήσεις για λατομικές αναπτύξεις τάξης Β και ερευνητικές άδειες.

Για πολιτιστική υποδομή, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση συνεδριακά κέντρα, θέατρα άνω των 1.000 θέσεων και μουσεία. Επίσης όλες οι αιτήσεις για σταθμούς ραδιοεπικοινωνιών, για κοινωνική μέριμνα και κοινοτική υποδομή (στέγες ηλικιωμένων, βρεφονηπιακοί παιδοκομικοί σταθμοί, κ.ά.), για γραφεία κηδειών, για κοιμητήρια συμπεριλαμβανομένων των κοιμητηρίων ζώων, για πινακίδες διαφημίσεων και διαφημίσεις, και για περίφραξη, επιχωμάτωση, ισοπέδωση, εκσκαφή τεμαχίου. Για διαχωρισμό οικοπέδων, αναπροσαρμογή συνόρων, διάνοιξη, συνέχιση, διεύρυνση και κατασκευή δρόμων, όλες οι αιτήσεις μέχρι 100 οικόπεδα. Για εμπορικές και γραφειακές αναπτύξεις, όλες οι αιτήσεις με εμβαδόν μέχρι 1.500 τ.μ. Για οικιστική ανάπτυξη, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση τα εξής: αιτήσεις για οικιστική ανάπτυξη εντός των ορίων Κυβερνητικών Οικισμών Στέγασης Εκτοπισθέντων, Σχέδιο ΚτιΖΩ, αιτήσεις που αφορούν στην παραγωγή προσιτής στέγης για πώληση ή ενοικίαση, με τα Σχέδια Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων για προσιτή στέγη, αιτήσεις για αναπτύξεις που έχουν προεγκριθεί για συμμετοχή στο Σχέδιο Χορηγιών για μετατροπή Κτηρίων σε Φοιτητικές Εστίες/Δωμάτια εντός της Περιτειχισμένης Πόλης. Για κατεδάφιση οικοδομής, όλες οι αιτήσεις με εξαίρεση όσες αφορούν τεμάχιο όπου υφίσταται διατηρητέα οικοδομή.

Προς «βελούδινο» διαζύγιο ΕΤΥΦΑ με Κινέζους

Σε διαπραγματεύσεις προκειμένου να τερματιστεί το αδιέξοδο με τα έργα κατασκευής του τερματικού

Η κατάληξη των διαβουλεύσεων για την πλωτή μονάδα «Προμηθέας» που βρίσκεται στη Σαγκάη θα επισφραγίσει την έξοδο της κινεζικής κοινοπραξίας από το τερματικό στο Βασιλικό χωρίς να έχει ολοκληρώσει τα έργα.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Στην έξοδο από το μισοτελειωμένο τερματικό Φ.Α. στο Βασιλικό βρίσκεται η κινεζική κοινοπραξία του έργου CPP-METRON Consortium Ltd (CMC Ltd). Η παραδοχή του υπουργού Ενέργειας Γιώργου Παπαναστασίου ενώπιον της Επιτροπής Ενέργειας της Βουλής απλά επιβεβαιώνει την κατεύθυνση που έχουν πάρει οι διαπραγματεύσεις ΕΤΥΦΑ και Κινέζων και που φαίνεται να είναι το «βελούδινο» διαζύγιο, δηλαδή ένας συμφωνημένος τερματισμός της σύμβασης του έργου προκειμένου να αποφευχθεί η σύγκρουση, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για την ολοκλήρωση του ενεργειακού έργου. Οι εξελίξεις με την ανακοίνωση των τελικών αποφάσεων αναμένονται μέχρι το τέλος του τρέχοντος μηνός. Κάτι για το οποίο είχε γράψει πρόσφατα η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ «Κ». Οι όποιες εξελίξεις του επόμενου διαστήματος εξαρτώνται από τη συμφωνία των δύο πλευρών για την πλωτή μονάδα FSRU «Προμηθέας» που βρίσκεται αγκυροβολημένη στη Σαγκάη. Όπως ανέφερε ο υπουργός Ενέργειας στα μέλη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, μόλις επιτευχθεί συμφωνία και το πλοίο σηκώσει άγκυρες θα ανακοινωθεί και η συμφωνημένη έξοδος από τη σύμβαση του έργου.

Οι τελικές ανακοινώσεις για τα έργα στο Βασιλικό αναμένονται μέχρι τέλος του μήνα. Η ΕΤΥΦΑ, σύμφωνα με τους προγραμματισμούς που γίνονται, θα ολοκληρώσει τις εργασίες με άλλον εργολάβο που θα αναζητήσει.

Το πλοίο FSRU

Όπως γίνεται αντιληπτό από τα λεγόμενα του υπουργού Ενέργειας, η κατάληξη των διαπραγματεύσεων ΕΤΥΦΑ με την κινεζική κοινοπραξία με κεντρικό ζήτημα την πλωτή μονάδα, είναι αβέβαιη μιας και η άλλη πλευρά εγείρει θέματα οικονομικής φύσεως και όχι μόνο προκειμένου να παραδώσει το πλοίο το οποίο σημειωτέων έχει αποπληρωθεί από την ΕΤΥΦΑ. Κατά τον κ. Παπαναστασίου «πρόκειται για μια σκληρή διαπραγμάτευση που συνδέει τον απόπλου της πλωτής μονάδας με τις υπόλοιπες λύσεις οι οποίες προδιαγράφεται να δοθούν για τα υπόλοιπα δύο μέρη του τερματικού». Τα δύο συν ένα μέρη του έργου στα οποία αναφέρθηκε ο κ. Παπαναστασίου αφορούν την προβλήτα στο Βασιλικό, τις χερσαίες υποδομές του τερματικού και το πλοίο FSRU. Κατά την κυπριακή πλευρά, από τα τρία μέρη το πιο δύσκολο και πολύπλοκο είναι η πλωτή μονάδα η οποία αποτελεί το 75% του έργου στο Βασιλικό. Τα άλλα δύο μέρη θεωρούνται ευκολότερα να ολοκληρωθούν μιας και έχει κατασκευαστεί το 60%. Το υπόλοιπο 40%, όπως όλα δείχνουν, θα αποπερατωθεί με άλλες επιλογές εκτός σύμβασης του έργου.

Οι πιστοποιήσεις

Η μετατροπή του πλοίου σε FSRU έχει ολοκληρωθεί εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα. Αυτό που απομένει για να σηκώσει άγκυρες για το Βασιλικό είναι δύο πιστοποιήσεις του νηογνώμονα. Η πρώτη αφορά τη μεταφορά υγροποιημένου Φ.Α. (LNG carrier) και η δεύτερη την επαναεριοποίηση του Φ.Α. Για την πρώτη πιστοποίηση ο νηογνώμονας αποδέχεται να επιτρέψει τον απόπλου του πλοίο υπό προϋποθέσεις, κάτι που δεν μπορεί να γίνει και για τη δεύτερη καθώς το πλοίο θα πρέπει να μπει σε τερματικό εισαγωγής, όπως είναι αυτό που κατασκευάζεται στο Βασιλικό, για να ελεγχθεί κατά πόσο λειτουργεί μέσα στα πλαίσια των προδιαγραφών. Σύμφωνα με τον υπουργό Ενέργειας η ΕΤΥΦΑ επιδιώκει τον απόπλου του πλοίου το συντομότερο, πιθανόν να υπάρξει κατάληξη εντός των επόμενων ημερών και παράλληλα να τερματιστεί η σύμβαση. «Αυτή είναι η προσπάθεια και των δύο μερών και φαίνεται να την αποδέχονται και τα δύο μέρη», τόνισε ο κ. Παπαναστασίου.

Τα δύο πλάνα

Πέρα από το πλοίο, η προσπάθεια και επιδίωξη της κυπριακής πλευράς ήταν η ολοκλήρωση του τερματικού στο Βασιλικό με μέσα την κινεζικής κοινοπραξίας που ανέλαβε την κατασκευή του. Ωστόσο αυτή η προοπτική, το plan A, θεωρείται μη εφικτή, με τις δύο πλευρές να αντιλαμβάνονται τις δυσκολίες ομαλής εκτέλεσης της σύμβασης. Η ΕΤΥΦΑ εκτιμά πως το τερματικό πολύ δύσκολα θα μπορούσε να ολοκληρωθεί από τους Κινέζους οι οποίοι έχουν ζητήσει και πάρει αρκετές παρατάσεις. Οι καθυστερήσεις μεταφράζονται ως αδυναμία της κοινοπραξίας να ολοκληρώσει το έργο και αποδίδονται σε τεχνικές και οικονομικές, διαπιστώσεις που έχουν οδηγήσει στην κοινή αντίληψη για μια λύση εκτός της συγκεκριμένης σύμβασης. Για την ιστορία, οι παρατάσεις που πήρε η κοινοπραξία ήταν: Σεπτέμβριος 2022, Ιούλιος 2023, Οκτώβριος 2024, Ιούλιος 2024. Ωστόσο αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι πως στη σύμβαση του έργου δεν υπήρχε κανένας περιορισμός, όπως ανέφερε ο υπουργός Ενέργειας στη Βουλή.

Δύο οι επιλογές για ολοκλήρωση του τερματικού

Εφόσον υπάρξει κατάληξη με το πλοίο FSRU και ανακοινωθεί το «βελούδινο» διαζύγιο, η ΕΤΥΦΑ θα πρέπει να βρει λύσεις για ολοκληρώσει του 40% των έργων στο Βασιλικό. Σε αυτή την περίπτωση θα ενεργοποιηθούν ρήτρες που καθορίζουν τον τρόπο ολοκλήρωσης του έργου. Στο σενάριο που οι συγκεκριμένες ρήτρες δεν πετύχουν συνολική ολοκλήρωση των έργων που υπολείπονται, σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν δύο επιλογές. Η μία είναι η ΕΤΥΦΑ να κινηθεί προς υπεργολάβους οι οποίοι τερμάτισαν τη συνεργασία τους με την κινεζική κοινοπραξία και η άλλη να αναζητηθεί άλλος εργολάβος που θα ολοκληρώσει το έργο. Ωστόσο, όπως εξήγησε ο υπουργός Ενέργειας, καταβάλλεται προσπάθεια να απαλλαγεί η κοινοπραξία του έργου από ευθύνες που έχει στο έργο. «Εννοείται ότι δεν μπορεί να απαλλαγεί από όλες, για τον λόγο ότι το τερματικό αυτό έπρεπε να είχε παραδοθεί τον Σεπτέμβριο, υπάρχουν κάποιες υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από αυτή τη σύμβαση, οπότε αναμένουμε την τελική κατάληξη» σημείωσε ο υπουργός, εκφράζοντας την πεποίθηση πως «δεν είμαστε μακριά».

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΧΟΡΧΕ ΒΑΛΕΡΟ** *και* **ΚΡΕΓΚ ΣΤΕΡΛΙΝΓΚ / BLOOMBERG**

Η λιτότητα επιστρέφει στην Ευρώπη

Η συμβουλευτική εποπτική αρχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κάλεσε τις υπερχρεωμένες χώρες της Ε.Ε. να περιορίσουν τις μεγάλες δαπάνες και να συρρικνώσουν τα ελλείμματά τους, που κρίθηκαν ως υπερβολικά. Σε έκθεσή του το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (EFB) ανέφερε ότι οι πέντε χώρες της Ευρωζώνης που θεωρούνται «μεσοπρόθεσμα υψηλού κινδύνου», δηλαδή το Βέλγιο, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Γαλλία και η Ιταλία, θα πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για να επιδιορθώσουν τα δημοσιονομικά τους. Οι εν λόγω χώρες «θα πρέπει να εκμεταλλευθούν την ευκαιρία για να καταβάλουν επιπλέον προσπάθεια με στόχο να μειώσουν τα δημοσιονομικά τους ελλείμματα. Οι εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την υποκείμενη απόκλιση των δαπανών, προστατεύοντας παράλληλα τις επενδύσεις», τόνισαν οι αξιωματούχοι του Συμβουλίου.

Η έκθεση επισημαίνει ότι η ανάγκη για δράση κρίνεται πιο επιτακτική από την εποχή που δημιουργήθηκε το Συμβούλιο, το 2016, για να προτείνει μεταρρυθμίσεις μετά την κρίση χρέους της περιοχής. Βασική αποστολή του είναι να συμβάλλει στην άσκηση των καθηκόντων της Κομισιόν στο πλαίσιο της πολυμερούς δημοσιονομικής εποπτείας της Ζώνης του Ευρώ.

Βέλγιο, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία θεωρούνται «μεσοπρόθεσμα υψηλού κινδύνου» σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Η νέα δημοσίευση συμπίπτει με τον εξονυχιστικό έλεγχο των δημοσιονομικών της Γαλλίας σε μια στιγμή που οι εκλογές της Κυριακής μπορεί να οδηγήσουν σε αποτελέσματα που, σύμφωνα με έκθεση της Scope Ratings, θα μπορούσαν να ασκήσουν πιέσεις στο χρηματοπιστωτικό καθεστώς της χώρας. Ανάμεσα στους ευρύτερους κινδύνους, ο οίκος ανέφερε το πιθανό «πάγωμα» των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών αλλά και ένα ενδεχόμενο πλήγμα στους νέους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε.

«Συνολικά, το EFB θεωρεί ότι είναι κατάλληλη μια αρκετά περιοριστική δημοσιονομική ώθηση το 2025», ανέφερε η έκθεση. «Αυτό θα βοηθούσε επίσης να διατηρηθεί η σχετικά ευνοϊκή αξιολόγηση των κρατικών κινδύνων από τις χρηματοπιστωτικές αγορές».

Σε σχετική ενημέρωση ο Ματέους Σούρεκ, πρώην υπουργός Οικονομικών της Πολωνίας και ένα από τα πέντε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, προειδοποίησε για τις συνέπειες της μη προστασίας της δημοσιονομικής βιωσιμότητας δεδομένου ότι η αντίδραση της αγοράς μπορεί να αποβεί βάναυση, καθώς έχει την ικανότητα ακόμη και να ανατρέπει κυβερνήσεις.

Η έκθεση εκφράζει απογοήτευση για το γεγονός ότι τα ελλείμματα σε ορισμένα μέλη της Ευρωζώνης θα είναι μεγαλύτερα από το αναμενόμενο και επισημαίνει ότι γι' αυτό ευθύνονται τόσο οι προσδοκίες των ψηφοφόρων όσο και οι απαντήσεις των πολιτικών.

ΑΝΑΛΥΣΗ / **BLOOMBERG**

Η κόπωση της αγοράς εργασίας είναι ο νέος πονοκέφαλος της Fed

Οικονομολόγοι και αξιωματούχοι της Fed ανησυχούν ότι έρχονται δύσκολες ημέρες για τους Αμερικανούς εργαζομένους, καθώς η αγορά εργασίας χάνει τη δυναμική της. Λιγότερες θέσεις εργασίας ανοίγουν φέτος και οι εργαζόμενοι παραιτούνται λιγότερο, με την ανεργία να αυξάνεται. Καθώς ο πληθωρισμός εξακολουθεί να τρέχει πάνω από τον στόχο του 2%, υπάρχει φόβος πως οποιαδήποτε περαιτέρω άμβλυνση των συνθηκών εργασίας θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ανάπτυξη.

Η έρευνα Job Openings and Labor Turnover Survey, γνωστή ως JOLTS, έδειξε τον περασμένο μήνα ότι οι συνολικές καταχωρίσεις για θέσεις εργασίας μειώθηκαν τον Απρίλιο στα 8,1 εκατ., χαμηλό τριετίας. Αυτό είναι λιγότερο από 1/3 από το ανώτατο όριο των 12,2 εκατ. που επιτεύχθηκε το 2022, όταν οι εργοδότες αγωνίζονταν να συμβαδίσουν με την αύξηση της ζήτησης αφού η οικονομία άνοιγε ξανά. Υπάρχουν τώρα μόλις 1,2 αγγελίες για κάθε άτομο που αναζητεί εργασία, παρόμοια με τα επίπεδα προ πανδημίας.

Το ερώτημα που θέτουν τώρα ορισμένοι οικονομολόγοι είναι εάν η αγορά είναι επίσης πιο ευάλωτη σε ύφεση. Ο επικεφαλής οικονομολόγος της Goldman Sachs, Γιαν Χάτζιους, μίλησε πρόσφατα για ένα πιθανό «σημείο καμπής», όπου περαιτέρω χαλάρωση στη ζήτηση για εργαζομένους θα οδηγήσει σε υψηλότερη ανεργία και όχι απλώς σε λιγότερες θέσεις εργασίας. Διαφορετικοί δείκτες, ωστόσο, στέλνουν προς το παρόν αντικρουόμενα σήματα. Από τη μία, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι εργοδότες έχουν προσθέσει 248.000 θέσεις εργασίας τον μήνα μέχρι στιγμής φέτος κατά μέσον όρο, ρυθμός που ξεπέρασε τις προσδοκίες των οικονομολόγων, ίσως εν μέρει λόγω της αύξησης της μετανάστευσης. Όμως το ποσοστό ανεργίας –που προέκυψε από έρευνα σε νοικοκυριά αντί για επιχειρήσεις– αυξήθηκε στο 4% τον Μάιο, από το 3,4% πέρυσι.

Υπάρχουν πλέον μόλις 1,2 αγγελίες για κάθε άτομο που αναζητεί εργασία, αναλογία που παραπέμπει στα προ πανδημίας επίπεδα.

Αυτό που κάνει τη στιγμή ακόμη πιο κρίσιμη για τη Fed είναι ότι οι απώλειες στην αγορά εργασίας μπορούν να συσσωρευτούν γρήγορα, αμέσως μόλις ξεκινήσουν. Η ανεργία αυξήθηκε σταδιακά από 4,4% τον Μάρτιο του 2007 σε 5,1% ένα χρόνο αργότερα, καθώς η οικονομία επιβραδύνθηκε στην αρχή της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Καθώς επικράτησε ύφεση, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 7,3% μέχρι το τέλος του 2008, πριν εκτοξευθεί στο 10% το επόμενο έτος. Μέχρι στιγμής, οι προσλήψεις και η αύξηση των μισθών παρέμειναν σταθερά στα δεδομένα. Αλλά το σκηνικό έχει σαφώς αλλάξει. Οι εργοδότες, λόγου χάρη, έχουν σταματήσει να προσφέρουν τα κίνητρα που παρείχαν για νέες προσλήψεις τα τελευταία χρόνια. «Ηταν σαν να λένε, τι μπορούμε να κάνουμε για να προσελκύσουμε την προσοχή των εργαζομένων; Τώρα είναι σαν να επιστρέφουμε στη βασική αμοιβή», εξηγεί η Μπέκι Φράνκιβιτς, από την εταιρεία παροχής υπηρεσιών προσωπικού ManpowerGroup.

Η διπλή συνταγή της Ολγκίν Κουεγιάρ

Επιχειρεί να δελεάσει την Αγκυρα και τη Λευκωσία, ενημερώνει Συμβούλιο Ασφαλείας και συναντά Χακάν Φιντάν

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Διπλή συνταγή επιστρατεύει στο Κυπριακό η Μαρία Άνχελα Ολγκίν Κουεγιάρ, η οποία επιδιώκει να συναντηθεί με τον ΥΠΕΞ της Τουρκίας Χακάν Φιντάν, ενώ αύριο αναμένεται να ενημερώσει «ατύπως» το Συμβούλιο Ασφαλείας για τα ευρήματα της αποστολής της στην Κύπρο, στο πλαίσιο και της έκθεσης που έχει ετοιμάσει, προς τον γενικό γραμματέα ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες. Ξένη διπλωματική πηγή ανέφερε στην «Κ» ότι «μέσω της ανοικτής της επιστολής, προς τους Κυπρίους, μερικά μόλις εικοσιτετράωρα πριν ενημερώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας, η κα Ολγκίν, αφενός εμφανίζεται να επιδιώκει τη συνέχιση της διαδικασίας στο Κυπριακό, επιχειρώντας προφανώς να την κρατήσει ζωντανή», όπως δηλαδή ακριβώς επιθυμεί η Λευκωσία. «Αφετέρου όμως», σύμφωνα με την ίδια πηγή, «η αποφυγή αναφοράς της κας Ολγκίν στο πλαίσιο λύσης του Κυπριακού, σε συνδυασμό με την τοποθέτησή της ότι "είναι σημαντικό να απομακρυνθούμε από λύσεις που στο παρελθόν δημιούργησαν προσδοκίες που δεν εκπληρώθηκαν", διευρύνει εκ των πραγμάτων το πεδίο γύρω από το περιεχόμενο μιας μελλοντικής διευθέτησης». Κάτι που προφανώς στοχεύει να ικανοποιήσει την τουρκική πλευρά, η οποία εμμένει στη λογική της αναγνώρισης κυριαρχικής ισότητας του μορφώματος των κατεχομένων.

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, «η ανοικτή επιστολή της προσωπικής απεσταλμένης του Αντόνιο Γκουτέρες θα μπορούσε να εκληφθεί ως δέλεαρ και για τις δύο πλευρές, προσφέροντας στην κάθε μια αυτό που επιδιώκει, ενώ το γεγονός ότι δημοσιοποιήθηκε ελάχιστα εικοσιτετράωρα πριν την υποβολή της έκθεσής της και την άτυπη ενημέρωση του Συμβουλίου Ασφαλείας, έχει τη δική του σημασία και δεν πρέπει να παραβλέπεται».

Η κα Ολγκίν, τοποθετείται αφήνοντας όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά.

Η ανοικτή επιστολή της προσωπικής απεσταλμένης του Αντόνιο Γκουτέρες θα μπορούσε να εκληφθεί ως δέλεαρ και για τις δύο πλευρές, προσφέροντας στην κάθε μια αυτό που επιδιώκει.

Εποικοδομητική ασάφεια

Η ίδια πηγή ανέφερε στην «Κ» ότι, «η κα Ολγκίν, μέσω των αναφορών της (σ.σ. στην ανοικτή επιστολή), παρέχει στην ελληνοκυπριακή πλευρά την προοπτική συνέχισης της προσπάθειας με στόχο την επανέναρξη των συνομιλιών». Επί τούτου, αναφέρει χαρακτηριστικά στην ανοικτή επιστολή ότι «η δέσμευσή μου δεν έχει τελειώσει, θα συνεχίσω να σκέφτομαι εναλλακτικές λύσεις για μια βιώσιμη λύση» και ότι «ο γενικός γραμματέας θα αποφασίσει τα μέτρα που θα ληφθούν κατά τους προσεχείς μήνες». Την ίδια ώρα, «η κα Ολγκίν, μέσω εποικοδομητικής ασάφειας, εμφανίζεται να παρέχει στην τουρκική πλευρά, τη δυνατότητα να τοποθετήσει στο τραπέζι όσα επιδιώκει να εξασφαλίσει». Επί του προκειμένου, σημειώνει στην ανοικτή επιστολή ότι «είναι σημαντικό να απομακρυνθούμε από λύσεις που στο παρελθόν δημιούργησαν προσδοκίες που δεν εκπληρώθηκαν και οδήγησαν σε μεγαλύτερες διαφωνίες και απογοητεύσεις» και «τώρα, πρέπει να σκεφτούμε διαφορετικά…». Με άλλα λόγια, η κα Ολγκίν, τοποθετείται αφήνοντας όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά, και χωρίς ουσιαστικά να απορρίπτει την τουρκική επιδίωξη για λύση δύο χωριστών οντοτήτων ή για αναγνώριση κυριαρχικής ισότητας. Σημειώνεται πάντως ότι η προσωπική απεσταλμένη του γ.γ. ΟΗΕ, φέρεται να διαχωρίζει τα δύο και να τα αντιλαμβάνεται διαφορετικά, αν και αυτοδικαίως οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα.

Η πρακτική

Η πρακτική της κας Ολγκίν, όπως εκφράζεται στην ανοικτή της επιστολή προς τους Κυπρίους, δεν διαφέρει από την τακτική που ακολουθεί εδώ και αρκετά χρόνια ο Αντόνιο Γκουτέρες, τον οποίο προφανώς ενημέρωσε για τη δημόσια παρέμβαση που επεδίωξε λίγο πριν την υποβολή της έκθεσής της και την ενημέρωση του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Υπενθυμίζεται ότι ο ίδιος ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, στις δικές του εκθέσεις, αποφεύγει να αναφερθεί στη βάση λύσης του Κυπριακού, κάτι που εκ των πραγμάτων δημιουργεί εντυπώσεις και εκνευρισμό στη Λευκωσία, ενώ επιτρέπει στην τουρκική πλευρά να θεωρεί ότι εξασφαλίζει το πράσινο φως να θέσει στο τραπέζι ό,τι επιθυμεί και επιδιώκει. Κάτι που θα πρέπει ίσως να συνυπολογισθεί παράλληλα με την παλαιότερη επισήμανση του κ. Γκουτέρες, το 2021, ότι είναι έτοιμος να τετραγωνίσει τον κύκλο στο Κυπριακό, σημειώνοντας από την μια την τουρκική θέση για δύο κράτη και από την άλλη τη θέση της ελληνοκυπριακής πλευράς για λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι η ηγεσία του ΟΗΕ επιχειρεί από την μια να κρατήσει ζωντανή την προοπτική επανέναρξης μιας διαδικασίας για οριστική διευθέτηση στο Κυπριακό, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν βάζει πλάτη στην οριοθέτηση του πλαισίου λύσης. Αντίθετα μάλιστα, η ηγεσία του ΟΗΕ, εμφανίζεται ελαστική και ανεκτική στην απόκλιση από τους όρους εντολής του Σ.Α. και από «συμφωνημένο πλαίσιο» διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Το πλαίσιο

Πηγή στην έδρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έλεγε μάλιστα στην «Κ» ότι, «εξ όσων αντιλαμβάνομαι έχει επισημανθεί προς την τουρκική πλευρά, από διάφορες κατευθύνσεις, ότι είναι ευκολότερο να προσεγγιστεί μια συνολική διευθέτηση στο Κυπριακό, στη βάση της υφιστάμενης διαδικασίας, και ότι υπάρχουν τα εργαλεία εκείνα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ώστε να υπάρξει σύγκλιση και να καθησυχάσουν τις ανησυχίες όλων, περιλαμβανομένων βεβαίως και των Τουρκοκυπρίων, όπως και των Ελληνοκυπρίων, στο μέτρο του δυνατού». Σύμφωνα με την ίδια κοινοτική πηγή, «αντίθετα, πιθανολογώ ότι ενδεχόμενη προσπάθεια ανατροπής της διαδικασίας και εξασφάλισης άλλων όρων εντολής από το Συμβούλιο Ασφαλείας, πέραν του χρόνου που θα απαιτηθεί, δεν παρέχει καμιά εγγύηση, για κανένα μέρος». Άρα, όπως αφήνεται ευθέως να εννοηθεί, το υφιστάμενο πλαίσιο θα μπορούσε να λειτουργήσει με κάποια ελαστικότητα, ώστε να καλύψει τις ανάγκες όλων, τοποθέτηση η οποία προφανώς απηχεί και την πρακτική που μέχρι τώρα ακολουθούν η Βρετανία και τα Ηνωμένα Έθνη.

Σε κάθε περίπτωση, τα επόμενα βήματα θα εξαρτηθούν από τους σχεδιασμούς αλλά και τις αποφάσεις που θα δρομολογήσει ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, ως αποτέλεσμα της έκθεσης Ολγκίν, αλλά και της ενημέρωσης του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αποφάσεις, οι οποίες ακόμη κι αν είναι να επικεντρωθούν στη διαδικασία ή στη μεθοδολογία, εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν και την ουσία του Κυπριακού.

Σημειώνεται ότι ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, χθες Τρίτη, δεν ήταν σαφές κατά πόσον θα πραγματοποιηθεί τελικά συνάντηση του πρωθυπουργού της Ελλάδας Κυριάκου Μητσοτάκη και του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν, στο περιθώριο της Συνόδου του ΝΑΤΟ. Ο Πάνος Αμυράς, διευθυντής Τύπου και Ενημέρωσης του γραφείου του πρωθυπουργού, δήλωσε στην ΕΡΤ ότι «συνάντηση δεν έχει προγραμματιστεί αλλά δεν αποκλείω να γίνει». Σημειώνεται ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα έχει συνάντηση μεθαύριο Παρασκευή με τον γ.γ. Αντόνιο Γκουτέρες, με το Κυπριακό να βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα.

Το «καλάθι» του εθνοφρουρού

Το κόστος, για τον μέσο κυπριακό νοικοκυριό, της αγοράς υλικών για τους νεοσύλλεκτους που κατατάσσονται στην Ε.Φ.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Όπως κάθε χρόνο ο Ιούλιος στην Κύπρο συμπίπτει και με την κατάταξη των νεοσύλλεκτων της Εθνικής Φρουράς -των νεαρών δηλαδή της ΕΣΣΟ 2024 που θα κληθούν να εκπληρώσουν, ως κληρωτοί στρατιώτες, την θητεία τους για διάστημα 14 μηνών. Η φετινή κατάταξη, υπενθυμίζεται, διαρκεί από τις 8 έως τις 12 Ιουλίου στα Κέντρα Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων (ΚΕΝ) Λευκωσίας, Πάφου και Λάρνακας και οι νεαροί εθνοφρουροί θα ορκιστούν στρατιώτες στις 26 Ιουλίου.

Στην Κύπρο, παραδοσιακά, το μέσο νοικοκυριό προετοιμάζει τους νεαρούς κληρωτούς αγοράζοντας, ουσιαστικά έξτρα, υλικά και χρειώδη σαν αυτά που χορηγεί η Εθνική Φρουρά στους νεοσύλλεκτους από εμπορικά καταστήματα στα οποία αυτά είναι διαθέσιμα. Αν και οι νεαροί εθνοφρουροί -όπως αναφέρει στην «Κ» αρμόδια πηγή της Ε.Φ.- «χρεώνονται» κανονικά ιματισμό, βασικά είδη (κλινοσκεπάσματα, σάκο μεταφοράς, είδη προσωπικής υγιεινής, κοκ) η τάση αυτή της μέσης κυπριακής οικογένειας να εφοδιάζει τον νεαρό της που θα κληθεί να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία καλά κρατεί -ενώ παράλληλα συντηρεί και ένα δίκτυο κυπριακών καταστημάτων λιανικής πώλησης με κυνηγετικά είδη, είδη κάμπινγκ, ψαρέματος, κοκ.

Η φετινή κατάταξη διαρκεί από τις 8 έως τις 12 Ιουλίου στα Κέντρα Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων (ΚΕΝ) Λευκωσίας, Πάφου και Λάρνακας.

Η «Κ» επικοινωνώντας με εμπορικά καταστήματα παγκύπρια, διαπιστώνει πως οι τιμές στο «καλάθι» του εθνοφρουρού δεν έχουν διαφοροποιηθεί θεαματικά σε σχέση με πέρυσι ή πρόπερσι.

Στα ίδια επίπεδα με πέρυσι

Η «Κ» επικοινωνώντας με εμπορικά καταστήματα παγκύπρια, διαπιστώνει πως οι τιμές στο «καλάθι» του εθνοφρουρού δεν έχουν διαφοροποιηθεί θεαματικά σε σχέση με πέρυσι ή πρόπερσι. Τα εν λόγω καταστήματα εποχικά δημιουργούν ουσιαστικά πακέτα προσφοράς για νεοσύλλεκτους, κι ακόμη κι αν κάποιος επιλέξει να αγοράσει όλα τα υλικά που θα χρεωθεί από την Εθνική Φρουρά και κατά τη διάρκεια της προκατακτήριας διαδικασίας του ΚΕΝ (χορήγηση στρατιωτικού ιματισμού) δεν θα υπερβεί ένα κόστος μεταξύ 150 και 250 ευρώ -αναλόγως ποσότητας και ποιότητας. Κατά την διαδικασία της κατάταξης η ΕΦ χορηγεί σίγουρα την στρατιωτική στολή (συμπεριλαμβανομένου και χειμερινού ιματισμού ήτοι τζάκετ με επενδυτή και αδιάβροχου) καθώς και ζευγάρι στρατιωτικών αρβύλων -με το σημαντικότερο πρόβλημα διαλογής σε αυτό το επίπεδο να είναι πάντα αστοχίες στη διάσταση του ακριβούς μεγέθους (εξού και οι νεαροί εθνοφρουροί αγοράζουν πάντα μια στολή από το εμπόριο που προβάρουν πάνω τους ή μεταποιούν με ακρίβεια ως προς το size).

Πού κυμαίνονται οι τιμές

Μελετώντας τις προσφορές από εμπορικά καταστήματα, παγκύπρια, ειδών νεοσυλλέκτων, η «Κ» διαπιστώνει πως υπάρχουν ελάχιστες αποκλίσεις στις τιμές μεταξύ επαρχιών (σ.σ. η Λεμεσός παραμένει η φτηνότερη) και φυσικά ένα εύρος αναλόγως ποιότητας (σ.σ. π.χ. στα άρβυλα υπάρχουν και τιμές που ξεπερνούν, αναλόγως ποιότητας, τα 120 ευρώ). Από εκεί και πέρα οι τιμές για μια στρατιωτική στολή (παντελόνι, χιτώνιο) κυμαίνονται μεταξύ 40 και 45 ευρώ ενώ ένα αποδεκτό ζευγάρι στρατιωτικών αρβύλων νέας γενιάς κυμαίνεται σε προσφορά από 40 μέχρι 70 ευρώ. Μια τσάντα ώμου ή ένα στρατιωτικό σακίδιο (backpack) κυμαίνεται μεταξύ 20 και 45 ευρώ -και αυτά τα υλικά συμπληρώνουν το «ακριβές» εύρος των ειδών νεοσύλλεκτων.

Κλινοσκεπάσματα και πετσέτες κυμαίνονται μεταξύ 10 και 15 ευρώ, ενώ απαραίτητα χρειώδη όπως ένας μικρός φακός ή λουκέτα για ασφάλιση εφοριαμού και προσωπικών αντικειμένων κυμαίνονται μεταξύ 5 και 15 ευρώ. Τσαντάκια, πορτοφόλια και διάφορα «μικρά-μικρά» της θητείας (π.χ. ένα πολυεργαλείο ή ένα αναδιπλούμενο «μαχαιροπίρουνο») κυμαίνονται μεταξύ 7 και 15 ευρώ, ενώ πιο σύγχρονα αντικείμενα (π.χ. ένας φορητός φορτιστής κινητού τηλεφώνου) κυμαίνονται μεταξύ 40 και 60 ευρώ. Τέλος, τα απολύτως απαραίτητα (εσώρουχα, κάλτσες στρατιωτικού τύπου, κοκ) κυμαίνονται σε ένα εύρος τιμών μεταξύ 4 και 8 ευρώ (σετ).

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Καινοτομία Ευρώπη vs Αμερική

Υπάρχει άραγε καινοτομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Γιατί όλες οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες βρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής; Η Google, η Apple, η Nvidia και άλλες πολλές έχουν ως βάση την Αμερική. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που συμβαίνει αυτό. Πρώτα απ' όλα οι Ηνωμένες Πολιτείες από τη δεκαετία του 1970 στη Silicon Valley έθεσαν τις βάσεις για να μπορέσει να αναπτυχθεί ο τομέας των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αυτές οι βάσεις όμως για να μπορέσουν να στεριώσουν προϋπόθεταν ένα κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό το οποίο ήρθε από τα πολύ καλά πανεπιστήμια μέσω των προγραμμάτων σπουδών στα οποία έγινε μια μεγάλη επένδυση. Το MIT, το Χάρβαρντ, το Στάνφορντ, το Μπέρκλεϊ και άλλα, έγιναν πρωτοπόροι της έρευνας στην τεχνολογία. Παράλληλα κατάφεραν πολλά από τα ερευνητικά τους προγράμματα να μετατραπούν σε εμπορικά και να μπουν στην αγορά. Στην Ευρώπη είναι δύσκολο να βρούμε κάποιο μέρος ή πόλη όπου έχει τα χαρακτηριστικά της Silicon Valley, και τα πανεπιστήμια δεν έχουν, θεωρώ, την κατάλληλη διασύνδεση με την αγορά όπως αυτά των Ηνωμένων Πολιτειών. Όσον αφορά τα κεφάλαια, είναι πολύ πιο εύκολο μια τεχνολογική εταιρεία να αντλήσει κεφάλαια για ανάπτυξη από την Αμερικανική Κεφαλαιαγορά αφού πολύ απλά η κεφαλαιοποίηση του Αμερικανικού Χρηματιστηρίου, είναι όσο το σύνολο των Ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων συν 50%. Μόνο με την ενοποίηση των κεφαλαιαγορών στην Ευρώπη θα μπορέσουμε όλες οι χώρες να έχουμε ίσες ευκαιρίες στη χρηματοδότηση τεχνολογίας, και έτσι δεν θα χρειάζεται να μεταναστεύουν οι καλές ιδέες στην Αμερική. Την ίδια ώρα, λόγω της μεγαλύτερης παρουσίας νεοφυών εταιρειών στην Αμερική, τα επιχειρηματικά κεφάλαια που επενδύουν σε αυτή την κατηγορία είναι πολύ περισσότερα από αυτά της Ευρώπης. Η ρύθμιση της αγοράς, είτε αφορά στην τεχνολογία, είτε στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, είτε οπουδήποτε, είναι πολύπλοκη και ακριβή στην Ευρώπη την ώρα που στην Αμερική είναι περισσότερο φιλική, γεγονός που ενθαρρύνει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων. Δεν θα μπορούσα να μην αναφερθώ και στην επιχειρηματική κουλτούρα που διέπει τις Ηνωμένες Πολιτείες. Εκεί αν κάποιος αποτύχει σε μια επιχειρηματική προσπάθεια, δεν απομονώνεται από το κράτος και την κοινωνία αλλά αντίθετα ενθαρρύνεται να ξαναπροσπαθήσει αφού έχει ήδη πάρει πολύτιμα μαθήματα για να τα χρησιμοποιήσει και να πετύχει την επόμενη φορά. Αν θέλουμε πραγματικά να μην είμαστε ένα απέραντο μουσείο και θέλουμε να συμμετάσχουμε στη διαμόρφωση του μέλλοντος, θα πρέπει να αλλάξουμε πολλά στην Ευρώπη. Ελπίζω να τα καταφέρουμε.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Καινοτόμος η Κύπρος, αλλά λείπουν οι επενδύσεις

Μεταξύ των ισχυρών κρατών της Ευρώπης, σύμφωνα με στοιχεία της Κομισιόν – Τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Ανάμεσα στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις στην καινοτομία είναι η Κύπρος μεταξύ του 2023 και του 2024 σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καταγράφοντας «σκορ καινοτομίας» λίγο πιο πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε., σχετικά θετικότερες επιδόσεις όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά ακόμα αδυναμίες σε σχέση με την απευθείας και έμμεση στήριξη του κράτους στην έρευνα και στην ανάπτυξη.

Μεταξύ άλλων τάσεων, τα στοιχεία καταγράφουν αύξηση στην επικέντρωση τεχνολογιών που σχετίζονται με το περιβάλλον, καθώς και στην εξάπλωση

Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες στην κατάταξη, που περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και 12 γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες, η Κύπρος βρίσκεται στη 13η θέση.

Η γενικότερη εικόνα όσον αφορά τις τέσσερις κατηγορίες δεικτών δίνει μια καλή σύνοψη για την εξέλιξη της καινοτομίας στην Κύπρο.

του ευρυζωνικού ίντερνετ σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, αλλά παράλληλα μείωση στο επιχειρηματικό κεφάλαιο.

Σε σχέση με το 2017, τα στοιχεία καταγράφουν σημαντική αύξηση στις διεθνείς συνδημοσιεύσεις στον τομέα της έρευνας και στη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, αλλά μείωση στις εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας.

Τα δεδομένα περιλαμβάνονται στον ετήσιο Ευρωπαϊκό Πίνακα Επιδόσεων για την Καινοτομία (European Innovation Scoreboard), ο οποίος αξιολογεί τις επιδόσεις στα κράτη-μέλη, σε γειτονικές χώρες αλλά και τον διεθνή ανταγωνισμό στην καινοτομία. Τα στοιχεία καταγράφουν τα σχετικά πλεονεκτήματα της κάθε χώρας στη βάση 32 δεικτών για την οικονομία, την επιχειρηματικότητα, τους τομείς καινοτομίας, το νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και την κατάσταση σε σχέση με την κλιματική αλλαγή και τη δημογραφία.

Η γενικότερη εικόνα όσον αφορά τις τέσσερις κατηγορίες δεικτών δίνει μια καλή σύνοψη για την εξέλιξη της καινοτομίας στην Κύπρο. Ειδικότερα, στους δείκτες που αφορούν το πλαίσιο ανάπτυξης της καινοτομίας (ανθρώπινοι πόροι/ εκπαίδευση, τομέας της έρευνας, ψηφιοποίηση), η Κύπρος καταγράφει καθολική βελτίωση. Το ίδιο συμβαίνει και στους δείκτες που αφορούν τις δραστηριότητες καινοτομίας (παρουσία καινοτόμων επιχειρήσεων, συνεργασία, πνευματικά δικαιώματα ευρεσιτεχνίας και σχεδιασμού).

Η εικόνα είναι πιο ανάμικτη στους δείκτες που αφορούν τις επενδύσεις, με πτώση στις επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και το κράτος, αν και η επένδυση στην εργοδότηση ειδικών στην τεχνολογία δείχνει βελτίωση. Αρνητικοί είναι και αρκετοί δείκτες που αφορούν τον αντίκτυπο της καινοτομίας, ιδιαίτερα όσον αφορά τις εξαγωγές.

Μεταξύ των ισχυρών

Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες στην κατάταξη, που περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και 12 γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες, η Κύπρος βρίσκεται στη 13η θέση, και είναι μία από τις 15 χώρες όπου ο δείκτης καινοτομίας αυξήθηκε το 2024 στο 116,9 (αύξηση 3,3 μονάδων σε σχέση με το 2023, και 38,9 μονάδων σε σχέση με το 2017).

Στην κατηγοριοποίηση των χωρών της κατάταξης, η Κύπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των «ισχυρών φορέων καινοτομίας» (όπου ο δείκτης βρίσκεται μεταξύ του 100% και του 125% του μέσου όρου της Ε.Ε. - ο δείκτης για την Κύπρο είναι 106,3% πάνω από τον μέσο όρο), μια κατηγορία κάτω από τις πρωτοπόρες χώρες (με επιδόσεις άνω του 125% του μέσου όρου).

Οι πανευρωπαϊκές τάσεις μεταξύ των «ισχυρών φορέων καινοτομίας» στους οποίους συγκαταλέγεται η Κύπρος, περιλαμβάνουν πλεονεκτήματα στα οικοσυστήματα καινοτομίας, ενώ οι πρωτοπόρες χώρες είναι αυτές με καλές επιδόσεις στην ψηφιοποίηση και ελκυστικούς τομείς έρευνας.

Η Κύπρος ξεχωρίζει όσον αφορά τις επιδόσεις των διαφορετικών περιοχών της Ευρώπης, καθώς είναι μία από τις χώρες της νότιας και της ανατολικής Ευρώπης που βρίσκεται στην κατηγορία των ισχυρών χωρών, σε αντίθεση με τους πλείστους νότιους γείτονές μας που συγκαταλέγονται μεταξύ των μέτριων (70% με 100% του μέσου όρου) και των αναδυόμενων χωρών (κάτω από 70%). Οι ισχυρές και οι πρωτοπόρες χώρες τείνουν να βρίσκονται στη βόρεια και στη δυτική Ευρώπη.

Πλεονεκτήματα και αδυναμίες

Η έκθεση που καταγράφει τα στοιχεία της αξιολόγησης καταγράφει και τα σχετικά πλεονεκτήματα και αδυναμίες της κάθε χώρας, με την Κύπρο να θεωρείται σε σχετικά προχωρημένη θέση

Η Κύπρος ξεχωρίζει όσον αφορά τις επιδόσεις των διαφορετικών περιοχών της Ευρώπης, καθώς είναι μία από τις χώρες της νότιας και της ανατολικής Ευρώπης που βρίσκεται στην κατηγορία των ισχυρών χωρών.

σε σχέση με τις συνδημοσιεύσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην έρευνα, στις διεθνείς επιστημονικές συνδημοσιεύσεις, καθώς και στη συνεργασία των καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ).

Οι αδυναμίες της Κύπρου αφορούν την άμεση και έμμεση κρατική στήριξη στην έρευνα και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, τις δαπάνες στην έρευνα και την ανάπτυξη από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, και στην αναλογία των δαπανών για καινοτομία ανά εργαζόμενο.

Διαχρονικά, από το 2017, η Κύπρος έχει καταγράψει σημαντική αύξηση σε σχέση με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις με συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τις διεθνείς συνεργασίες στην έρευνα και τη συνεργασία μεταξύ των ΜμΕ, ωστόσο την ίδια περίοδο καταγράφηκε μείωση στις εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας, και χειροτέρευση της κατάστασης όσον αφορά τις εκπομπές μικροσωματιδίων και την παραγωγικότητα των πόρων.

Σε σχέση με το 2023 τέλος, καταγράφηκε σημαντική αύξηση στους δείκτες που αφορούν τεχνολογίες που σχετίζονται με το περιβάλλον, την ευρυζωνική διείσδυση στη χώρα, και την εργοδότηση ειδικών στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών. Σε σχέση με πέρσι όμως, καταγράφηκε μείωση στις δαπάνες επιχειρηματικών κεφαλαίων, στις δαπάνες στην καινοτομία εκτός από αυτές που αφορούν έρευνα και ανάπτυξη, και στις εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας.

Βελτίωση στην Ε.Ε.

Γενικότερα οι δείκτες στην καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση βελτιώνονται, έχοντας καταγράψει αύξηση κατά 10% από το 2017 και κατά 0,5% από το 2023, ενώ σε επίπεδο κρατών-μελών μεταξύ 2023 και 2024 καταγράφηκε αύξηση των επιδόσεων σε 15 κράτη-μέλη, υποχώρηση σε 11 και καμία αλλαγή σε ένα. Η Δανία ήταν το 2024, όπως και το 2023, η πιο καινοτόμος χώρα, με τη Σουηδία, η οποία ήταν η πρώτη χώρα από το 2017 μέχρι το 2022, να ακολουθεί.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η Ε.Ε. έχει ισχυρή θέση, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τις επιδόσεις καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ειδικά σε σχέση με τεχνολογίες που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη προέρχονται από τον παγκόσμιο ανταγωνισμό σε σχέση με τη διανοητική ιδιοκτησία, τη συνεργασία μεταξύ καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και οι δαπάνες στην έρευνα και την ανάπτυξη στον επιχειρηματικό τομέα. Παγκοσμίως η Ελβετία είναι η πιο καινοτόμος χώρα της Ευρώπης, η Νότιος Κορέα είναι ο πιο καινοτόμος ανταγωνιστής, ενώ η Κίνα έχει ξεπεράσει την Ιαπωνία και κλείνει τη διαφορά με την Ε.Ε.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Land of Tomorrow – Τον Οκτώβριο ξεκινούν οι προπωλήσεις των ακινήτων

Petrolina, bbf: και Foster + Partners σε μια στρατηγική συνεργασία για την ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου Λάρνακας – Δεκέλειας

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Νέα εικόνα φιλοδοξεί να προσφέρει το εμβληματικό έργο ανάπτυξης της παράκτιας κοινότητας στο παραλιακό μέτωπο της Δεκέλειας στη Λάρνακα «Land of Tomorrow», με τη βιομηχανική εικόνα της περιοχής να μετατρέπεται σε ένα σύγχρονο και βιώσιμο αύριο. Η Λάρνακα πλέον έχει μπει δυναμικά στο χάρτη των μεγάλων αναπτύξεων, με τους επενδυτές να στρέφονται προς αυτήν.

Ένα έργο με μεγάλες προοπτικές για τη Λάρνακα αποτελεί το «Land of Tomorrow». Ένα έργο το οποίο στοχεύει στη δημιουργία ενός βιώσιμου και σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος που θα αντικατοπτρίζει τον μοναδικό πολιτισμό και την κληρονομιά της Λάρνακας. Ένα masterplan σχεδιασμένο από το παγκοσμίου φήμης αρχιτεκτονικό γραφείο Foster + Partners, για την Lefkaritis Group, με κατασκευαστική εταιρεία την bbf:.

Ο σχεδιασμός

Φιλοδοξία του έργου είναι η δημιουργία χώρων διαβίωσης και εργασίας δίπλα στη θάλασσα, για τους κατοίκους -και όχι μόνο- της Λάρνακας, σε ένα ζωντανό, πλούσιο σε τοπίο περιβάλλον, το οποίο θα δίνει έμφαση στη βιωσιμότητα. Το Land of Tomorrow, το οποίο θα περιλαμβάνει μια παράκτια, οικιστική κοινότητα, στοχεύει παράλληλα με τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και στην εμπορική ανάπτυξη, με καταστήματα και εμπορικούς δρόμους. Σκοπός είναι η νέα αυτή εικόνα στην περιοχή, αλλά και γενικότερα στην πόλη του Ζήνωνα, να προσελκύσει το καταναλωτικό κοινό,

Η κατασκευή της πρώτης φάσης προβλέπεται να ξεκινήσει το τελευταίο τρίμηνο του 2025.

τόσο για μια πρωτοποριακή, αγοραστική εμπειρία, όσο για και για μια γαστρονομική εμπειρία. Το έργο προσβλέπει στη δημιουργία εστιατορίων και μπαρ, καθώς και στη δημιουργία ενός πολυτελούς ξενοδοχείου 5 αστέρων. Ανάμεσα σε άλλα θα διαθέτει σύγχρονο συνεδριακό κέντρο, ιδιωτικά γραφεία, co-working spaces (κοινόχρηστους χώρους εργασίας) και χώρους εκδηλώσεων, ικανοποιώντας τις ανάγκες των κατοίκων και προσελκύοντας ταυτοχρόνως διεθνείς και ντόπιους

Το Land of Tomorrow στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη της Λάρνακας αλλά και στην εμπορική της ανάπτυξη.

επισκέπτες. Η υλοποίηση του έργου θα πραγματοποιηθεί σε διαφορετικές φάσεις, με τον σχεδιασμό της πρώτης φάσης, όπως μας ανέφερε ο κ. Artem Burtsev, Regional Director της bbf:, να έχει μόλις ξεκινήσει.

Η πρώτη φάση θα αναπτυχθεί στην παραθαλάσσια περιοχή και αφορά τη δημιουργία ενός συγκροτήματος κατοικιών που θα αποτελείται από τέσσερα κτίρια, τα οποία θα παρέχουν εντυπωσιακές εγκαταστάσεις για τους κατοίκους, όπως πισίνες, γυμναστήρια, παιδότοπους κ.ά., συνολικής έκτασης άνω των 32.000 τ.μ. Η κατασκευή της φάσης προβλέπεται να ξεκινήσει το τελευταίο τρίμηνο του 2025, με την ολοκλήρωση να αναμένεται το 2028. Οι προπωλήσεις των κατοικιών θα ξεκινήσουν τον Οκτώβριο του 2024, ενώ παράλληλα με την κατασκευή θα σχεδιάζεται το υπόλοιπο έργο.

Με περισσότερα από 20 χιλιάδες δέντρα που θα μετατρέψουν την περιοχή σε ένα μοναδικό τοπίο πλούσιου πρασίνου και φυσικής ομορφιάς, 2,5 χλμ. premium ακτογραμμή, πέντε λεπτά από τη μαρίνα Λάρνακας, δέκα λεπτά από το κέντρο της πόλης και 15 λεπτά από το αεροδρόμιο, το Land of Tomorrow αποτελεί κυριολεκτικά ένα στολίδι για τη Λάρνακα και τους κατοίκους της.

Εκδήλωση ανακοίνωσης της στρατηγικής συνεργασίας

Η σύμπραξη των τριών εταιρειών, Lefkaritis Group, bbf: και Foster + Partners, για το έργο Land of Tomorrow, ανακοινώθηκε στην επίσημη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο παραλιακό μέτωπο της Δεκέλειας, στον χώρο υλοποίησης της πρώτης φάσης του έργου, τη Δευτέρα, 8 Ιουλίου 2024, στην παρουσία του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη, της προέδρου της Βουλής Αννίτας Δημητρίου, του δημάρχου της Λάρνακας Ανδρέα Βύρα, υπουργών, καθώς και άλλων αξιωματούχων και επισήμων. Ο διευθύνων σύμβουλος της Lefkaritis Group of Companies, κ. Ντίνος Λευκαρίτης, ο διευθύνων σύμβουλος και ιδρυτικός εταίρος της bbf:, κ. Vadim Romanov, και ο ανώτερος εταίρος στους Foster + Partners, κ. Ben Scott, κατά τις ομιλίες τους στην εκδήλωση, τόνισαν το όραμα του έργου και τα οφέλη τα οποία θα προσφέρει στην πόλη αλλά και στην Κύπρο γενικότερα. Η ενίσχυση της οικονομίας αλλά και οι νέες ευκαιρίες εργοδότησης που θα προσφέρει στον τόπο είναι μεταξύ αυτών. Στον χαιρετισμό του ο διευθύνων σύμβουλος της Lefkaritis Group of Companies, κ. Ντίνος Λευκαρίτης, χαρακτήρισε ιστορική τη στιγμή για την εξέλιξη του ομίλου Πετρολίνα, τονίζοντας πως το Land of Tomorrow με τη δημιουργία μιας παράκτιας κοινότητα με έμφαση στη βιωσιμότητα, θα αποτελέσει ορόσημο σε ολόκληρη την περιοχή, προσελκύοντας νέους ανθρώπους και επιχειρήσεις από παντού. «Το όραμά μας είναι αυτή η περιοχή, να μεταμορφωθεί από βιομηχανική, σε έναν εντελώς καινούργιο προορισμό, που θα ενισχύσει την πολύτιμη συνεισφορά της πόλης. Ως η φυσική εξέλιξη και επέκταση της Λάρνακας, θα αποτελεί την κληρονομιά της οικογένειας Λευκαρίτη και σημαντική επιρροή για τις μελλοντικές γενιές και την περιοχή», τόνισε ο κ. Λευκαρίτης. Ο διευθύνων σύμβουλος και ιδρυτικός εταίρος της bbf:, κ. Vadim Romanov, κατά την ομιλία του, εξέφρασε τη χαρά του για τη συνεργασία και το έργο, ενώ ανέφερε πως «Αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση αλλά και ένα κοινό όραμα να μετατρέψουμε την περιοχή σε μια από τις πιο ελκυστικές παραθαλάσσιες κοινότητες στη Μεσόγειο». Συμπληρωματικά, αναφέρθηκε και στο θετικό αντίκτυπο που θα έχει στην ευρύτερη περιοχή η ανάπτυξη αυτή. Ο senior partner στους Foster + Partners, κ. Ben Scott, δήλωσε: «Είμαστε ενθουσιασμένοι που αρχίζουμε να δίνουμε ζωή στο όραμά μας για τη Λάρνακα. Η πρώτη φάση του masterplan έχει δημιουργήσει μια βιώσιμη παράκτια κοινότητα με καταστήματα, γραφεία και εστιατόρια, όπου οι κάτοικοι θα απολαμβάνουν τη μοναδική θέα της θάλασσας περικυκλωμένοι από το φυσικό περιβάλλον».

Ο Δήμαρχος Λάρνακας, κ. Αντρέας Βύρας, αναφερόμενος στον σημαντικότατο ρόλο που διαδραματίζει η Πετρολίνα για δεκαετίες στηρίζοντας την οικονομία της Λάρνακας, εξέφρασε την ικανοποίησή του για τον σχεδιασμό της ανάπτυξης της περιοχής, διαβεβαιώνοντας τη στήριξή του προς αυτήν την κατεύθυνση.

Σύντομο χαιρετισμό απηύθυνε επίσης η ρρόεδρος της Βουλής Αννίτα Δημητρίου, η οποία δήλωσε πως θα στηρίξουν την προσπάθεια αυτή, υπογραμμίζοντας την οικονομική ανάπτυξη που θα γνωρίσει η πόλη αλλά και η Κύπρος μέσα από το έργο. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης κατά την ομιλία του ανέφερε πως «Το έργο Land of Tomorrow δεν είναι απλώς ακόμη μία αστική ανάπτυξη στη Λάρνακα και στη χώρα μας, αλλά είναι η ξεκάθαρη προοπτική για μία νέα δυναμική ανάπτυξης της πόλης της Λάρνακας», ενώ

Από την εκδήλωση για την ανακοίνωση της στρατηγικής συνεργασίας των εταιρειών.

συμπλήρωσε πως «Αυτή η ανάπτυξη δεν αφορά μόνο κτίρια και υποδομές. Αφορά τη δημιουργία μιας περιοχής που θα ενισχύσει της ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και όχι μόνο, καθώς και την ευημερία των πολιτών, με πλήρη σεβασμό προς το περιβάλλον». Το «Land of Tomorrow» στοχεύει να δώσει μια νέα πνοή στη Λάρνακα, προσφέροντας νέες προοπτικές, σηματοδοτώντας ένα νέο ξεκίνημα για την πόλη της Λάρνακας.

ΚΥΠΡΟΣ 1974

Γεγονότα και μαρτυρίες

Α΄ ΤΟΜΟΣ

Η τουρκική εισβολή μέσα από τις αφηγήσεις
πρωταγωνιστών των γεγονότων και τις μαρτυρίες
αμάχων κι ανθρώπων που αιχμαλωτίστηκαν, βασανίστηκαν
και θρήνησαν για τους δικούς τους

ΚΥΡΙΑΚΗ
14/7

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η στροφή στις εξαγωγές υπηρεσιών και τεχνολογίας

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Συνήθως οι άνθρωποι έχουν επιφανειακή γνώση για την οικονομική πραγματικότητα. Θεωρούν, για παράδειγμα, ότι η Apple είναι εταιρεία που παράγει κινητά τηλέφωνα και άλλες «έξυπνες» συσκευές. Στην πραγματικότητα η εταιρεία αυτή δεν παράγει καμιά συσκευή, σχεδιάζει και διανέμει τα διάσημα προϊόντα της και έχει χρηματιστηριακή αξία περίπου 3 τρισ. δολάρια. Το 70% των iPhone παράγεται από τη βιομηχανική εταιρεία Foxconn, η χρηματιστηριακή αξία της οποίας είναι «μόλις» 91 δισ. δολ.

Το παράδειγμα δεν μειώνει την αξία της βιομηχανικής παραγωγής όσον αφορά την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, αλλά ο σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών, η οικονομία της γνώσης και οι εξαγωγές υπηρεσιών γίνονται όλα και σημαντικότερες περιοχές ανάπτυξης. Παλιότερα κα-

Απαιτείται αλλαγή υποδείγματος, αλλά προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.

μία χώρα δεν μπορούσε να γίνει οικονομικά ισχυρή χωρίς ανεπτυγμένη βιομηχανία, τώρα οι εξαγωγές υπηρεσιών είναι το «δυνατό χαρτί» πολλών ανεπτυγμένων οικονομιών. Οικονομίες όπως οι ΗΠΑ, ακόμα και η Βρετανία έχουν ισχυρές επιδόσεις στις εξαγωγές υπηρεσιών. Επειδή όμως όλα «χωνεύονται» με καθυστέρηση στην ελληνική πραγματικότητα, τον τελευταίο καιρό περισσεύουν οι αναφορές στην ανάγκη να «αλλάξει το οικονομικό υπόδειγμα» της ελληνικής οικονομίας και υποτίθεται ότι απαιτείται «στροφή στην παραγωγή». Ακούγεται ευχάριστα η προτροπή, παρότι συνήθως κρύβει το αίτημα που είναι να αυξηθούν οι κρατικές επιδοτήσεις. Προφανώς όσοι τα λένε επαναλαμβάνοντας μια κοινοτοπία της προηγούμενης εικοσαετίας, δεν έχουν προσέξει πόσο έχει αλλάξει η βιομηχανική δραστηριότητα, που απαιτεί πλέον ακόμα μεγαλύτερα κεφάλαια και ανάλογες επενδύσεις.

Ταυτόχρονα «μεσαίες» οικονομίες ενισχύουν τις εξαγωγές υπηρεσιών πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών, ιατρικών υπηρεσιών, ακόμα και υπηρεσιών λογιστικής ή διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Χώρες όπως η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Λετονία, η Ουκρανία εισπράττουν πάνω από 3% του ΑΕΠ τους από εξαγωγές αυτών των κατηγοριών. Στα αεροδρόμια της Τουρκίας συχνά συναντά κανείς άνδρες από διάφορες χώρες να επιστρέφουν στη χώρα τους έχοντας στα κεφάλια τους νωπά σημάδια από εμφύτευση μαλλιών. Για να μην αναφέρουμε το παράδειγμα της Ινδίας όπου υπάρχουν μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας, ενώ σε τεχνολογικά και ερευνητικά κέντρα απασχολούνται περίπου 3 εκατ. άτομα.

Η αλήθεια είναι ότι πράγματι απαιτείται αλλαγή υποδείγματος, αλλά προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας. Η ενίσχυση των εξαγωγών επειδή αυξάνονται οι τιμές αγροτικών προϊόντων όπως το ελαιόλαδο, ή άλλων τροφίμων δεν μας πάει μακριά.

Τον Νοέμβριο του 2020, όταν η κυβέρνηση παρέλαβε την τελική έκθεση της «Επιτροπής Πισσαρίδη», μία από τις διαπιστώσεις αφορούσε τη γενικευμένη εσωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας: «Η πλειονότητα των προϊόντων και υπηρεσιών ενσωματώνει λίγη μόνο καινοτομία και χαμηλή προστιθέμενη αξία. Δεδομένου του μεγέθους της εσωτερικής αγοράς, η μεγαλύτερη εξωστρέφεια, δηλαδή η αύξηση της συμμετοχής διεθνών εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο ΑΕΠ, αποτελεί προϋπόθεση για αύξηση της παραγωγικότητας ιδίως μέσα από μεγαλύτερη εξειδίκευση και εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας». Οι διαπιστώσεις αυτές φαίνεται να ισχύουν και σήμερα. Το έλλειμμα παραγωγικότητας, η έλλειψη εξαγωγών που ενσωματώνουν κάποια έστω περιορισμένης σπουδαιότητας τεχνολογική καινοτομία, εξηγούν πολλά. Και αυτό γιατί η οικονομία δεν υστερεί μόνον από τις παραδοσιακές ισχυρές οικονομίες όσον αφορά τις εξαγωγές, αλλά και από «μικρομεσαίες» χώρες που ενισχύουν το αποτύπωμά τους με εξαγωγές μικρών μηχανών, ηλεκτρονικών συσκευών, λογισμικού, τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού. Αυτά που συνήθως στην ελληνική αγορά είναι εισαγόμενα.

Πλασματικά τα μεγέθη εισροών ξένου κεφαλαίου στην Τουρκία

Με ποιες κινήσεις οι τουρκικές τράπεζες διογκώνουν τα στοιχεία

Είναι γεγονός ότι οι ξένοι επενδυτές άρχισαν να επιστρέφουν στους τίτλους της Τουρκίας εδώ και ένα χρόνο περίπου από τη στιγμή που η κεντρική τράπεζα της γειτονικής χώρας στράφηκε σε ορθόδοξη νομισματική πολιτική με σειρά επιθετικών αυξήσεων των επιτοκίων. Ισως, όμως, δεν είναι τόσο ενθουσιώδεις όσο τους εμφανίζουν τα επίσημα στοιχεία της κεντρικής τράπεζας που φέρουν τις εισροές ξένων κεφαλαίων σε κρατικά ομόλογα τουρκικής λίρας να ανέρχονται σε 8,3 δισ. δολ. μόνο μέσα στους προηγούμενους τρεις μήνες. Οπως ανέφεραν στο Bloomberg διαπραγματευτές ομολόγων που προτίμησαν την ανωνυμία, ένα σημαντικό τμήμα από αυτά τα ομόλογα στην πραγματικότητα τα έχουν αγοράσει τουρκικές τράπεζες.

Οπως προκύπτει από τις αποκαλύψεις, οι τουρκικές τράπεζες πωλούν ή δανείζουν ομόλογα σε ξένες τράπεζες και στη συνέχεια τα παίρνουν πίσω μέσω διαπραγματευτών. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνουν διπλό σκοπό, καθώς αφενός διασφαλίζουν ρευστότητα σε τουρκικές λίρες και αφετέρου εμφανίζουν διογκωμένη την ποσότητα του χρέους σε τουρκικές λίρες που αγοράζουν ξένοι επενδυτές. Εμφανίζουν εν ολίγοις διογκωμένη και την εμπιστοσύνη του ξένου κεφαλαίου στην τουρκική οικονομία αλλά και στη

Σύμφωνα με την κεντρική τράπεζα, οι εισροές ξένων κεφαλαίων σε κρατικά ομόλογα τουρκικής λίρας ανέρχονται σε 8,3 δισ. δολ. μόνον μέσα στους προηγούμενους τρεις μήνες.

Αναλυτές τραπεζικών κολοσσών, όπως η Bank of America, επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή σε ό,τι αφορά τη διάρκεια των τουρκικών ομολόγων και προτιμούν συχνά το βραχυπρόθεσμο χρέος.

νέα πολιτική της κυβέρνησης Ερντογάν. «Το ενδιαφέρον του ξένου κεφαλαίου για τα τουρκικά ομόλογα και για τίτλους στο τουρκικό νόμισμα έχει όντως αυξηθεί», τονίζει ο Ονούρ Ιλγκέν, επικεφαλής του τομέα ομολόγων στην τράπεζα MUFG Bank Turkey της Κωνσταντινούπολης. Ο ίδιος όμως επισημαίνει ότι «οι εισροές στο κρατικό χρέος σε τουρκικές λίρες δεν είναι τόσο μεγάλες όσο φαίνονται καθώς μεγάλο μέρος τους προέρχεται από συμφωνίες που έχουν κάνει ξένες θυγατρικές ή ξένα τμήματα των τουρκικών τραπεζών».

Η διαδικασία αυτή συμφέρει τις τουρκικές τράπεζες καθώς συχνά καταβάλλουν μικρότερο κόστος όταν δανείζονται τουρκικές λίρες στο εξωτερικό από εκείνο που θα κατέβαλαν για να δανειστούν από την εγχώρια αγορά, καθώς τα επιτόκια αγοράς της λίρας από τράπεζες του εξωτερικού είναι συχνά έως και 20 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από το 50% που ισχύει πλέον στις τράπεζες της Τουρκίας. Η διαφορά αυτή στα επίπεδα των επιτοκίων τους δίνει το κίνητρο να χρησιμοποιήσουν ξένες θυγατρικές τους για να δανειστούν τουρκικές λίρες, να τις επενδύσουν σε ομόλογα του τουρκικού δημοσίου και στη συνέχεια να πουλήσουν τα ομόλογα σε ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η κεντρική τράπεζα καταγράφει, όμως, αυτές τις συναλλαγές ως εισροές. Το αποτέλεσμα είναι, πάντως, ότι δεν μπορεί να υπολογιστεί τι μέρος των εισροών οφείλεται σε τέτοιου είδους συναλλαγές, οπότε παραμένει άγνωστο και το ύψος των πραγματικών εισροών ξένου κεφαλαίου στο τουρκικό χρέος.

Στο μεταξύ, αναλυτές τραπεζικών κολοσσών όπως η Bank of America επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή σε ό,τι αφορά τη διάρκεια των τουρκικών ομολόγων και προτιμούν συχνά το βραχυπρόθεσμο χρέος. Ορισμένα πολύ μεγάλα ονόματα του κόσμου των επενδύσεων όπως, για παράδειγμα, οι Amundi SA, Fidelity Investments και Abrdn Plc δείχνουν να εμπιστεύονται περισσότερο το χρέος που έχει εκδώσει η Τουρκία στο νόμισμά της. Την ίδια στιγμή, όμως, κάποιες άλλες επενδυτικές δηλώνουν ανοικτά ότι περιμένουν να δουν σημαντική αποκλιμάκωση του πληθωρισμού ή άνοδο των αποδόσεων των τουρκικών ομολόγων σε σαφώς πιο ελκυστικά επίπεδα για να αποφασίσουν να τα αγοράσουν.

Οπως τονίζει ο Τουφάν Κομέρτ, στρατηγικός αναλυτής αναδυόμενων αγορών στην BBVA του Λονδίνου, «οι ξένοι επενδυτές τείνουν να κυνηγούν τα έντοκα γραμμάτια με τις υψηλότερες αποδόσεις και τον μικρότερο χρόνο ωρίμανσης γι' αυτό και επί του παρόντος δεν είναι ικανοποιητικές οι εισροές ξένου κεφαλαίου».

BLOOMBERG

Οι παππούδες στη Σουηδία πληρώνονται για να προσέχουν τα εγγόνια τους

Της **ΙΒ ΣΑΜΣΟΝ**

Οι παππούδες και οι γιαγιάδες της Σουηδίας δικαιούνται να πληρώνονται για να κρατούν και να φροντίζουν τα εγγόνια τους, καθώς η χώρα που φημίζεται για την πρωτοποριακή της πολιτική στο θέμα της φροντίδας των παιδιών επιτρέπει στους γονείς να μεταφέρουν το δικαίωμα της πληρωμένης γονικής άδειας σε άτομα πέραν της στενής οικογένειας του παιδιού.

Ο νέος νόμος της Σουηδίας που τέθηκε σε ισχύ τη Δευτέρα επιτρέπει στους γονείς να μεταφέρουν έως και 90 ημέρες από την πληρωμένη άδειά τους σε άλλα πρόσωπα όταν πρόκειται για μονογονεϊκές οικογένειες και 45 ημέρες όταν πρόκειται για ζευγάρι γονιών. Ο Λέο Γκιουλμπρίνγκ, 65 ετών, συγγραφέας που ζει στο Λουντ της Σουηδίας και περιμένει το δεύτερο εγγόνι του μέσα στον Αύγουστο δήλωσε στους NYT ότι σκοπεύει να κάνει χρήση του

Νέος νόμος επιτρέπει στους γονείς να μεταφέρουν το δικαίωμα της πληρωμένης γονικής άδειας.

νέου νόμου. Πρόθεσή του να βοηθήσει τον γιο του που ζει στη γειτονική πόλη Μάλμο αναλαμβάνοντας μέρος της φροντίδας των παιδιών του. Ερωτώμενος τη γνώμη του για τον νέο νόμο, τον χαρακτήρισε «σπουδαία ιδέα» και εγκωμίασε το ήδη γενναιόδωρο κοινωνικό κράτος της Σουηδίας καθώς «βελτιώνεται περαιτέρω».

Δεν είναι πρώτη φορά που η Σουηδία πρωτοπορεί στις κοινωνικές υπηρεσίες. Οι Σουηδοί πολίτες καταβάλλουν μεν από τους υψηλότερους φόρους στον κόσμο αλλά αποζημιώνονται από το κράτος που τους παρέχει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, δωρεάν παιδεία

Οι γονείς στη Σουηδία πλέον μπορούν να μεταφέρουν έως και 90 ημέρες από την πληρωμένη άδειά τους σε άλλα πρόσωπα όταν πρόκειται για μονογονεϊκές οικογένειες και 45 ημέρες όταν πρόκειται για ζευγάρι γονιών.

μέχρι και την τριτοβάθμια εκπαίδευση και γενναιόδωρα επιδόματα ανεργίας. Η σκανδιναβική χώρα που έχει πληθυσμό άνω των 10 εκατ. ατόμων έχει θεσπίσει επίσης τους πλέον γενναιόδωρους νόμους για τη γονική άδεια καθώς εγκρίνει συνολικά 480 ημέρες πληρωμένης άδειας για κάθε παιδί, τις οποίες πρέπει να μοιραστούν οι δύο γονείς. Στη διάρκεια του πρώτου έτους ενός παιδιού οι γονείς του μπορούν να πάρουν ταυτοχρόνως 30 ημέρες γονική άδεια ώστε να φροντίσουν το παιδί τους μαζί. Η πολιτική της Σουηδίας έρχεται σε οξεία αντίθεση με εκείνη των ΗΠΑ και γενικώς με τις ελάχιστες χώρες της Δύσης που δεν προβλέπουν καμία πληρωμένη γονική άδεια και καμία πληρωμένη άδεια μητρότητας. Και μόνον οι ομοσπονδιακοί υπάλληλοι σε καμιά δεκαριά πολιτείες των ΗΠΑ έχουν δικαίωμα σε πληρωμένη γονική άδεια.

Οπως επισημαίνει ο Ρίτσαρντ Πετς, καθηγητής στο Ball State University και ειδικός επί θεμάτων γονικής άδειας, «οι σκανδιναβικές χώρες που έχουν πολύ γενναιόδωρες πολιτικές, γίνονται όλο και πιο γενναιόδωρες και ευέλικτες και φαίνεται να πηγαίνουν όλο και περισσότερο μπροστά».

Ο ίδιος υπογραμμίζει ότι αυτού του είδους η γενναιοδωρία «δεν είναι ρεαλιστική για τις ΗΠΑ» καθώς υπάρχει ισχυρή αντίσταση στην αύξηση της φορολογίας. Οι σχετικές έρευνες έχουν δείξει πως τα προγράμματα γονικής άδειας τείνουν να καθιστούν πιο υγιείς τις οικογένειες μετά τη γέννηση ενός παιδιού και να αποβαίνουν μακροπρόθεσμα προς όφελος τόσο των γονέων όσο και των παιδιών. Και όπως τονίζει ο Ρίτσαρντ Πετς, οι νέες πολιτικές που υιοθετεί η Σουηδία θα βελτιώσουν την ισορροπία ανάμεσα στην επαγγελματική και την προσωπική ζωή και ιδιαιτέρως για τις μονογονεϊκές οικογένειες με απώτερο όφελος για τη χώρα.

THE NEW YORK TIMES

Ολο και μεγαλύτερη η απειλή των κρατικών χρεών

Σχεδόν αντίστοιχο με το μέγεθος της διεθνούς οικονομίας είναι πια το ύψος των κρατικών χρεών, αγγίζοντας το δυσθεώρητο επίπεδο των 91 τρισ. δολαρίων. Κι όμως, κανένας δεν μπορεί να υπολογίσει ακόμη με σιγουριά την επίδραση που μπορεί να έχει στον παγκόσμιο πληθυσμό.

Τα κρατικά χρέη έχουν διογκωθεί σε τέτοιο βαθμό, εν μέρει λόγω της πανδημίας, ώστε τώρα να αποτελούν όλο και μεγαλύτερη απειλή για τα επίπεδα διαβίωσης στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Παρότι το 2024 είναι η «χρυσή» χρονιά των εκλογών, με σημαντικές αναμετρήσεις να λαμβάνουν χώρα σε ολόκληρο τον κόσμο μέχρι το τέλος του έτους, οι πολιτικοί φαίνεται να αγνοούν το πρόβλημα, σύμφωνα με το CNN, ενώ για

Ανέρχονται στα 91 τρισ. δολ., ποσό αντίστοιχο με το μέγεθος της διεθνούς οικονομίας.

να αντιμετωπιστεί είναι πολύ πιθανό να χρειαστούν αυξήσεις φορολογίας και περικοπές δαπανών.

Πριν από μερικές ημέρες το ΔΝΤ προειδοποίησε για άλλη μία φορά όσον αφορά τις ΗΠΑ ότι «τα χρόνια δημοσιονομικά ελλείμματα» πρέπει να «αντιμετωπιστούν άμεσα». Οι επενδυτές εκφράζουν εδώ και πολύ καιρό την ανησυχία τους για τη δημοσιονομική κατάσταση της μεγαλύτερης οικονομίας του πλανήτη σε μακροπρόθεσμο επίπεδο. Ωστόσο, οι φόβοι αυτοί αντηχούν σε ολόκληρο τον κόσμο. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Γαλλίας, όπου η πρόσφατη πολιτική αναστάτωση με την ξαφνική προκήρυξη εκλογών έφερε στην επιφάνεια τις ανησυχίες για το χρέος, εκτοξεύοντας τις αποδόσεις των ομολόγων.

Ο πρώτος γύρος των εκλογών έδειξε ότι οι χείριστοι φόβοι των επενδυτών για τη Γαλλία μάλλον δεν θα επιβεβαιωθούν. Ωστόσο, ακόμη και χωρίς τον φόβο για το ξέσπασμα μιας άμεσης χρηματοπιστωτικής κρίσης, οι επενδυτές ζητούν υψηλότερο premium για να διακρατούν το χρέος πολλών κρατών, όσο εκτοξεύεται το έλλειμμα μεταξύ δαπανών και φόρων.

Ειδικότερα, το υψηλότερο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους σημαίνει ότι θα διατεθούν λιγότερα χρήματα σε κρίσιμες δημόσιες υπηρεσίες ή στην αντιμετώπιση κρίσεων.

Δεδομένου ότι βάσει των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων κοστολογούνται και άλλα είδη χρέους, η άνοδος των αποδόσεων μπορεί να ανεβάσει και το κόστος δανεισμού για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, επιβαρύνοντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη.

Τέλος, αναβάλλοντας τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος του χρέους, οι κυβερνήσεις μένουν εκτεθειμένες στις πολύ πιο «τιμωρητικές» αγορές ομολόγων, οι οποίες αντιδρούν αιφνιδιαστικά και έντονα σε κάθε ένδειξη αποσταθεροποίησης της πολιτικής και της οικονομίας.

Το ΔΝΤ προειδοποίησε για άλλη μία φορά όσον αφορά τις ΗΠΑ ότι «τα χρόνια δημοσιονομικά ελλείμματα» πρέπει να «αντιμετωπιστούν άμεσα».

Η μάχη των πόλεων για έξωση του Airbnb

Το σχέδιο της Βαρκελώνης και οι ρυθμίσεις σε Βερολίνο, Νέα Υόρκη, Καλιφόρνια για απαγόρευση των βραχυχρόνιων μισθώσεων

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Δεν είναι πολλά χρόνια που μπήκε στη ζωή μας, σε μια εποχή γενικότερης απορρύθμισης και ποικίλων καινοτομιών, και έφερε αρχικά μια διεύρυνση των επιλογών του τουρίστα και στη συνέχεια μια κυριολεκτική ανατροπή στον τουρισμό όπως τον γνωρίζαμε έως τότε. Από το 2007, η Airbnb και μαζί της όσες αντίστοιχες πλατφόρμες την αντέγραψαν έδωσαν τη δυνατότητα στους ταξιδιώτες να έχουν μια διαφορετική διαμονή στον τόπο των διακοπών τους: να μένουν σε γειτονιές των πόλεων και όχι στις περιοχές των ξενοδοχείων, σε πραγματικά επιπλωμένα σπίτια και όχι σε ξενοδοχειακές κλίνες και να γνωρίζουν, θεωρητικά τουλάχιστον, τη ζωή της περιοχής με την αίσθηση ή την ψευδαίσθηση πως γίνονται προσωρινά μέρος της.

Παράλληλα, έδωσε σε πολλούς απλούς ιδιοκτήτες ακινήτων τη δυνατότητα να ενισχύσουν το εισόδημά τους νοικιάζοντας ακόμη και την ίδια τη μόνιμη κατοικία τους για μικρά χρονικά διαστήματα. Σύντομα, ωστόσο, η τάση γενικεύτηκε και πολλοί ιδιοκτήτες ακινήτων άρχισαν να μη νοικιάζουν τα σπίτια τους για μόνιμη εγκατάσταση, αλλά να τα κρατούν ελεύθερα για τους τουρίστες εφόσον έτσι προσπορίζονταν στη διάρκεια της τουριστικής σεζόν όσα θα τους απέδιδε ένας ενοικιαστής ύστερα από χρόνια ή ακόμη και μετά από δεκαετίες. Σε μητροπόλεις της Ευρώπης και της Αμερικής με μεγάλο τουριστικό ενδιαφέρον και τουρισμό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, κυριολεκτικά αποσύρθηκαν από την αγορά δεκάδες χιλιάδες ακίνητα, ενώ κάποτε άλλοτε βρίσκονταν στη διάθεση επίδοξων ενοικιαστών. Στη νέα αυτή προσοδοφόρα αγορά δεν άργησαν, άλλωστε, να μπουν εταιρείες μεγαλοϊδιοκτήτες, που έδρασαν ως καταλύτες φέρνοντας την απόλυτη ανατροπή, αφού κυριολεκτικά κατέλαβαν ολόκληρες περιοχές, κυρίως στο ιστορικό κέντρο μητροπόλεων με μεγάλη τουριστική κίνηση, και ουσιαστικά υποκατέστησαν σε μεγάλο μέρος τον ξενοδοχειακό κλάδο.

Το αποτέλεσμα ήταν να αντιδράσουν οι τοπικές κοινωνίες, καθώς διαπίστωσαν όχι μόνο τη γενικότερη υποβάθμιση της ζωής τους από τα κύματα τουριστών που εισέβαλαν συλλήβδην στις γειτονιές τους και στις πολυκατοικίες τους, αλλά πρωτίστως την ανεπάρκεια στέγης και την εκτόξευση των ενοικίων σε εξωπραγματικά ύψη. Μοιραία άρχισαν να αντιλαμβάνονται το πρόβλημα οι Αρχές, με την πρωτοβουλία για την αντιμετώπισή του να αναλαμβάνουν κυρίως δήμαρχοι και δημοτικές αρχές που αρχικά επιχείρησαν να το αντιμετωπίσουν με περιορισμούς και ρυθμίσεις και στη συνέχεια ακόμη και με μερική ή και γενική απαγόρευση των βραχυχρόνιων ενοικιάσεων.

Στην άκρως τουριστική Βαρκελώνη απαγορεύονται πλήρως από τον Νοέμβριο του 2028 και ο δήμαρχος, Χάουμε Κοϊγμπόνι, ευελπιστεί πως θα επιστρέψουν στην αγορά ενοικίασης περίπου 10.000 διαμερίσματα, για να δώσουν λύση στο στεγαστικό πρόβλημα της πόλης, το οποίο και χαρακτήρισε «το μεγαλύτερο πρόβλημά της». Έχει προηγηθεί από τον περασμένο Σεπτέμβριο η Νέα Υόρκη, που μετά από ατελέσφορες προσπάθειες για αποτελεσματική ρύθμιση αυτής της αγοράς, απαγόρευσε πλήρως την ενοικίαση διαμερισμάτων μέσω Airbnb ή οποιασδήποτε άλλης αντίστοιχης πλατφόρμας. Πολύ πριν και από τη Νέα Υόρκη, το 2014, και εν μέσω εκρηκτικής στεγαστικής κρίσης και εξίσου εκρηκτικών αντιδράσεων των κατοίκων, το Βερολίνο επέβαλε αρχικά πλήρη απαγόρευση, την οποία χαλάρωσε κάπως το 2018 διατηρώντας όμως πολύ αυστηρές ρυθμίσεις.

Κι ενώ έπονται ρυθμίσεις σε πολλές τουριστικές περιοχές, έχει επιβληθεί πλήρης απαγόρευση σε ορισμένες περιοχές της Καλιφόρνιας, που δείχνουν πώς μπορούν να είναι τα πράγματα χωρίς το Airbnb.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η μεγάλη επιτυχία της Ιρβιν

Η Ιρβιν, μια μικρή γραφική πόλη 300.000 κατοίκων στην Καλιφόρνια, έχει απαγορεύσει τις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων από το 2018 εν μέσω αντιδράσεων των κατοίκων, που διαπίστωσαν πως είχε αναστατωθεί η ζωή στις άλλοτε ήσυχες γειτονιές τους. Σύμφωνα με σχετική μελέτη που εκπόνησε το καλοκαίρι του 2023 η Real Estate Economics, αμέσως μετά την απαγόρευση τα ενοίκια των περίπου 60.000 ενοικιαζόμενων κατοικιών της πόλης μειώθηκαν τουλάχιστον 3%, κατά μέσον όρο περίπου114 δολ. τον μήνα. Οπως επισήμαναν όμως τόσο οι ερευνητές της Real Estate Economics όσο και άλλοι παρατηρητές της αγοράς στέγης, το ιδιαίτερο στοιχείο με την Ιρβιν ήταν όχι η απαγόρευση, αλλά η αποφασιστικότητά της να την επιβάλει. Γιατί είναι γεγονός ότι πολλές τουριστικές πόλεις έχουν επιβάλει αντίστοιχες απαγορεύσεις, χωρίς, ωστόσο, να τις έχουν πραγματικά εφαρμόσει οι Αρχές με όσα μέσα διαθέτουν.

Οι Αρχές της Ιρβιν χρειάστηκαν περίπου ένα χρόνο για να εντοπίσουν όλες τις βραχυχρόνιες μισθώσεις και να βρουν τον τρόπο να τις καταργήσουν. Αναγκάστηκαν να προσλάβουν εμπειρογνώμονες από μια εταιρεία τεχνολογίας αγοράς ακινήτων, οι οποίοι ανέλαβαν να εντοπίσουν τα ένοχα ακίνητα και τις παράνομες ενοικιάσεις. Και πάλι οι εταιρείες-μεγαλοϊδιοκτήτες επινοούσαν διάφορους ελιγμούς όπως μισθώσεις με ρήτρα «δυνατότητας ακύρωσης» ανά πάσα στιγμή και σύμφωνα με εκπροσώπους κατοίκων της περιοχής «χρειάστηκε κυριολεκτικά δουλειά ντετέκτιβ» για να μπορέσουν οι γειτονιές τους να απαλλαγούν από τα Airbnb. Η απαγόρευση δεν αρκεί. Ενδεικτική περίπτωση η Νέα Υόρκη, η οποία απαγόρευσε μεν τις ενοικιάσεις ακινήτων μέσω της Airbnb ή οποιασδήποτε άλλης αντίστοιχης πλατφόρμας, αλλά δεν χρησιμοποιούσε αρκετά σκληρά μέσα. Επέτυχε, έτσι, μια δραστική μείωση των ακινήτων στην πλατφόρμα της Airbnb, που από περίπου 22.250 τον Αύγουστο του 2023 μειώθηκαν σε 8.000 τον Σεπτέμβριο, μόλις σε ένα μήνα δηλαδή. Δεν εξαφανίστηκαν πάντως.

Η σημαντικότερη μητρόπολη της υπερδύναμης, στην οποία το ενοίκιο μιας γκαρσονιέρας ανέρχεται σε τουλάχιστον 3.000 δολ. τον μήνα, αποτελεί το επίκεντρο της στεγαστικής κρίσης των ΗΠΑ. Οπως αναφέρει ο Μούρεϊ Κοξ, ιδρυτής της Inside Airbnb, εταιρείας-προγράμματος που παρακολουθεί τις επιπτώσεις του Airbnb και των ομολόγων του στις πόλεις, αρχικά φαινόταν υπερβολικά δύσκολο να εφαρμόσουν και να επιβάλουν στην πράξη οι Αρχές της Νέας Υόρκης την απαγόρευση. Τα χιλιάδες ακίνητα που βρίσκονταν σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας ενοικίασης και εξαφανίστηκαν σχεδόν εν μια νυκτί κατόρθωναν να επιβιώσουν παρά τις όποιες απαγορεύσεις, επειδή τα νομιμοποιούσε κατά κάποιον τρόπο αυτή καθαυτή η εγγραφή τους στην πλατφόρμα. Από τη στιγμή, όμως, που το αποφάσισε πραγματικά η πόλη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, θεσμοθέτησε νέο καθεστώς για τις εγγραφές των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων και απαγόρευσε στις πλατφόρμες να διαφημίζουν τις ενοικιάσεις ακινήτων όταν αυτές δεν έχουν εγγραφεί πρώτα στα αρχεία της πόλης. Ετσι ανάγκασε εμμέσως τους ιδιοκτήτες να διαθέσουν τα ακίνητά τους για μακροχρόνιες μισθώσεις.

Θετική απόφαση

Σχολιάζοντας την απόφαση του ανωτάτου δικαστηρίου, που δίνει στις Αρχές του Βερολίνου τη δυνατότητα να επιβάλουν στους ιδιοκτήτες κατοικιών και διαμερισμάτων να τα θέσουν εκ νέου στη διάθεση υποψήφιων ενοικιαστών, η δήμαρχος του ιστορικού κέντρου Μίτε, Στέφανι Ρέμλινγκερ, υπογράμμισε πως «με την απόφαση αυτή το δικαστήριο μας δίνει το εργαλείο για να αντιμετωπίσει ένα από τα πιο πιεστικά κοινωνικά μας προβλήματα, την έλλειψη στέγης».

10.000

διαμερίσματα υπολογίζεται ότι θα διατεθούν προς ενοικίαση ή πώληση στους κατοίκους της πόλης μετά την απαγόρευση των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Ο δήμαρχος

Υπέρμαχος της απόφασης της Νέας Υόρκης να απαγορεύσει τις βραχυχρόνιες μισθώσεις κατοικιών, ο δήμαρχος της πόλης, Ερικ Ανταμς, τόνισε ότι «οι παράνομες βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων πλήττουν τον κλάδο των ξενοδοχείων, ενώ δυσχεραίνουν τις προσπάθειες των Νεοϋορκέζων να βρουν προσιτή στέγη, γι' αυτό και πρέπει να διασφαλίσουμε πως θα είναι υπόλογοι όσοι έχουν αυτήν τη δραστηριότητα».

80%

των ακινήτων που είχαν εγγραφεί στην πλατφόρμα της Airbnb απαγόρευσαν οι Αρχές της Νέας Υόρκης.

Από το 2029

Σχολιάζοντας την απόφαση της Βαρκελώνης να απαγορεύσει τις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων από τον Νοέμβριο του 2028, ο αριστερός δήμαρχος της πόλης, Χάουμε Κοϊγμπόνι, επισήμανε ότι «έτσι η πόλη αντιμετωπίζει αυτό που θεωρούμε ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημά της, και αυτό σημαίνει πως από το 2029, αν δεν υπάρξουν υπαναχωρήσεις, τα τουριστικά διαμερίσματα θα εξαφανιστούν από την πόλη».

Εκτόξευση των τιμών ενοικίων σε μεγαλουπόλεις

Ισως η περίπτωση της πόλης Ιρβιν στην Καλιφόρνια να είναι η μοναδική προς το παρόν που σκιαγραφεί τόσο ανάγλυφα τις θετικές συνέπειες από την κατάργηση των βραχυχρόνιων ενοικιάσεων ακινήτων μέσω Airbnb και συγκεκριμένα την αυτόματη πτώση των ενοικίων. Υπάρχουν, όμως, πολυάριθμες μελέτες που έχουν καταδείξει πως όταν σε μια πόλη αρχίσουν οι βραχυχρόνιες ενοικιάσεις ακινήτων τα ενοίκια παίρνουν την ανιούσα. Ανάμεσά τους, μελέτη του 2020 σχετική με τα ενοίκια στο Βερολίνο, που κατέδειξε πως η εγγραφή διαμερισμάτων στην Airbnb οδηγεί σε άνοδο τα ενοίκια των κατοικιών που βρίσκονται στην ίδια περιοχή. Αλλη παλαιότερη μελέτη του 2017 για τη Βοστώνη καταλήγει στο ίδιο ακριβώς συμπέρασμα, ενώ έρευνα του 2021 για τις ΗΠΑ γενικότερα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παρουσία του Airbnb και των κατοικιών που νοικιάζονται μέσω της πλατφόρμας ευθύνεται τουλάχιστον για το ένα πέμπτο των αυξήσεων των ενοικίων.

Τα συμπεράσματα πολυάριθμων μελετών για τις συνέπειες των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Μολονότι οι υπέρμαχοι του Airbnb υποστηρίζουν ότι δεν ευθύνονται οι βραχυχρόνιες μισθώσεις των ακινήτων για τη στεγαστική κρίση και την εκτόξευση των ενοικίων, φαίνεται απίθανο να είναι εντελώς συγκυριακή η στεγαστική κρίση που πλήττει τις μητροπόλεις ανά τον κόσμο τα τελευταία χρόνια. Η σχέση αιτιότητας ανάμεσα στην πλατφόρμα και την εκτόξευση των ενοικίων προκύπτει σχεδόν ως αυτονόητη όταν εξετάσει κανείς το θέμα βάσει των κανόνων προσφοράς και ζήτησης.

Οταν μειώνεται η προσφορά ενός εμπορεύματος και η ζήτηση παραμένει στα ίδια επίπεδα, η τιμή του ανεβαίνει. Αυτό ακριβώς προκαλεί το Airbnb στην αγορά ακινήτων, καθώς μειώνει δραματικά την προσφορά κατοικιών προς ενοικίαση. Οπως διαπίστωσαν οι δύο μελέτες για το Βερολίνο και τη Βοστώνη, όταν αποσύρθηκαν από την αγορά κατοικίες και διαμερίσματα για να διατεθούν στους τουρίστες με βραχυχρόνιες μισθώσεις, μειώθηκε η προσφορά κατοικιών. Δεδομένου, όμως, ότι οι κάτοικοι της πόλης χρειάζονται σπίτι, αναγκάζονται να καταβάλλουν υψηλότερα ενοίκια γιατί ανταγωνίζονται τους άλλους υποψήφιους ενοικιαστές.

Οι ερευνητές της ιστορίας στην Ιρβιν της Καλιφόρνιας διαπίστωσαν πως τα ενοίκια έπεσαν μετά την κατάργηση του Airbnb, απλούστατα επειδή επέστρεψαν στην αγορά πολλές κατοικίες. Μοιραία, οι ιδιοκτήτες των κατοικιών έπρεπε να προσελκύσουν τους επίδοξους ενοικιαστές, οι οποίοι είχαν πλέον περισσότερες επιλογές. Ετσι δεν μπορούσαν να τους αυξήσουν τα ενοίκια. Την ίδια στιγμή, βέβαια, παράγοντες της αγοράς εντοπίζουν πολυάριθμα αίτια πίσω από τη στεγαστική κρίση των σύγχρονων πόλεων: η διαρκώς αυξανόμενη ανισότητα των εισοδημάτων, η δημιουργία αποκλειστικών ζωνών επί δεκαετίες, η εκτεταμένη τηλεργασία, που αποτελεί πλέον καθεστώς κι ας έχει παρέλθει η πανδημία, αλλά ακόμη και οι αλλαγές στις προτιμήσεις των ενοικιαστών που παρουσιάστηκαν μετά την πανδημία.

Στο σύνολό τους, όμως, οι περισσότεροι συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι παράγοντας ισχυρότερος και από τις βραχυχρόνιες μισθώσεις είναι η έλλειψη οικοδομικής δραστηριότητας, η έλλειψη νέων κατοικιών.

pwc
PwC Foundation
Ενδυναμώνουμε την τοπική κοινωνία
Ανακαλύψτε τις δράσεις μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ποιος πληρώνει τους δασμούς; Και πώς το ξέρουμε;

Του **ΠΟΛ ΚΡΟΥΓΚΜΑΝ / NEW YORK TIMES**

Φανταστείτε ότι είστε ιδιοκτήτης μιας μικρής επιχείρησης που παράγει ένα προϊόν για Αμερικανούς καταναλωτές, λόγου χάριν πλαστικά στολίδια για γκαζόν. Και για κάποιο λόγο, οι πολιτικοί προτείνουν την επιβολή φόρου 25% ή περισσότερο στις πωλήσεις ροζ φλαμίνγκο κ.ο.κ. Τι θα κάνετε εάν αυτός ο φόρος τεθεί σε ισχύ; Θα μετακυλίσετε την αύξηση στους πελάτες σας ή θα προσπαθήσετε να διατηρήσετε αμετάβλητες τις τιμές και να απορροφήσετε μόνοι σας τον φόρο; Λοιπόν, σίγουρα οι πελάτες σας θα καταλήξουν να πληρώσουν και πιθανότατα θα τους λέτε την αλήθεια. Το κόστος σας, στην πραγματικότητα θα αυξηθεί και το περιθώριο κέρδους σας πιθανότατα δεν θα είναι αρκετά υψηλό για να απορροφήσει τον φόρο, ακόμα κι αν το θέλατε.

Τώρα αλλάξτε λίγο το αφήγημα: Δεν είστε Αμερικανός επιχειρηματίας, είστε μια κινεζική εταιρεία που πουλάει προϊόντα στις ΗΠΑ και ο εν λόγω φόρος είναι δασμός. Γιατί να είναι διαφορετική η απάντηση; Κανονικά, αναμένουμε ότι το κόστος θα επιβαρύνει τους καταναλωτές στις ΗΠΑ. Ο Ντόναλντ Τραμπ, ωστόσο, λατρεύει τους δασμούς και επιμένει να πληρώνονται από ξένους, ενώ επιφανείς Ρεπουμπλικανοί ισχυρίζονται ότι «η ιδέα πως οι δασμοί είναι φόρος για τους Αμερικανούς καταναλωτές είναι ένα ψέμα που προωθείται από εξωτερικούς παράγοντες όπως το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα», όπως δήλωσε πρόσφατα εκπρόσωπος της Ρεπουμπλικανικής Εθνικής Επιτροπής.

Αλλά πώς ξέρουμε ότι οι καταναλωτές πληρώνουν πραγματικά τους δασμούς; Μπορώ να προσφέρω άμεσες αποδείξεις χάρη στον Τραμπ, ο οποίος επέβαλε υψηλούς δασμούς στην Κίνα το 2018 και το 2019, δίνοντάς μας την ευκαιρία να δούμε τι συνέβη με τις τιμές. Με την ευγενική χορηγία του Ινστιτούτου Peterson για τη Διεθνή Οικονομία έχουμε την πρόσφατη ιστορία των αμερικανικών δασμών σε κινεζικά προϊόντα και αντίστροφα. Ο μέσος δασμός των ΗΠΑ στις εισαγωγές από την Κίνα αυξήθηκε το 2018 και το 2019 σε περίπου 21%, από περίπου 3%, αύξηση 18 ποσοστιαίων μονάδων. Ο μόνος τρόπος που δεν θα μπορούσε να έχει αυξήσει τις τιμές για τους Αμερικανούς καταναλωτές θα ήταν οι κινεζικές εταιρείες να μειώσουν τις τιμές τους στις ΗΠΑ κατά παρόμοιο ποσό. Αλλά δεν το έκαναν: Η μέση τιμή των εισαγωγών από την Κίνα μειώθηκε μόνο περίπου 2%, και ακόμη και αυτή η μικρή πτώση θα μπορούσε να είναι η συνέχεια μιας μακροπρόθεσμης τάσης πτώσης των κινεζικών τιμών εξαγωγής. Έτσι, έχουμε μια αύξηση των δασμών κατά 18 μονάδες που αντισταθμίζεται από μια μείωση μόνο κατά 2% στις κινεζικές τιμές χωρίς δασμούς. Αυτό φαίνεται να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι Αμερικανοί καταναλωτές σήκωσαν το μεγαλύτερο βάρος.

Ποιοι καταναλωτές; Λάβετε υπόψη ότι το οικονομικό πρόγραμμα του Τραμπ είναι ένας συνδυασμός αυξήσεων φόρων με τη μορφή υψηλότερων δασμών και φορολογικών περικοπών για εταιρείες και άτομα υψηλού εισοδήματος. Έχει επικαλεστεί ακόμη και την ιδέα της αντικατάστασης του φόρου εισοδήματος με δασμούς, κάτι που σχεδόν σίγουρα δεν είναι εφικτό, αλλά μπορούμε να αναρωτηθούμε τι θα συνέβαινε εάν εισέπραττε όσο το δυνατόν περισσότερα έσοδα από τους δασμούς, μειώνοντας παράλληλα τους φόρους εισοδήματος. Το καθαρό αποτέλεσμα θα ήταν αρνητικό για το 80% του πληθυσμού και εξαιρετικά θετικό για το ανώτατο 1%. Υπάρχουν δύο λόγοι γι' αυτό. Πρώτον, οι οικογένειες με χαμηλότερο εισόδημα ξοδεύουν μεγαλύτερο μερίδιο του εισοδήματός τους από ό,τι οι πλούσιοι, επομένως θα πλήττονταν περισσότερο. Και δεύτερον, οι φόροι εισοδήματος πληρώνονται δυσανάλογα από τους εύπορους –περίπου ο μισός πληθυσμός δεν πληρώνει–, έτσι τα οφέλη θα έφθαναν κυρίως στην κορυφή της πυραμίδας. Ποιος θα πληρώσει λοιπόν τους δασμούς που σχεδόν σίγουρα θα επιβάλει ο Τραμπ αν κερδίσει; Οχι η Κίνα ή γενικά οι ξένοι. Ολα συνηγορούν ότι το βάρος θα έπεφτε στους Αμερικανούς, κυρίως στην εργατική τάξη και τους φτωχούς.

«Υπόγειο δίκτυο» προωθεί μικροτσίπ της Nvidia στην Κίνα

Παρά τις αμερικανικές απαγορεύσεις, συνεχίζει να έχει πρόσβαση στους ημιαγωγούς

Ενα υπόγειο αλλά πολυσχιδές δίκτυο, αποτελούμενο από πωλητές, αγοραστές, προμηθευτές και μεταφορείς, με μεθόδους που ενίοτε παραπέμπουν στον Ψυχρό Πόλεμο, προμηθεύει την Κίνα με τους πλέον προηγμένους ημιαγωγούς της Nvidia, παρακάμπτοντας τις απαγορεύσεις της Ουάσιγκτον. Εχοντας εντοπίσει τυφλά σημεία στην εφοδιαστική αλυσίδα και έχοντας βρει συνδέσμους σε διάφορες χώρες, το δίκτυο χρησιμοποιεί προμηθευτές που παραγγέλνουν τους μικροεπεξεργαστές και τους πουλούν σε νεοφυείς εταιρείες. Συχνά επιστρατεύει ακόμη και φοιτητές υπεράνω πάσης υποψίας, οι οποίοι μεταφέρουν στις αποσκευές τους τους ημιαγωγούς έναντι αμοιβής της τάξης των 100 δολ. για κάθε μικροτσίπ της Nvidia. Για την Κίνα κάθε ημιαγωγός είναι πολύτιμος, δεδομένου ότι

Συχνά οι μικροεπεξεργαστές μεταφέρονται από ταξιδιώτες έναντι αμοιβής της τάξης των 100 δολαρίων για κάθε έναν.

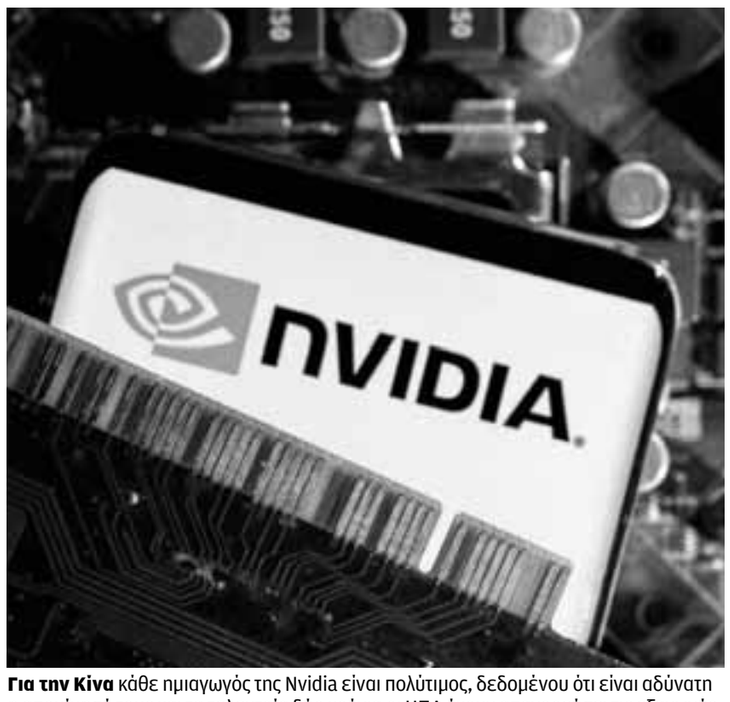

Για την Κίνα κάθε ημιαγωγός της Nvidia είναι πολύτιμος, δεδομένου ότι είναι αδύνατη η απομίμησή τους και τα τελευταία δύο χρόνια οι ΗΠΑ έχουν απαγορεύσει τις εξαγωγές μικροεπεξεργαστών στην κινεζική αγορά.

είναι αδύνατη η απομίμηση των ημιαγωγών της Nvidia και τα τελευταία δύο χρόνια, περίπου, η Ουάσιγκτον έχει απαγορεύσει τις εξαγωγές μικροεπεξεργαστών και τεχνολογίας μικροεπεξεργαστών στην Κίνα.

Το σύνθετο δίκτυο εντόπισε η Wall Street Journal και ήρθε σε άμεση επαφή με 25 από τους περίπου 70 διανομείς του που διαφημίζουν online ότι εμπορεύονται μικροεπεξεργαστές της Nvidia. Χρησιμοποιούν, εν ολίγοις, το Ιντερνετ για να διοχετεύσουν τους μικροεπεξεργαστές σε κινεζικές εταιρείες και ερευνητικά κέντρα. Πολλοί εξ αυτών δήλωσαν πως διαθέτουν σημαντικό απόθεμα των πλέον προηγμένων μικροεπεξεργαστών. Στη σχετική έρευνά της, η αμερικανική εφημερίδα εντόπισε αγορές των μικροεπεξεργαστών από κινεζικές εταιρείες που έχουν χρησιμοποιήσει υπόγειους διαύλους. Οπως τονίζει η αμερικανική εφημερίδα, το κατά πόσον θα εφαρμοστεί η απαγόρευση στις εξαγωγές μικροεπεξεργαστών στην Κίνα εξαρτάται από το αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου και τις αμέτρητες εταιρείες που εμπλέκονται στην εφοδιαστική αλυσίδα. Διεθνείς νομικοί σύμβουλοι εμπορίου διευκρίνισαν πως πολλές από αυτές τις εταιρείες ανήκουν σε χώρες που δεν δεσμεύονται νομικά να τηρήσουν την απαγόρευση και δεν αντιμετωπίζουν ως ποινικό αδίκημα την πώληση στην Κίνα.

Οι εταιρείες αυτές που πουλούν μέσω Ιντερνετ ανέφεραν επίσης ότι είναι τόσο σταθερή η ζήτηση για μικροεπεξεργαστές της Nvidia ώστε συχνά παραγγέλνουν προκαταβολικά και συνήθως περισσότερα μικροτσίπ από όσα χρειάζονται ώστε να μπορέσουν ανταποκριθούν στην περίπτωση μιας αιφνιδιαστικής ανόδου της ζήτησης ή οποιουδήποτε προβλήματος στην αγορά. Δεν πουλάνε ποτέ αρκετούς ημιαγωγούς για να καλύψουν τις ανάγκες ενός τεχνολογικού κολοσσού. Οι δυνατότητές τους επαρκούν, όμως, για τις κάπως πιο περιορισμένες ανάγκες των νεοφυών εταιρειών τεχνητής νοημοσύνης ή σχετικών ερευνητικών ινστιτούτων. Καλύπτουν, έτσι, ζωτικές ανάγκες της κινεζικής βιομηχανίας, που μετά την απόφαση της Ουάσιγκτον να απαγορεύσει τις εξαγωγές ημιαγωγών στην Κίνα αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες δεδομένης της μοναδικότητας των προϊόντων της Nvidia. Σε ό,τι αφορά το μέγεθος αυτής της άτυπης αγοράς προηγμένων τσιπ της Nvidia, προς το παρόν παραμένει άγνωστο, αλλά υπολογίζεται πως πρέπει να είναι σχετικά μικρό αν συγκριθεί με τη συνολική αγορά των μικροτσίπ. Σύμφωνα με σχετική ανάλυση του Κέντρου Νέας Αμερικανικής Ασφάλειας, δεξαμενής σκέψης στην Ουάσιγκτον, εκτιμάται πως κατά μέσον όρο το λαθρεμπόριο μικροτσίπ τεχνητής νοημοσύνης φτάνει ετησίως σε 12.500 κομμάτια.

Η Nvidia δεν πουλάει η ίδια τους μικροεπεξεργαστές της ούτε τους παρέχει απευθείας σε εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης. Προμηθεύει, αντιθέτως, τρίτες πλευρές, όπως είναι οι εταιρείες Dell Technologies και Super Micro Computer SMCI, που πουλούν στους πελάτες τους τα τελικά προϊόντα των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Και όπως είπαν στους συντάκτες της WSJ, συχνά είναι δύσκολο να εντοπισθεί ο αρχικός προμηθευτής όταν ο τελικός αγοραστής επιλέγει να κατευθύνει αλλού το τελικό προϊόν στο οποίο είναι ενσωματωμένοι οι μικροεπεξεργαστές της Nvidia. Τόσο η Dell όσο και η Super Micro τόνισαν ότι συμμορφώνονται πλήρως με την απαγόρευση της Ουάσιγκτον κατά των εξαγωγών μικροεπεξεργαστών στην Κίνα και σπεύδουν μάλιστα να κινηθούν δεόντως όταν διαπιστώσουν παραβιάσεις των κανόνων. Η ίδια η Nvidia, άλλωστε, επισημαίνει πως δεν πουλάει ποτέ στην Κίνα τους προηγμένους μικροεπεξεργαστές της για τους οποίους ισχύει η απαγόρευση και ότι συνεργάζεται κατά κύριο λόγο με γνωστούς και αναγνωρίσιμους εταίρους, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων.

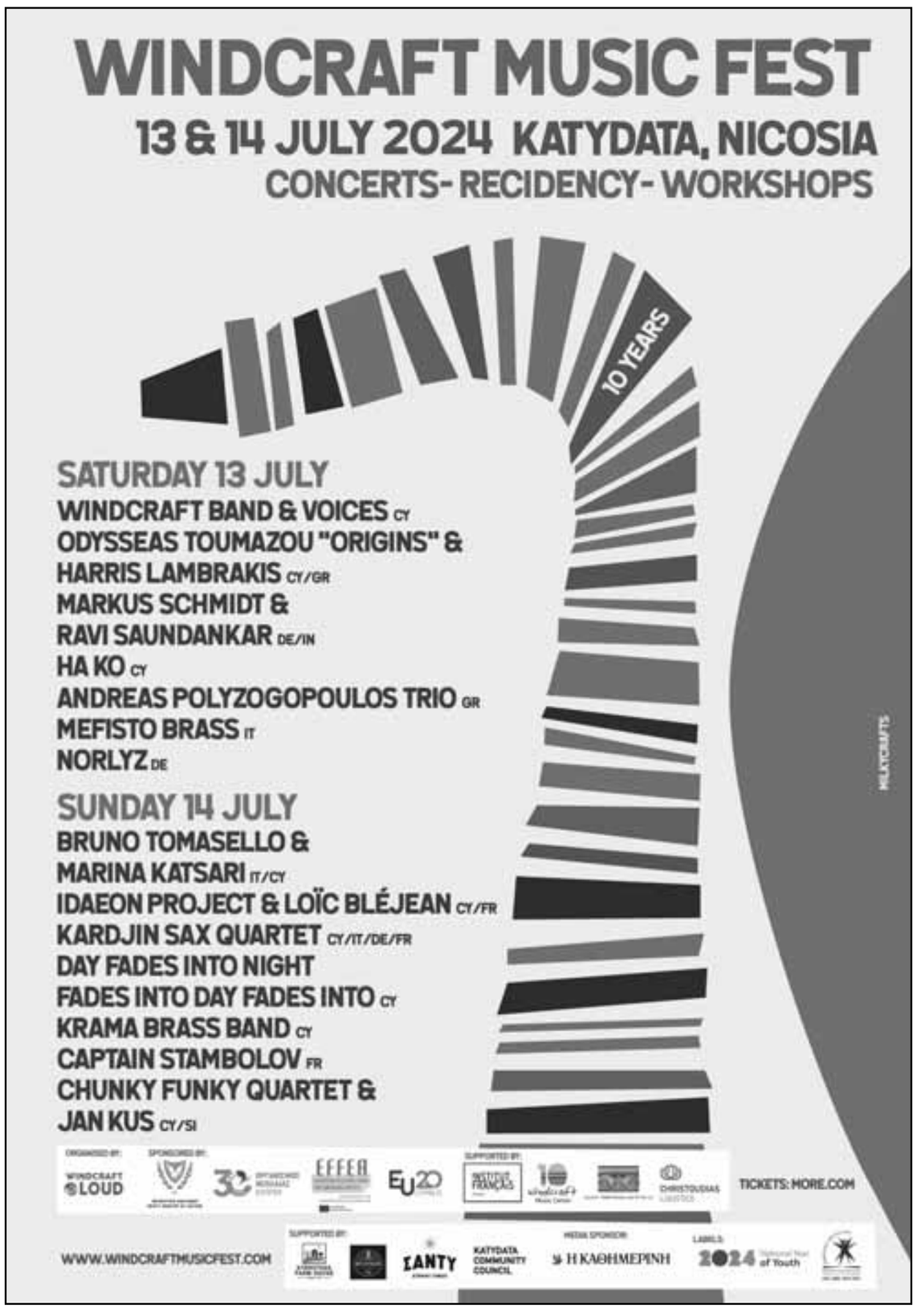

Ισορροπώντας μεταξύ ύφεσης και πληθωρισμού στην Ευρωζώνη

Ποιο ήταν το λάθος της ΕΚΤ σύμφωνα με μελέτη οικονομολόγων

«Η ανάλυση δείχνει ότι υπάρχουν λόγοι να είμαστε αισιόδοξοι για τον πληθωρισμό, τόσο στο άμεσο όσο και στο απώτερο μέλλον», σημειώνει ο Τζόρτζιο Πριμιτσέρι, ένας εκ των δύο οικονομολόγων που υπογράφουν τη μελέτη. «Στην πραγματικότητα το μοντέλο μας προβλέπει ένα "εύκολο τελευταίο χιλιόμετρο" τα επόμενα τρίμηνα», πρόσθεσε.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η ετήσια σύνοδος της ΕΚΤ στη Σίντρα της Πορτογαλίας προέβαλε τα διλήμματα με τα οποία ήταν αντιμέτωποι οι αξιωματούχοι της τράπεζας, προσπαθώντας να ισορροπήσουν στη λεπτή γραμμή μεταξύ ύφεσης και ελέγχου του πληθωρισμού την περίοδο μετά το ξέσπασμα της COVID-19. Παράλληλα αποκάλυψε το «λάθος» της ΕΚΤ όσον αφορά τον εντοπισμό των αιτιών που προκάλεσαν τον πληθωρισμό, ενώ έστειλε και ένα σημαντικό μήνυμα προς τους κεντρικούς τραπεζίτες: το τελευταίο μίλι στη μείωση του πληθωρισμού θα είναι το ευκολότερο και τα επιτόκια πρέπει να συνεχίσουν να μειώνονται σταδιακά.

Παρουσιάζοντας μια μελέτη για τους παράγοντες του πληθωρισμού μετά την πανδημία, ο οικονομολόγος Τζόρτζιο Πριμιτσέρι ξεκίνησε με το συμπέρασμα ότι η απότομη αύξηση των τιμών από τα τέλη του 2021 οφειλόταν κυρίως σε σοκ στην πλευρά της ζήτησης και όχι από την πλευρά της προσφοράς. «Ο πληθωρισμός μετά την COVID-19 προκλήθηκε απροσδόκητα κυρίως από ισχυρές δυνάμεις από την πλευρά της ζήτησης, όχι μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες αλλά και στην Ευρωζώνη. Ο πληθωριστικός αντίκτυπος των κλυδωνισμών προσφοράς ήταν λιγότερο έντονος – παρόλο που αυτά τα σοκ έχουν περιορίσει σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα», τόνισε ο Πριμιτσέρι, προκαλώντας κάποια διαφωνία στο κοινό και από αξιωματούχους της ΕΚΤ, όπως ο επικεφαλής οικονομολόγος Φίλιπ Λέιν και ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας Φρανσουά ντε Γκαλό. Σημειώνεται πως η επικρατέστερη γραμμή της ΕΚΤ, που επανέλαβε και πρόσφατα ο Λέιν, είναι ότι η περιορισμένη προσφορά είναι υπεύθυνη για το μεγαλύτερο μέρος του υψηλού πληθωρισμού το 2021-2022.

Ο Πριμιτσέρι διεμήνυσε πως, σύμφωνα με τη μελέτη που έκανε μαζί με τον οικονομολόγο Ντομένικο Τζιανόνε, εάν η ΕΚΤ συνεχίσει να εφαρμόζει την περιοριστική πολιτική προκειμένου να επηρεάσει τη ζήτηση με στόχο το 2% για τον πληθωρισμό, θα χτυπήσει ακόμη περισσότερο την ήδη αδύναμη οικονομία της περιοχής. «Με την παραγωγή να έχει ήδη αποδυναμωθεί από αυτές τις δυσμενείς συνθήκες προσφοράς, οποιαδήποτε προσπάθεια της ΕΚΤ να μετριάσει περαιτέρω τις πληθωριστικές πιέσεις που οφείλονται στη ζήτηση – να διατηρήσει τον πληθωρισμό κοντά στον στόχο του 2%– θα παρεμπόδιζε σοβαρά μια ήδη αναιμική ανάκαμψη», όπως σημείωσε.

Το πρόβλημα του πληθωρισμού, αναφέρει η μελέτη, πυροδοτήθηκε από το σοκ στη ζήτηση και όχι στην προσφορά, όπως εκτιμούσε η ΕΚΤ.

Οι δύο ερευνητές χρησιμοποίησαν ένα μοντέλο που αναλύει τον πληθωρισμό σε σχέση με την προσφορά, τη ζήτηση καθώς και την επίδραση της νομισματικής πολιτικής, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι –αν δεν υπάρξουν νέα σοκ– ο πληθωρισμός κινείται στον στόχο του 2%. «Η ανάλυση δείχνει ότι υπάρχουν λόγοι να είμαστε αισιόδοξοι για τον πληθωρισμό, τόσο στο άμεσο όσο και στο απώτερο μέλλον», ανέφερε ο Πριμιτσέρι. «Στην πραγματικότητα, το μοντέλο μας προβλέπει ένα "εύκολο τελευταίο χιλιόμετρο" τα επόμενα τρίμηνα», πρόσθεσε.

Στη συνέχεια ο οικονομολόγος παρουσίασε τρία σενάρια για τον δρόμο που θα μπορούσε να είχε επιλέξει η ΕΚΤ αντί για αυτόν που ακολούθησε, αυξάνοντας δηλαδή τα επιτόκια κατά 450 μονάδες βάσης το 2022-2023, με τον πληθωρισμό να κορυφώνεται στο μεσοδιάστημα λίγο πάνω από το 10%.

Στο πρώτο σενάριο εξετάστηκε τι θα είχε συμβεί αν η ΕΚΤ είχε αυξήσει τα επιτόκια κατά το ίδιο ποσό, αλλά ξεκινούσε τη σύσφιγξη της πολιτικής της περίπου ένα χρόνο νωρίτερα. «Ως αποτέλεσμα, ο πληθωρισμός θα είχε κορυφωθεί στο 6% αλλά το ΑΕΠ θα ήταν χαμηλότερο κατά 1%». Με λίγα λόγια, το τίμημα της ελαφρώς ταχύτερης ανάκαμψης της οικονομίας ήταν περίπου 4 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερος πληθωρισμός. Ακολούθως εξετάστηκε ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα εάν η νομισματική πολιτική είχε επικεντρωθεί στο μέτωπο της ζήτησης. Σύμφωνα με τη θεωρία, όπως αναφέρει η μελέτη, οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να εξουδετερώσουν τα σοκ από την πλευρά της ζήτησης, για να εγγυηθούν τη σταθερότητα τόσο των τιμών όσο και της παραγωγής. «Για να το επιτύχει αυτό, η ΕΚΤ θα έπρεπε να έχει καταστείλει τον αντίκτυπο όλων των σοκ της ζήτησης –νομισματικών και μη– στον πληθωρισμό», σημείωσε ο Πριμιτσέρι. Σε αυτή την περίπτωση ο πληθωρισμός θα είχε κορυφωθεί στο μόλις 3%, ωστόσο το ΑΕΠ θα κατέγραφε ισχυρή βουτιά και θα ήταν 5% χαμηλότερο από αυτό που καταγράφηκε το 2023. Σε αυτό το σενάριο τα επιτόκια θα είχαν αυξηθεί στο 6% περίπου, έναντι του 4% που κορυφώθηκαν στον κύκλο του 2022-2023.

Τέλος, εξετάστηκε ποιος θα ήταν ο αντίκτυπος εάν η ΕΚΤ ακολουθούσε την αυστηρή στόχευση στον πληθωρισμό, αυξάνοντας τα επιτόκια νωρίτερα. Σε αυτή την περίπτωση θα είχε διατηρήσει τον πληθωρισμό κοντά στο 2% κατά την περίοδο μετά την πανδημία, τα επιτόκια θα είχαν κορυφωθεί επίσης πάνω από το 6%, ενώ η οικονομία θα ήταν αντιμέτωπη με επίσης βαθιά ύφεση, με το ΑΕΠ το 2023 να είναι 5%-6% χαμηλότερο.

Η μελέτη άφησε τους αναγνώστες και το κοινό να κρίνουν εάν ο δρόμος που ακολούθησε η ΕΚΤ «άξιζε, με βάση τους συμβιβασμούς που έγιναν». Όπως κατέληξε ο Πριμιτσέρι, η τρέχουσα άσκηση νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ έχει αντιμετωπίσει τις πληθωριστικές πιέσεις μετά την COVID-19. Το ερώτημα είναι ποια πρέπει να είναι η πολιτική για το μέλλον. Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός φτάνει το 2% αλλά το ΑΕΠ είναι απίθανο να επιστρέψει στην προ κορωνοϊού τάση του τα επόμενα δύο χρόνια, τα επιτόκια πρέπει να συνεχίσουν να μειώνονται σταδιακά.

Ξεκινάει στις ΗΠΑ πρόγραμμα ανάπτυξης εργατικού δυναμικού στα μικροτσίπ

Η κυβέρνηση Μπάιντεν έθεσε χθες σε εφαρμογή πρόγραμμα ανάπτυξης εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού αποκλειστικά για τον κλάδο των μικροτσίπ, σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις προσωπικού που αποτελούν κίνδυνο για την εγχώρια παραγωγή μικροεπεξεργαστών. Το εν λόγω πρόγραμμα περιγράφεται ως μια συμμαχία εταίρων για το εργατικό δυναμικό και θα χρηματοδοτηθεί από τμήμα των 5 δισ. δολ. ομοσπονδιακών κεφαλαίων που έχει δεσμεύσει η κυβέρνηση για το Εθνικό Κέντρο Τεχνολογίας Ημιαγωγών. Πρόκειται να χορηγήσει εγγυήσεις σε 10 προγράμματα ανάπτυξης εργατικού δυναμικού με προϋπολογισμό από 500.000 δολ. έως 2 εκατ. δολ.

Τα χρήματα θα προέλθουν από τα κεφάλαια του νομοσχεδίου για τα μικροτσίπ και την επιστήμη, που ψήφισε η κυβέρνηση Μπάιντεν το 2022, όταν δέσμευσε 39 δισ. δολ. σε εγγυήσεις για την ενίσχυση της εγχώριας βιομηχανίας μικροεπεξεργαστών συν άλλα 11 δισ. δολ. για την έρευνα και ανάπτυξη των μικροεπεξεργαστών. Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα έχουν δεσμευθεί να επενδύσουν υπερδεκαπλάσια ποσά αυτών των κεφαλαίων, ανταποκρινόμενες στα κίνητρα που προσφέρει η κυβέρνηση Μπάιντεν.

Στόχος, να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις προσωπικού στην αμερικανική βιομηχανία επεξεργαστών.

Στελέχη της βιομηχανίας και κυβερνητικοί αξιωματούχοι έχουν επανειλημμένως προειδοποιήσει την κυβέρνηση ότι οι καινούργιες βιομηχανίες κινδυνεύουν να αποτύχουν αν δεν γίνουν επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, οι επιχειρήσεις της υπερδύναμης θα έχουν ελλείψεις 90.000 τεχνικών το 2030, όταν δηλαδή η χώρα σχεδιάζει να παράγει τουλάχιστον το ένα πέμπτο της παγκόσμιας παραγωγής μικροτσίπ.

Σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία των ΗΠΑ, τον Μάιο οι διαθέσιμες θέσεις εργασίας αυξήθηκαν στα 8,14 εκατ.

Από τη στιγμή που ο πρόεδρος Μπάιντεν υπέγραψε το νομοσχέδιο για τους μικροεπεξεργαστές, πριν από δύο χρόνια, πάνω από 50 περιφερειακά πανεπιστήμια έχουν ανακοινώσει εκπαιδευτικά προγράμματα επικεντρωμένα στους μικροεπεξεργαστές.

Σε ό,τι αφορά τις μεγαλύτερες εγγυήσεις που έχει δώσει η κυβέρνηση για την ανάπτυξη μικροεπεξεργαστών, αυτά προορίζονται για τις Intel Corp., Taiwan Semiconductor Manufacturing Co., Samsung Electronics Co. και Micron Technology, και όλα περιλαμβάνουν χρηματοδότηση από 40 έως 50 εκατ. δολ. για την ανάπτυξη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Στο μεταξύ, δόθηκαν στη δημοσιότητα τα τελευταία στοιχεία για την αμερικανική αγορά εργασίας, που φέρουν τις κενές θέσεις να σημειώνουν εκ νέου άνοδο τον Μάιο. Σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία των ΗΠΑ, οι διαθέσιμες θέσεις εργασίας έχουν αυξηθεί στα 8,14 εκατ. από την προηγούμενη εκτίμηση για 7,92 εκατ., που ήταν και η χαμηλότερη των τελευταίων τριών ετών.

Ετσι ο αριθμός κενών θέσεων εργασίας ανά άνεργο, στοιχείο που παρακολουθεί πολύ προσεκτικά η Federal Reserve, βρίσκεται στο 1,2 και καταγράφει το χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2021. Μιλώντας από το βήμα συνεδρίου της ΕΚΤ στην Πορτογαλία, ο πρόεδρος της Fed, Τζερόμ Πάουελ, τόνισε πως υπάρχει «σημαντική» κίνηση προς μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση στην αγορά εργασίας.

BLOOMBERG, REUTERS

Μικρή μείωση του πληθωρισμού στην Τουρκία

Ελαφρά αποκλιμάκωση για πρώτη φορά μετά οκτώ μήνες φαίνεται πως σημειώνει ο πληθωρισμός στην Τουρκία δίνοντας, έτσι, μια ανάσα στον τουρκικό πληθυσμό που κυριολεκτικώς αγωνίζεται να επιβιώσει όταν τους προηγούμενους μήνες οι τιμές αυξάνονταν με ρυθμό 75%. Η εγχώρια ζήτηση αρχίζει να δείχνει σημάδια κόπωσης και, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, σε ετήσια βάση ο πληθωρισμός αποκλιμακώθηκε οριακά στο 72,6% τον Ιούνιο. Αυτή είναι η εκτίμηση οικονομολόγων του Bloomberg που θεωρούν επίσης ότι σε μηνιαία βάση ο πληθωρισμός ήταν 2,2%, το χαμηλότερο ποσοστό εδώ και περισσότερο από ένα έτος.

Κυβερνητικοί αξιωματούχοι δηλώνουν αισιόδοξοι πως αυτή είναι η αρχή μιας ραγδαίας αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού και συνέπεια της επιθετικής στροφής σε περιοριστική νομισματική πολιτική που εφάρμοσε η Τράπεζα της Τουρκίας τον τελευταίο χρόνο. Με αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων το κόστος του δανεισμού στη γειτονική χώρα έφτασε να ανέρχεται στο 50% από μόλις 8% που ήταν τον Μάιο του 2023. Και πάλι, πάντως, αρκετοί οικονομολόγοι εκτιμούν πως στο τέλος του έτους ο πληθωρισμός στην Τουρκία θα είναι σαφώς υψηλότερος από τον στόχο της κεντρικής τράπεζας για 38%, αν και θα έχει προηγηθεί ραγδαία πτώση των τιμών τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Οπως σχολιάζει ο Μουχαμέτ Μερκάν, οικονομολόγος της ING Bank, «η επιδείνωση στο μέτωπο των τιμών και ο πληθωρισμός στον κλάδο των υπηρεσιών είναι σημαντικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον».

Σε ετήσια βάση υποχώρησε στο 72,6% τον Ιούνιο από 75% που «έτρεχε» τους προηγούμενους μήνες.

Από την πλευρά του, ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών Μεχμέτ Σιμσέκ δήλωσε πως είναι σημαντικό να αποκλιμακωθεί ο πληθωρισμός σε επίπεδα κάτω του 42% όπως είναι το ανώτατο όριο των προβλέψεων της κεντρικής τράπεζας. Την ίδια στιγμή, οι επενδυτές παρακολουθούν προσεκτικά κάθε δυσάρεστη εξέλιξη στα οικονομικά της Τουρκίας καθώς έχουν τοποθετήσει σημαντικά κεφάλαια στα περιουσιακά στοιχεία της γειτονικής χώρας. Μόνον μέσα στον Μάιο εισέρρευσαν 6,5 δισ. δολ. στα ομόλογα του τουρκικού δημοσίου στο νόμισμα της χώρας, ενώ το χρηματιστήριο έχει συγκεντρώσει κέρδη 40% από την επανεκλογή του Ερντογάν. Οι περισσότεροι επενδυτές εμπιστεύονται τις εκτιμήσεις του υπουργού Οικονομικών πως οι τιμές θα υποχωρήσουν ραγδαία στα τέλη του έτους. Οι εισροές ξένων επενδυτικών κεφαλαίων σε ομόλογα του τουρκικού δημοσίου και η άνοδος του χρηματιστηρίου δεν βοηθούν, πάντως, τα τουρκικά νοικοκυριά καθώς οι αυξήσεις των επιτοκίων καθιστούν ακριβότερα τα δάνεια.

Η χρηματοδότηση θεσμών όπως το ΔΝΤ δεν μπορεί να ακολουθήσει τον ρυθμό της αύξησης της παγκόσμιας οικονομίας ή του χρέους.

Αν είστε γεωργοί ή έχετε κήπο, υπάρχουν τρόποι να εξοικονομήσετε νερό:

- χρησιμοποιείτε βελτιωμένα συστήματα άρδευσης,
- ελέγχετε την εδαφική υγρασία και προσαρμόζετε τα ωράρια άρδευσης,
- αποθηκεύετε το νερό της βροχής,
- αποφεύγετε την άρδευση, όταν επικρατεί άνεμος ή έντονη ηλιοφάνεια.

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΑΚΟΥ ΤΟ ΝΕΡΟ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η αξία της επανάστασης της τεχνητής νοημοσύνης

Του ΦΕΛΙΞ ΜΑΡΤΙΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η Nvidia έγινε για λίγο η πολυτιμότερη εταιρεία στον κόσμο την περασμένη εβδομάδα, αφού οι μετοχές της κορυφαίας προμηθεύτριας ημιαγωγών που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης (AI) σχεδόν τριπλασιάστηκαν από τον Ιανουάριο. Ωστόσο η επανάσταση AI έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής κάθε άλλο παρά μονόδρομο στοίχημα: οι περισσότερες μετοχές που εστιάζουν στην AI είναι σε πτώση. Ακόμη και η Nvidia των 3,1 τρισ. δολαρίων αποδείχθηκε τρελή «κούρσα». Στις τρεις συνεδριάσεις που ακολούθησαν την ιστορική της κορύφωση, έχασε περισσότερα από 400 δισ. δολάρια. Αυτές οι επικές περιστροφές αντικατοπτρίζουν την αβεβαιότητα των επενδυτών σχετικά με τα οικονομικά της τεχνητής νοημοσύνης. Τα επιτεύγματα και η υπόσχεση των «έξυπνων» υπολογιστών είναι προφανή. Το πόσο κοστίζει η τεχνολογία και ποιος θα την πληρώσει, είναι λιγότερο σαφές. Οι επενδυτές που επιδιώκουν να περιηγηθούν σε αυτό το άγνωστο τοπίο, είναι σημαντικό να ξεκινήσουν με την τεχνολογική πρόοδο από την οποία εξαρτάται η τρέχουσα επανάσταση AI.

Οι εκπληκτικές εφαρμογές που πυροδότησαν την έκρηξη AI φαίνονται πολύ διαφορετικές με την πρώτη ματιά. Τον Μάρτιο του 2016, ο αλγόριθμος AI AlphaGo από την DeepMind της Google εντυπωσίασε όταν κέρδισε τον πρωταθλητή Λι Σεντόλ σε επιτραπέζιο παιχνίδι. Τον Νοέμβριο του 2020, ο αλγόριθμος AlphaFold της εταιρείας απάντησε σε μία από τις μεγάλες προκλήσεις στις βιοεπιστήμες προβλέποντας τις δομές πρωτεΐνης που σχηματίζουν νέοι συνδυασμοί αμινοξέων. Δύο χρόνια αργότερα, η OpenAI κυκλοφόρησε ένα chatbot ικανό να απαγγέλλει Σαίξπηρ.

Ωστόσο, όλα αυτά τα ορόσημα πηγάζουν από την ίδια καινοτομία: μια δραματική βελτίωση στην ακρίβεια της υπολογιστικής προγνωστικής μοντελοποίησης. Για δεκαετίες, οι ερευνητές εκπαίδευαν υπολογιστές για να παίζουν παιχνίδια και να λύνουν προβλήματα κωδικοποιώντας ανθρώπινη γνώση. Προσπάθησαν ουσιαστικά να μιμηθούν την ικανότητά μας να συλλογιστούμε. Αλλά αυτές οι απόπειρες τελικά καλύφθηκαν από μια πολύ λιγότερο περίπλοκη προσέγγιση. Οι αφελείς αλγόριθμοι μάθησης αποδείχθηκαν σταθερά ανώτεροι όταν τροφοδοτούνταν με επαρκή υπολογιστική ισχύ και με επαρκή δεδομένα. Αυτή η απλή συνταγή – αλγόριθμοι εκμάθησης συν υπολογιστική ισχύς συν δεδομένα– παράγει εκπληκτικά προγνωστικά αποτελέσματα. Παρέχει επίσης έναν οδηγό για το πού βρίσκεται η μακροπρόθεσμη αξία στο AI.

Ας αρχίσουμε με τους αλγορίθμους. Το μη κερδοσκοπικό ινστιτούτο Epoch AI εκτιμά ότι μεταξύ 2012-2023 η υπολογιστική ισχύς που απαιτείται για την επίτευξη ενός καθορισμένου ορίου απόδοσης μειώνεται στο μισό περίπου κάθε οκτάμηνο.

Ωστόσο, η μακροπρόθεσμη αξία σε αυτούς τους αλγορίθμους είναι πολύ πιο δύσκολο να προσδιοριστεί. Το δεύτερο συστατικό –η ωμή υπολογιστική ισχύς– είναι μια απλούστερη πρόταση. Σύμφωνα με την Epoch AI, έχει δημιουργήσει τη μερίδα του λέοντος στα κέρδη στην απόδοση των μοντέλων AI. Οι αυξανόμενες αξίες της αγοράς των μεγαλύτερων παρόχων υπολογιστικού νέφους, Alphabet, Amazon και Microsoft, υποδηλώνουν ότι τα χρηματιστήρια έχουν κάνει έκπτωση σε πολλά από τα κέρδη.

Η ανταγωνίστρια της Nvidia, AMD, προβλέπει ότι η αγορά για τσιπ AI θα φτάσει τα 400 δισ. δολάρια μέχρι το 2027. Η εμπιστοσύνη στις γραμμές τάσης σημαίνει ότι οι επενδύσεις σε AI θα φτάσουν τα 3 τρισ. δολάρια μόλις ένα χρόνο αργότερα, ενώ το πρώτο σύμπλεγμα κέντρων δεδομένων που κοστίζει 1 τρισ. δολάρια θα ανοίξει δύο χρόνια μετά. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι τα δεδομένα υψηλής ποιότητας όχι μόνο βελτιώνουν ριζικά την αποτελεσματικότητα των μοντέλων AI αλλά και τα οικονομικά της τεχνολογίας. Στα σύνολα δεδομένων και όχι στα κέντρα δεδομένων βρίσκεται η πραγματική αξία της επανάστασης τεχνητής νοημοσύνης.

Επενδύσεις σε υποθαλάσσια δίκτυα μεταφοράς πράσινης ενέργειας

Τα σχέδια για τη σύνδεση Βρετανίας με Μαρόκο και Σιγκαπούρης με τρεις χώρες

Από το Μαρόκο στη Βρετανία: αυτό θα είναι ένα από τα υποθαλάσσια δίκτυα μήκους 4.000 χιλιομέτρων που θα συνδέουν ηπείρους και θα μεταφέρουν αιολική και ηλιακή ενέργεια από τις απόμερες περιοχές με μεγάλη ηλιοφάνεια και άφθονους ανέμους σε όσες μακρινές πόλεις χρειάζονται ενέργεια. Αυτή θα είναι η νέα μορφή καθαρής ενέργειας με κάποια σχέδια υπό εξέταση, αλλά και κάποια άλλα να έχουν ήδη υλοποιηθεί. Οπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, οι μονάδες παραγωγής φυσικού αερίου και άνθρακα μπορούν να βρίσκονται κοντά στις περιοχές που τροφοδοτούν με ενέργεια και οι γραμμές μεταφοράς τους γενικά δεν χρειάζεται να διανύουν μεγάλες αποστάσεις.

Αντιθέτως, οι περιοχές στις οποίες συσσωρεύονται αιολική και ηλιακή ενέργεια είναι συνήθως πολύ μακριά από τις πόλεις που χρειάζονται ηλεκτρισμό. Γι' αυτό και στη Βόρεια Ευρώπη υπάρχουν ήδη υποθαλάσσια καλωδιακά δίκτυα που μεταφέρουν αιολική ενέργεια. Ηδη έχει εγκαινιαστεί από τον Δεκέμβριο τέτοια υποθαλάσσια γραμμή μεταφοράς από τη Βρετανία στη Δανία μήκους 765 χιλιομέτρων. Η Σιγκαπούρη, για παράδειγμα, που δεν διαθέτει εκτάσεις για την ανάπτυξη αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών, σχεδιάζει να εισάγει το 30% της ηλεκτρικής της ενέργειας μέχρι το 2035. Το 2023 έδωσε την έγκρισή της υπό όρους για την κατασκευή υποθαλάσσιων καλωδίων μήκους άνω των 966 χιλιομέτρων που θα εισάγουν μεγάλο μέρος αυτής της ηλεκτρικής ενέργειας από σχέδια ανανεώσιμων πηγών ενέργειας της Ινδονησίας, της Καμπότζης και του Βιετνάμ.

Στη Βόρεια Ευρώπη υπάρχουν ήδη υποθαλάσσια καλωδιακά δίκτυα που μεταφέρουν αιολική ενέργεια.

Η κοινοπραξία Xlinks σχεδιάζει την κατασκευή αρκετών φωτοβολταϊκών, αιολικών πάρκων και μπαταριών στο Μαρόκο, ώστε να καλύπτεται το 8% των αναγκών της Βρετανίας σε ηλεκτρική ενέργεια. Για την υλοποίηση του σχεδίου σύνδεσης των δύο χωρών θα χρειαστούν περίπου 16.000 χιλιόμετρα καλωδιώσεων.

Σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο δίκτυο μεταφοράς καθαρής ενέργειας από το Μαρόκο στη Βρετανία, βρίσκεται μεν στο στάδιο του σχεδιασμού και δεν έχει εξασφαλίσει ακόμη ούτε τις απαιτούμενες άδειες ούτε όση χρηματοδότηση χρειάζεται. Σύμφωνα, όμως, με τον αρχιτέκτονά του, Σάιμον Μόρις, είναι η καλύτερη δυνατότητα που έχει η Βρετανία για να διασφαλίσει καθαρή ηλεκτρική ενέργεια. Ο Μόρις έχει κλείσει κάποιες αρχικές συμφωνίες για τη χρηματοδότηση του σχεδίου και έχει προσλάβει εποχικό προσωπικό, αλλά το όραμά του πρέπει να ξεπεράσει πολλά εμπόδια ακόμη. Πρέπει να πείσει την κυβέρνηση της Βρετανίας να χορηγήσει επιδοτήσεις και να αντλήσει δεκάδες δισ. δολάρια από όσες χώρες θα πρέπει να δώσουν την άδειά τους προκειμένου να περάσει το δίκτυο από την υφαλοκρηπίδα τους. Το σχέδιο εμπλέκει μεταξύ άλλων και το υψηλότερο κτίριο της Σκωτίας, μια γιγάντια μονάδα καλωδιακών συνδέσεων και ένα ειδικό πλοίο που θα αναλάβει την εγκατάσταση των γραμμών μεταφοράς.

Λίγα μέρη στον κόσμο έχουν μεγαλύτερο δυναμικό από το Μαρόκο για την παραγωγή πράσινης ενέργειας. Η μικρότερη ημέρα του χρόνου στη βορειοαφρικανική χώρα έχει ηλιοφάνεια 10 ωρών, ενώ οι ισχυροί άνεμοι που τη χτυπούν δυναμώνουν στην πορεία της ημέρας. Η κοινοπραξία της οποίας είναι στέλεχος ο Μόρις, η Xlinks, σχεδιάζει την κατασκευή αρκετών φωτοβολταϊκών, αιολικών πάρκων και μπαταριών στην περιοχή ώστε να καλύπτει το 8% των αναγκών της Βρετανίας σε ηλεκτρική ενέργεια, που ισοδυναμεί με την ηλεκτροδότηση περίπου 7 εκατ. κατοικιών. Για την υλοποίηση του σχεδίου θα χρειαστούν περίπου 16.000 χιλιόμετρα καλωδιώσεων για τις γραμμές μεταφοράς, πολύ περισσότερα από όσα μπορούν να προσφέρουν όσες προμήθειες υπάρχουν. Γι' αυτό και ο Μόρις έχει δημιουργήσει μια εταιρεία κατασκευής καλωδίων που θα αναλάβει την ανέγερση μονάδας παραγωγής κοντά στο χωριό Φέιρλι της Σκωτίας. Η έναρξη των εργασιών έχει όμως αναβληθεί πολλές φορές και η τοπική κοινότητα διερωτάται αν θα προχωρήσει ποτέ.

Τα σχέδια κατασκευής δικτύων μεταφοράς μπορεί να χρειαστούν περισσότερο και από μία δεκαετία για να ολοκληρωθούν. Στις ΗΠΑ η κυβέρνηση Μπάιντεν επιχειρεί να χαλαρώσει τις διαδικασίες έκδοσης των σχετικών αδειών για να ενισχύσει το δίκτυο της χώρας. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να ακολουθήσουν και άλλα αντίστοιχα σχέδια.

Η ΙΚΕΑ ζητάει προσωπικό για εικονικό κατάστημα

Δέκα υπαλλήλους που θα δουλέψουν σε εικονικό κατάστημα σε πλατφόρμα βιντεοπαιχνιδιών ψάχνει η ΙΚΕΑ, δίνοντας κανονικό μισθό 13,15 βρετανικών λιρών την ώρα. Η σουηδική εταιρεία επίπλων θα γίνει έτσι η πρώτη επιχείρηση που θα προσφέρει μισθωτή απασχόληση στο σύστημα εικονικής πραγματικότητας του Roblox, όπου μπορεί κανείς να δημιουργήσει το δικό του παιχνίδι και να απασχοληθεί στα παιχνίδια άλλων.

«Αυτή δεν είναι μια τυπική θέση στην ΙΚΕΑ», αναφέρεται στην αγγελία για τη θέση εργασίας στο The Co-Worker Game, το κατάστημά της στο παιχνίδι. Σε ανακοίνωσή της, η εταιρεία δήλωσε ότι η δραστηριότητα στο Roblox είναι η πρώτη της ανάμειξη στον κόσμο των βιντεοπαιχνιδιών, καθώς και ότι το The Co-Worker Game θα δώσει στον κόσμο μια ευκαιρία για να μπει στον επαγγελματικό κόσμο του καταστήματος. Στην αίτηση για τη δουλειά, οι υποψήφιοι καλούνται να απαντήσουν, μεταξύ άλλων, πώς αισθάνονται που θα χρειαστεί να γίνουν pixel και τι θα έκαναν εάν τελείωναν τα ψηφιακά χοτ ντογκ. «Εάν ήσουν ένα ψηφιακό έπιπλο ΙΚΕΑ, ποιο θα ήσουν και γιατί;» είναι μία από τις ερωτήσεις. Οσοι προσληφθούν, άνω των 18 και κάτοικοι Ηνωμένου Βασιλείου ή Ιρλανδίας, θα δουλεύουν σε διαφορετικά πόστα του εικονικού καταστήματος, βοηθώντας τους χρήστες να επιλέγουν έπιπλα ή σερβίροντας ψηφιακά κεφτεδάκια. Σύμφωνα με την ΙΚΕΑ, οι χρήστες αυτοί θα μπορούν να δουν διάφορες συνθέσεις επίπλων και να αγοράσουν προϊόντα, ώστε να εξοπλίσουν τον ψηφιακό τους χώρο. Ο μισθός των υπαλλήλων, 13,15 λίρες την ώρα για πλήρη τηλεργασία, είναι αντίστοιχος με τις αποδοχές ενός εργαζομένου σε φυσικό κατάστημα ΙΚΕΑ στο Λονδίνο. Και όσοι προσληφθούν θα έχουν τη δυνατότητα να πάρουν προαγωγή. Για όσους δεν πάρουν τις θέσεις εργασίας στον ψηφιακό κόσμο, η εταιρεία λέει ότι μπορεί κάποιος κάλλιστα να «δουλέψει, να εξερευνήσει και να αισθανθεί» το κατάστημά της στο Roblox. Σημειώνεται πως αρκετές ήδη εταιρείες έχουν ψηφιακά καταστήματα στο Roblox ή σε άλλη δραστηριότητα σε τέτοιου είδους πλατφόρμες. Η αμερικανική Walmart, μάλιστα, επιτρέπει στους χρήστες να ψωνίζουν κανονικά προϊόντα μέσω της πλατφόρμας και να τα παραλαμβάνουν σε πακέτα. Η αλυσίδα φαγητού Chipotle λάνσαρε το 2022 μια προσομοίωση, όπου οι χρήστες είχαν τη δυνατότητα να τυλίξουν ψηφιακά μπουρίτο, με την πιθανότητα να αποκτήσουν κουπόνια για τα φυσικά της καταστήματα.

Πυρηνικό εργοστάσιο νέας γενιάς στις ΗΠΑ

Ενα πυρηνικό εργοστάσιο νέας γενιάς που υπόσχεται ότι θα «φέρει επανάσταση» στον τρόπο παραγωγής ενέργειας άρχισε να κατασκευάζεται αυτή την εβδομάδα στο Ουαϊόμινγκ των ΗΠΑ. Εμπνευστής του είναι ο συνιδρυτής της Microsoft, Μπιλ Γκέιτς, πρόεδρος της εταιρείας TerraPower που διαχειρίζεται το έργο στη μικροσκοπική κοινότητα του Κέμερερ. Τον Μάρτιο, η εταιρεία υπέβαλε αίτηση στη Ρυθμιστική Επιτροπή Πυρηνικών (NRC) για άδεια κατασκευής ενός προηγμένου πυρηνικού αντιδραστήρα που χρησιμοποιεί νάτριο και όχι νερό για ψύξη και θα λειτουργεί ως εμπορικός πυρηνικός σταθμός ηλεκτροπαραγωγής.

Χτίζεται δίπλα στο εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας Naughton της PacifiCorp., το οποίο θα σταματήσει να καίει άνθρακα το 2026 και φυσικό αέριο μια δεκαετία αργότερα, όπως ανέφερε η εταιρεία κοινής ωφελείας που σχεδιάζει να λάβει ενέργεια χωρίς άνθρακα από τον αντιδραστήρα. Οι πυρηνικοί αντιδραστήρες λειτουργούν χωρίς να εκπέμπουν αέρια θερμοκηπίου που προκαλούν υπερθέρμανση του πλανήτη. Οι εργασίες ξεκίνησαν τη Δευτέρα (10/6) ώστε η TerraPower να κατασκευάσει τον αντιδραστήρα όσο το δυνατόν γρηγορότερα, εάν εγκριθεί η σχετική άδεια. Στην πρώτη γραμμή της ανάπτυξης αντιδραστήρων που ψύχονται με νάτριο βρίσκεται η Ρωσία. Στα εγκαίνια των εργασιών ο Γκέιτς είπε στο κοινό ότι βρίσκεται μπροστά σε ένα έργο «που σύντομα θα είναι το θεμέλιο του ενεργειακού μέλλοντος της Αμερικής». Ο αντιδραστήρας της νέας μονάδας θα μπορεί να παράγει ενέργεια για 400.000 σπίτια.

Στα εγκαίνια των εργασιών ο Μπιλ Γκέιτς είπε ότι πρόκειται για ένα έργο «που σύντομα θα είναι το θεμέλιο του ενεργειακού μέλλοντος της Αμερικής».

Ο Μπιλ Γκέιτς, εμπνευστής της μονάδας που θα χρησιμοποιεί νάτριο και όχι νερό για ψύξη.

Οι προηγμένοι αντιδραστήρες συνήθως χρησιμοποιούν ψυκτικό εκτός από νερό και λειτουργούν σε χαμηλότερες πιέσεις και υψηλότερες θερμοκρασίες. Η τεχνολογία αυτή υπάρχει εδώ και δεκαετίες, οι ΗΠΑ ωστόσο συνέχισαν να κατασκευάζουν μεγάλους, συμβατικούς υδρόψυκτους αντιδραστήρες ως εμπορικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. Είναι η πρώτη φορά εδώ και περίπου τέσσερις δεκαετίες που μια εταιρεία προσπαθεί να θέσει σε λειτουργία έναν προηγμένο αντιδραστήρα ως εμπορικό σταθμό ηλεκτροπαραγωγής στις ΗΠΑ, σύμφωνα με το NRC. Το έργο αναμένεται να κοστίσει έως και 4 δισ. δολάρια, με τα μισά να προέρχονται από το υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ. Οι περισσότεροι προηγμένοι πυρηνικοί αντιδραστήρες υπό ανάπτυξη στις ΗΠΑ βασίζονται σε έναν τύπο καυσίμου που είναι εμπλουτισμένο σε υψηλότερο ποσοστό του ισοτόπου ουρανίου-235 από το καύσιμο που χρησιμοποιείται από τους συμβατικούς αντιδραστήρες. Η TerraPower καθυστέρησε τις εργασίες, επειδή η Ρωσία είναι ο μόνος εμπορικός προμηθευτής του καυσίμου και συνεργάζεται με άλλες εταιρείες για την ανάπτυξη εναλλακτικών προμηθειών.

Ο αντιδραστήρας της εταιρείας θα μπορούσε να παράγει έως και 500 μεγαβάτ, ποσότητα αρκετή για 400.000 σπίτια. Η TerraPower είπε ότι οι πρώτοι αντιδραστήρες της θα επικεντρωθούν στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, οραματίζεται όμως μελλοντικούς αντιδραστήρες κοντά σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την παροχή υψηλής θερμότητας. Σχεδόν όλες οι βιομηχανικές διεργασίες που απαιτούν υψηλή θερμότητα τη λαμβάνουν σήμερα από την καύση ορυκτών καυσίμων. «Είναι σημαντικό ότι ο Γκέιτς, τεχνολογικός καινοτόμος και πρωταθλητής του κλίματος, ποντάρει στην πυρηνική ενέργεια για να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης», τόνισε ο Τζον Κότεκ, αντιπρόεδρος στο Ινστιτούτο Πυρηνικής Ενέργειας. «Πιστεύω ότι βοήθησε να ανοίξουν τα μάτια των ανθρώπων στον ρόλο που διαδραματίζει η πυρηνική ενέργεια σήμερα στο μέλλον για την αντιμετώπιση των εκπομπών άνθρακα. Υπάρχει τεράστια ώθηση για νέα πυρηνικά στις ΗΠΑ και η πιθανή χρήση ενός πολύ ευρύτερου φάσματος τεχνολογίας πυρηνικής ενέργειας από ό,τι έχουμε δει εδώ και δεκαετίες».

Εξαγορές αξίας άνω των 5 δισ. από τις αρχές του έτους

Σε χρονιά-ρεκόρ εξελίσσεται το 2024. Ποιοι κλάδοι πρωταγωνιστούν

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Σε χρονιά-ρεκόρ ως προς τις εξαγορές και συγχωνεύσεις εξελίσσεται το 2024. Αυτό φανερώνουν οι συναλλαγές άνω των 5 δισ. ευρώ που πραγματοποιήθηκαν ή ολοκληρώνονται από τις αρχές της χρονιάς, χωρίς να περιλαμβάνουν τις ομολογιακές εκδόσεις στις οποίες προχώρησαν οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες, αντλώντας ρευστότητα αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ. Πέραν του τραπεζικού κλάδου, που εμφανίζει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, η ενέργεια και η τεχνολογία προσελκύουν ισχυρό επενδυτικό ενδιαφέρον, με την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό να απαιτούν την επίτευξη συνεργειών.

Ενέργεια

Είναι ενδεικτικό ότι ένα από τα μεγαλύτερα deals της φετινής χρονιάς αφορά την απόκτηση από τη Masdar του 67% της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακής, της οποίας η επιχειρηματική αξία (enterprise value) τοποθετείται σε 3,2 δισ. ευρώ, ενώ το τίμημα της συναλλαγής ανέρχεται σε 20 ευρώ ανά μετοχή. Ο ενεργειακός όμιλος έχει αποτιμηθεί προς 2,4 δισ. ευρώ και η εξαγορά συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη στην Ευρώπη του χαρτοφυλακίου της Masdar, θυγατρικής της Abu Dhabi Future Energy Company, στοχεύοντας σε παγκόσμια εγκατεστημένη ισχύ 100 GW έως το 2030. Το εν λόγω deal, όπως έχει αναφέρει ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Γιώργος Περιστέρης, αποτελεί τη μεγαλύτερη ενεργειακή συμφωνία που έχει γίνει ποτέ στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή διαθέτει 2.500 MW έργων σε λειτουργία, υπό κατασκευή και έτοιμα προς κατασκευή και λειτουργεί το μεγαλύτερο αιολικό πάρκο στην Ελλάδα, τον Καφηρέα, με ισχύ 327 MW. Επίσης, μεταξύ άλλων, κατασκευάζει το μεγαλύτερο έργο αποθήκευσης ενέργειας με τη μέθοδο της αντλησιοταμίευσης στην Αμφιλοχία. Περιβαλλοντικό πρόσημο έχει και η εξαγορά από τη Motor Oil της εταιρείας διαχείρισης απορριμμάτων Ηλέκτωρ με «πωλήτρια» την Ελλάκτωρ. Η Motor Oil θα αποκτήσει το 94,44% της Ηλέκτωρ προς 114,7 εκατ. ευρώ, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό θα παραμείνει στην κυριότητα του Λεωνίδα Μπόμπολα (για πολλά χρόνια στο παρελθόν κατείχε τη θέση του διευθύνοντος συμβούλου). Η εξαγορά της Ηλέκτωρ εντάσσεται στο στρατηγικό σχέδιο της Motor Oil για επενδύσεις 4 δισ. ευρώ στην ενέργεια. Επιδιώκοντας να ενισχύσει το αποτύπωμά του στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, ο όμιλος ΑΓΕΤ Ηρακλής προχώρησε στην εξαγορά της εταιρείας WATT που επικεντρώνεται στην ανακύκλωση αστικών αποβλήτων. Με την κίνηση αυτή, της οποίας το τίμημα δεν έχει γίνει γνωστό, η ΑΓΕΤ Ηρακλής είναι σε θέση να αξιοποιεί στις δικές της μονάδες τα δευτερογενή καύσιμα (SRF) που παράγει η WATT από την ανακύκλωση απορριμμάτων.

Λιανεμπόριο

Τον περασμένο Απρίλιο ολοκλήρωσε η ΔΕΗ την εξαγορά της «Κωτσόβολος» από τον βρετανικό πολυεθνικό όμιλο ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών Currys έναντι τιμήματος 200 εκατ. ευρώ. Μέσω της συναλλαγής, που είχε συμφωνηθεί μεταξύ των δύο μερών τον Νοέμβριο του 2023, η ΔΕΗ απέκτησε ένα δίκτυο 97 φυσικών καταστημάτων συνολικής έκτασης 143 χιλ. τ.μ., με συνολικό αριθμό εργαζομένων άνω των 2.900 ατόμων. Από αυτά, τα 27 είναι megastores με έκταση άνω των 2 χιλ. τ.μ. Απέκτησε και τα δύο ηλεκτρονικά καταστήματα της αλυσίδας σε Ελλάδα και Κύπρο.

Στον κλάδο τροφίμων, η ΙΟΝ με βασικό μέτοχο τον επιχειρηματία Σπύρο Θεοδωρόπουλο εξαγοράζει το 75% της καραμελοποιίας Λάβδας. Από το 2009 ο κ. Θεοδωρόπουλος είχε αποκτήσει το 24,98% των μετοχών της «Λάβδας», ενώ συμμετείχε στο διοικητικό συμβούλιο τόσο ο ίδιος όσο και ο γιος του, Ιωάννης. Η συμφωνία, πέρα από το γεγονός ότι φέρνει κοντά δύο από τις πλέον ιστορικές ελληνικές βιομηχανίες στον κλάδο των σακχαρωδών, κορυφαίες μάλιστα στις κατηγορίες τους, δημιουργεί το έδαφος για συνέργειες.

Τεχνολογία

Οι ελληνικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις προσελκύουν διαχρονικά επενδυτικό ενδιαφέρον από μεγάλους ξένους ομίλους που επιδιώκουν να τις ενσωματώσουν με στόχο την εμφάνιση οργανικής κερδοφορίας και ευρύτερα την ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξής τους. Στον τομέα της τεχνολογίας και της Πληροφορικής, αυτή είναι η περίπτωση της Beta CAE που εξαγόρασε η αμερικανική Cadence έναντι τιμήματος 1,15 δισ. ευρώ. Η εταιρεία αναπτύσσει εξειδικευμένο λογισμικό προσομοίωσης του πώς «συμπεριφέρονται» στο πραγματικό πεδίο τα αυτοκίνητα, οι τουρμπίνες αεροσκαφών και σχεδόν κάθε είδους βιομηχανικό προϊόν. Ιδρύθηκε το 1999 από μία ομάδα καθηγητών και φοιτητών του ΑΠΘ ως εταιρεία πληροφορικής ειδικευμένη στην επιστήμη των μηχανικών και πιο συγκεκριμένα στην εξέλιξη προγραμμάτων προ και μετα-επεξεργασίας στον τομέα των εφαρμογών των πεπερασμένων στοιχείων, απασχολώντας σήμερα 500 εργαζομένους.

Παράλληλα, ο εν εξελίξει ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και τα διαθέσιμα κονδύλια από το Ταμείο Ανάκαμψης για επενδύσεις ψηφιακού εκσυγχρονισμού έχουν εντείνει τα deals στην Πληροφορική. Ετσι, το fund General Atlantic μέσω της θυγατρικής του Ginger Digital βρίσκεται στην τελική ευθεία για την απόκτηση του συνόλου των μετοχών της Epsilon Net με τίμημα 12 ευρώ ανά μετοχή.

Αυτό θα γίνει εφικτό μέσω υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης στην οποία προχωρεί η Ginger από κοινού –κατόπιν ειδικής συμφωνίας– με τον ιδρυτή της Epsilon Net Ιωάννη Μιχο, την Εθνική Τράπεζα –ελέγχει το 7,5% της εταιρείας– και το fund General Atlantic, που ελέγχει ήδη 78,38% των μετοχών της εισηγμένης. Το συνολικό τίμημα διαμορφώνεται σε 241,2 εκατ. ευρώ, με την Epsilon Net να αναμένεται ότι θα οδηγηθεί, μετά την ολοκλήρωση της περιόδου αποδοχής της δημόσιας πρότασης στις 2 Αυγούστου, εκτός χρηματιστηριακού ταμπλό.

Την περασμένη εβδομάδα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού ενέκρινε ομόφωνα και χωρίς αστερίσκους τη συγκέντρωση της Entersoft με τη SoftOne λόγω της δρομολογούμενης εξαγοράς της πρώτης από τη Unity. Πρόκειται για το εταιρικό σχήμα που αποτελείται από την Olympia Group, δηλαδή το επενδυτικό fund του Πάνου Γερμανού και βασικό μέτοχο της SoftOne, με την υποστήριξη της Imker Capital που κατέχει ήδη το 37,26% των μετοχών της Entersoft. Αυτή τη στιγμή, βρίσκεται σε εξέλιξη η υποβολή δημόσιας πρότασης από την Unity, που αναμένεται να οδηγήσει στον πλήρη έλεγχο της εταιρείας. Το τίμημα για την εξαγορά του 53,73% της εταιρείας από τους νυν μετόχους της διαμορφώνεται σε 129 εκατ. ευρώ (8 ευρώ ανά μετοχή).

Ασφάλειες

Την ασφαλιστική εταιρεία ΕΥΡΩΠΗ ΑΕΓΑ εξαγοράζει ο όμιλος Intracom επιδιώκοντας την επέκτασή του στην ασφαλιστική αγορά. Σε πρώτη φάση θα αποκτήσει το 65% της εταιρείας και στη συνέχεια το υπόλοιπο 35%, με το συνολικό τίμημα να τοποθετείται σε 45,5 εκατ. ευρώ. Η συναλλαγή θα λάβει χώρα μεταξύ της Intracom Properties (100% θυγατρικής της Intracom), που είναι προς απορρόφηση από την Ι. Κλουκίνας – Ι. Λάππας (ΚΛΜ), και του Νικολάου Μακρόπουλου, μοναδικού μετόχου της «Ευρώπη Ασφαλιστική». «Το νέο αυτό εγχείρημα θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση των αποτελεσμάτων του ομίλου και παράλληλα θα ενισχύσει την παρουσία μιας ελληνικής ασφαλιστικής στην εγχώρια αγορά στην οποία υπάρχει κύμα εισόδου ξένων επενδυτών. Η ελληνική οικονομία έχει ανάγκη την ενίσχυση του ασφαλιστικού κλάδου, ο οποίος παρουσιάζει μεγάλη υστέρηση σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα της Ε.Ε.» έχει αναφέρει ο επικεφαλής της Intracom Σ. Κόκκαλης.

Ενα από τα μεγαλύτερα deals της φετινής χρονιάς αφορά την απόκτηση από τη Masdar, θυγατρικής της Abu Dhabi Future Energy Company, του 67% της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακής. Το εν λόγω deal, όπως έχει αναφέρει ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Γιώργος Περιστέρης, αποτελεί τη μεγαλύτερη ενεργειακή συμφωνία που έχει γίνει ποτέ στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

3,2 δισ.

ευρώ είναι η επιχειρηματική αξία της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακής, της οποίας το 67% αποκτά η αραβική Masdar με το τίμημα ανά μετοχή να διαμορφώνεται σε 20 ευρώ.

1,15 δισ.

ευρώ είναι το τίμημα εξαγοράς της Beta CAE από την αμερικανική Cadence. Η ελληνική εταιρεία αναμένεται να συνεισφέρει στα φετινά έσοδα της εισηγμένης στον Nasdaq με περίπου 37 εκατ. ευρώ.

65%

της ΕΥΡΩΠΗ ΑΕΓΑ θα αποκτήσει, αρχικά, ο όμιλος Intracom, που επιδιώκει την επέκτασή του στην ασφαλιστική αγορά. Σε δεύτερη φάση θα αποκτήσει το υπόλοιπο 35%, με το συνολικό τίμημα να τοποθετείται σε 45,5 εκατ. ευρώ.

Στα σκαριά τρεις επενδύσεις από το νέο fund του EOS Capital

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Κατά 1.550 αυξήθηκαν οι θέσεις εργασίας, αριθμός ίσος με αυτόν του ελάχιστου προσωπικού έξι μεγάλων επιχειρήσεων ή 31 μεσαίων επιχειρήσεων, από τις επενδύσεις του EOS Hellenic Renaissance Fund I, σε 11 εταιρείες συνολικά του επενδυτικού ταμείου που διαχειρίζεται η EOS Capital Partners με επικεφαλής τον Απόστολο Ταμβακάκη. Ο απολογισμός αναμένεται να είναι ακόμη καλύτερος τόσο σε θέσεις εργασίας όσο και σε ό,τι αφορά τον τζίρο και τα κέρδη των επιχειρήσεων από τις επενδύσεις του EOS Hellenic Renaissance Fund II, το οποίο ξεκινάει τώρα τον επενδυτικό του κύκλο με «προίκα» ήδη 219 εκατ. ευρώ, τα οποία συγκεντρώθηκαν στον πρώτο γύρο και προβλέπεται να φτάσουν τα 250 εκατ. ευρώ. Ηδη στα σκαριά φέρεται να υπάρχουν τρεις νέες επενδύσεις με το fund να διατηρεί το ενδιαφέρον του για τον κλάδο των τροφίμων, αλλά να βάζει στο ραντάρ του και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της χημικής βιομηχανίας, της τεχνολογίας, των ιατροφαρμακευτικών ειδών. Ας σημειωθεί εδώ ότι ο κύκλος εργασιών στις επενδύσεις του EOS I αυξήθηκε αθροιστικά κατά 108% και τα EBITDA κατά 74%.

Η διαφοροποίηση με το EOS I δεν περιορίζεται στους τομείς ενδιαφέροντος, αλλά και στο μέγεθος των στόχων και της επένδυσης. Ετσι, πλέον οι επενδύσεις του EOS II θα στοχεύουν σε εταιρείες με κύκλο εργασιών έως 100 εκατ. ευρώ και προσωπικό έως 500 εργαζομένους, ενώ στο EOS I οι επενδύσεις ήταν σε εταιρείες με κύκλο εργασιών έως 50 εκατ. ευρώ και με προσωπικό έως 250 άτομα. Δεύτερον, η μέση επένδυση ανά εταιρεία θα ανέλθει στο ποσό των 22-23 εκατ. ευρώ εκατ., από τα 11 εκατ. ευρώ που ίσχυαν για το EOS I Fund. Οι επενδύσεις στο EOS II Fund θα αφορούν κατά 70% πλειοψηφικές συμμετοχές είτε με μοναδικό επενδυτή το fund είτε και με τη συμμετοχή άλλων στρατηγικών επενδυτών και κατά 30% μειοψηφικές συμμετοχές, σε αντίθεση με το EOS I Fund που η αναλογία ήταν αντίστροφη, με το 70% των επενδύσεων να πρόκειται για μειοψηφικές συμμετοχές. Τι παραμένει ίδιο; Ο βασικός κορμός των επενδυτών. Επενδυτές του EOS II Fund είναι κατά 70% κορυφαίοι εγχώριοι και διεθνείς θεσμικοί επενδυτές, όπως η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων και η Τράπεζα Εμπορίου και Ανάπτυξης Ευξείνου Πόντου και κατά 30% κορυφαίοι Ελληνες επιχειρηματίες και family offices. Σημειώνεται ότι το 75% των υπό διαχείριση κεφαλαίων προέρχεται από επενδυτές που συμμετείχαν και στο EOS I Fund.

Ο κ. Απόστολος Ταμβακάκης είναι επικεφαλής του EOS Capital Partners.

Ο κύκλος εργασιών στις επενδύσεις του EOS I αυξήθηκε αθροιστικά κατά 108% και τα EBITDA κατά 74%.

Μία από τις πλέον επιτυχημένες στιγμές του EOS I θεωρείται το exit από την Cosmos Sport, την εταιρεία αθλητικών ειδών που είχε ιδρύσει το 1982 στην Κρήτη ο Φραγκίσκος Τσικνάκης και στην οποία είχε επενδύσει το 2020 το fund περί τα 12 εκατ. ευρώ, αποκτώντας το 30%. Τον Οκτώβριο του 2021 το 80% της Cosmos Sport, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής του EOS I fund, πωλήθηκε στον βρετανικό κολοσσό αθλητικών ειδών JD Sports. Η επένδυση του EOS I fund θεωρήθηκε καθοριστική για την προσέλκυση της JD Sports, ενώ με την πώληση της συμμετοχής του το επενδυτικό ταμείο φέρεται να έβγαλε 2,4 φορές πάνω τα αρχικά του κεφάλαια.

Η επόμενη αποεπένδυση αναμένεται να είναι από ένα άλλο «success story», την εταιρεία Eurocatering, γνωστή κυρίως από τις έτοιμες σαλάτες με το σήμα «Φρεσκούλης» που κατέχουν ηγετική θέση στην κατηγορία. Στην Eurocatering το EOS I απέκτησε μειοψηφική συμμετοχή τον Φεβρουάριο του 2021 συνεπενδύοντας με το fund Elikonos 11 εκατ. ευρώ με τα 7 εκατ. ευρώ να αποτελούν τη συμμετοχή του EOS I. Ο τζίρος της Eurocatering βαίνει διαρκώς αυξανόμενος, στα 55,9 εκατ. ευρώ το 2022 από 38,6% το 2020.

Οι άλλες επενδύσεις σε εταιρείες τροφίμων αφορούν τις εταιρείες Agrifreda (15 εκατ. ευρώ τον Οκτώβριο του 2020), Μινέρβα Ελαιουργική (2,5 εκατ. ευρώ και συμμετοχή 8,33%), Ελληνικοί Χυμοί (επένδυση μαζί με τον Σπύρο Θεοδωρόπουλο) και Σ. Μεντεκίδης (νερό Διός και Σέλι), στην οποία το fund έχει επενδύσει επίσης με τον Σπύρο Θεοδωρόπουλο, καθώς και με το fund SMERC του επίσης πρώην τραπεζίτη Νίκου Καραμούζη.

Σε επένδυση ύψους 4,5 εκατ. ευρώ, αποκτώντας μειοψηφικό ποσοστό μέσω συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, στην εταιρεία κυβερνοασφάλειας Obrela Security Industries, προχώρησε το EOS τον Δεκέμβριο του 2020. Η εταιρεία το 2021 εξαγόρασε τη μεγαλύτερη ανταγωνίστρια στον κλάδο εταιρεία, την Encode Group.

Το 2022 το fund επένδυσε 6 εκατ. ευρώ στην εταιρεία Αρχειοθήκη, τη μεγαλύτερη εταιρεία στην Ελλάδα στην κατηγορία της ψηφιοποίησης.

Σε συνεργασία με το fund Elikonos, την Bearonem Ltd και τον Αν. Μαυριδόγλου το EOS εξαγόρασε τον Απρίλιο του 2023 τη Med Frigo, μία από τις πέντε κορυφαίες εταιρείες στην Ευρώπη στη διανομή προϊόντων ψαριού. Στον κλάδο των logistics δραστηριοποιείται και η Seagull Group, ενώ μία από τις τελευταίες επενδύσεις του fund είναι αυτή, ύψους 15 εκατ. ευρώ, στην Eurolamp, εταιρεία ηλεκτρολογικού υλικού, λαμπτήρων και ειδών φωτισμού.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Καίγοντας χρόνο

Το υπουργείο Οικονομικών κατά κανόνα έχει μια αυτοσυγκράτηση. Γνωρίζει ότι βαδίζει σε τεντωμένο σκοινί. Χαρακτηριστικό ήταν ότι, ήδη τον Απρίλιο, πολύ πριν από τις ευρωεκλογές, ο Κωστής Χατζηδάκης έσπευσε (λες και κάτι φοβόταν...) να προλάβει μελλοντικές πιέσεις για δημοσιονομικό ξεχείλωμα. Με τρόπο ρητό και κατηγορηματικό, προεξόφλησε μια συγκρατημένη δημοσιονομική διαχείριση το 2025. Ο κρατικός προϋπολογισμός –είπε– αντέχει παροχές έως 870 εκατ. ευρώ το 2025 –αντί για 2,5 δισ. φέτος. Τούτων δοθέντων λοιπόν, το υπουργείο Οικονομικών προκάλεσε αρνητικά σχόλια όταν αίφνης, προ ολίγων ημερών, «ανακάλυψε» ότι όχι μόνον υπάρχουν λεφτά αλλά περισσεύουν και 350 εκατ. για επιπλέον παροχές μέχρι τα τέλη του έτους. Περίσσευμα και έλλειμμα είναι έννοιες αλληλοαποκλειόμενες. Ισως, εντούτοις, αυτή η πρόσφατη ανακάλυψη περνούσε παρά κάτι αδιάφορη, αν ήταν ένα μεμονωμένο γεγονός. Δεν είναι. Υπάρχουν και άλλα δείγματα προϊούσας «χαλάρωσης»: Οι ρυθμίσεις, για παράδειγμα, για τη φοροδιαφυγή ελευθέρων επαγγελματιών, που φιλοτεχνούνται. Η υλοποίηση της διασύνδεσης POS με ταμειακές μηχανές, που με ελαφρά πηδηματάκια πάει από αναβολή σε αναβολή, με ρυθμίσεις και εξαιρέσεις. Η παράταση για φθηνό ρεύμα ειδικά στους αγρότες – έναντι, ίσως, της ανύπαρκτης αναπτυξιακής αγροτικής πολιτικής. Η, πάλι, οι κατά προτεραιότητα αυξήσεις σε συντάξεις (αυτή τη φορά, όχι στις χαμηλότερες), αντί της μέριμνας για άλλες, μεγάλες κοινωνικές πληγές – όπως οι χαίνουσες του ΕΣΥ. Μετά πέντε χρόνια, η κυβέρνηση δείχνει κουρασμένη, να ψάχνει τον δρόμο της.

Η Ελλάδα έχει άμεση ανάγκη από μια δυναμική επανεκκίνηση. Και αυτό έχει πολιτικές προϋποθέσεις.

Τη βαραίνει η 5ετία. Οσα έπρεπε να γίνουν αλλά δεν έγιναν κι όσα δεν έπρεπε να γίνουν αλλά έγιναν. Το σοβαρότερο: Η επιβαλλόμενη λόγω πανδημίας και ενεργειακής κρίσης ενίσχυση του οικονομικού ιστού και στήριξη των αδύναμων νοικοκυριών εκτροχιάστηκε και κάποιες ώρες πήρε χαρακτηριστικά δημοσιονομικής κραιπάλης. Μοιράστηκαν περίπου 60 δισ. ευρώ σε ό,τι κινείται στην επικράτεια, συχνά με αδιαφανή, πελατειακά κριτήρια. Και αυτό ίσως συνέβαλε στην επίτευξη του περίφημου 41%, με την Κομισιόν να κάνει στραβά μάτια, αλλά είχε μηδενικό ή μηδαμινό αποτύπωμα στις κοινωνικές ανάγκες.

Πού βρισκόμαστε σήμερα; Δεν έχουν αλλάξει και πολλά: Η χώρα μας παραμένει ουραγός των «27» στην παραγωγικότητα. Με ένα μοναδικό σε έκταση αρχιπέλαγος πάρα πολύ μικρών επιχειρήσεων. Με ρεκόρ φοροδιαφυγής – που κάποτε ήταν μέσο επιβίωσης και πλέον έχει γίνει συστημικό εργαλείο πλουτισμού. Διεκδικεί μία από τις πρώτες θέσεις στην Ευρώπη στον πληθωρισμό κερδών. Και μία από τις τελευταίες θέσεις με κριτήριο την πραγματική αξία των μισθών και το μερίδιο της μισθωτής εργασίας στο ΑΕΠ.

Διά ταύτα: Οι αποστάσεις της χώρας μας από άλλες –και γειτονικές– χώρες συνεχίζουν να μεγαλώνουν. Η Ελλάδα δεν έχει χρόνο για κάψιμο. Εχει ανάγκη από μια δυναμική επανεκκίνηση, που θα της αλλάξει τροχιά τώρα – πολλώ μάλλον που η «τροχιά 2032» με ακρίβεια την οδηγεί σε νέα πρόσκρουση σε τοίχο. Οσοι προκρίνουν να αφεθεί το πολιτικό σύστημα να ολοκληρώσει την κρίση του πριν αρχίσει η ανασυγκρότησή του, νομίζοντας ότι «ε, έχουμε καιρό», πιθανότατα θα επικρατήσουν. Αλλά ίσως εκπλαγούν δυσάρεστα «όταν θα έρθει ο καιρός».

kallitsiskostas@yahoo.com

Πρωταθλήτρια η Ελλάδα στις ιδιωτικές δαπάνες υγείας

Οι Ελληνες δαπάνησαν το 2022 5,9 δισ. ευρώ από την τσέπη τους για ιατρικές υπηρεσίες, όταν η δαπάνη του Δημοσίου ήταν 10,9 δισ. ευρώ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τα όρια αντοχής των ασφαλισμένων δοκιμάζουν οι αυξήσεις στα ασφάλιστρα υγείας που επιβάλλουν κάθε χρόνο οι ασφαλιστικές εταιρείες επικαλούμενες το αυξημένο νοσοκομειακό κόστος που χρεώνουν οι ιδιωτικές κλινικές της χώρας. Οι αυξήσεις το 2024, ιδίως στα λεγόμενα παλαιά νοσοκομειακά προγράμματα, δηλαδή αυτά που συνοδεύονταν από μια ασφάλιση ζωής και άρα έχουν ισόβια κάλυψη, άγγιξαν το 15%, ενώ της τάξης του 7%-9% είναι οι αυξήσεις στα νέα νοσοκομειακά προγράμματα, τα λεγόμενα ετησίως ανανεούμενα συμβόλαια.

Ο κρίσιμος δείκτης

Σημείο καμπής για την εκτίναξη των αυξήσεων στα παλιά ασφαλιστήρια προγράμματα υγείας αποτέλεσε η διάταξη που ψηφίστηκε το 2020 (επικυρώθηκε με Π.Δ. το 2022) και η οποία επέτρεψε την ετήσια ανατιμολόγηση αυτών των προγραμμάτων με βάση τον Εθνικό Δείκτη Υγείας (ΕΔΥ), που ανέλαβε να καταρτίσει το ΙΟΒΕ. Μεταξύ των κριτηρίων που λαμβάνει υπόψη ο δείκτης του ΙΟΒΕ είναι το ύψος των αποζημιώσεων που καταβάλλουν κάθε χρόνο οι ασφαλιστικές εταιρείες, ο χρόνος έναρξης της ασφάλισης και η ηλικία του ασφαλισμένου, αλλά και τα ποσά που οφείλονται αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί, δηλαδή οι εκκρεμείς αποζημιώσεις για κάθε περίπτωση αποζημίωσης. Η διασύνδεση των αυξήσεων στα συγκεκριμένα προγράμματα με τον δείκτη του ΙΟΒΕ αποτελούσε πάγιο αίτημα της ασφαλιστικής αγοράς, που είχε αμφισβητήσει την αντικειμενικότητα του δείκτη υγείας της ΕΛΣΤΑΤ, ο οποίος εξαιτίας του ότι δεν λάμβανε υπόψη την άνοδο του κόστους των υπηρεσιών στα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, δεν επέτρεπε την αντικειμενική τιμολόγηση των συγκεκριμένων προγραμμάτων, παρά το γεγονός ότι το κόστος των αποζημιώσεων αυξανόταν γεωμετρικά κάθε χρόνο.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ ο μέσος όρος Δεικτης Τιμων Καταναλωτή για υπηρεσιες υγειας της ΕΛΣΤΑΤ καταγράφει άνοδο μεταξύ 0,5% και 1,5% τα τελευταία χρόνια, ο αντίστοιχος δείκτης του ΙΟΒΕ καταγράφει διψήφια άνοδο της τάξης του 10% το 2022 και 14% το 2023.

Η σχετική διάταξη έδωσε μάλιστα πρόσθετη ευελιξία στις ασφαλιστικές εταιρείες, προβλέποντας ότι «σε περίπτωση που η αναπροσαρμογή ευρίσκεται εκτός των ορίων των παραγόντων και δεικτών που προβλέπει η διάταξη, οι ασφαλιστικές εταιρείες οφείλουν να ενημερώνουν τους ασφαλισμένους για το ύψος της αναπροσαρμογής των ασφαλίστρων, παρέχοντας διευκρινίσεις για την απόκλιση από τα όρια των παραγόντων και των συγκεκριμένων δεικτών». Η ενημέρωση θα πρέπει να γίνεται από την ασφαλιστική εταιρεία εντός προθεσμίας 60 ημερών πριν από κάθε επερχόμενη αναπροσαρμογή και η μόνη άμυνα του ασφαλισμένου είναι να καταγγείλει την ασφαλιστική σύμβαση.

Η μόνιμη διαμάχη

Το φαινόμενο των υψηλών αυξήσεων στα νοσοκομειακά προγράμματα δεν είναι καινούργιο. Αποτελεί μόνιμη διελκυστίνδα μεταξύ ασφαλισμένων και ασφαλιστικών επί σειράν ετών, με αιχμή κυρίως τα παλαιά νοσοκομειακά προγράμματα. Η διαφορά είναι ότι στο παρελθόν η πλειονότητα των παλιών συμβολαίων είτε δεν προέβλεπε συγκεκριμένους δείκτες είτε οι δείκτες που αναφέρονταν στα συμβόλαια αυτά είχαν αμφισβητηθεί ως προς την αξιοπιστία και την εγκυρότητά τους. Συνέπεια αυτής της κατάστασης ήταν οι όποιες αυξήσεις επιχειρούσαν οι ασφαλιστικές εταιρείες μέχρι πρόσφατα –πριν από την ψήφιση της συγκεκριμένης διάταξης– ακόμη και αν αυτές ήταν δικαιολογημένες από τα στοιχεία κόστους της ασφαλιστικής κάλυψης, να ακυρώνονται ουσιαστικά μέσα από μαζικές προσφυγές, πολλές από τις οποίες κατέληγαν σε υπαναχώρηση των ασφαλιστικών εταιρειών ή στην επιβολή υψηλών προστίμων στον κλάδο από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα προγράμματα αυτά επειδή ακριβώς έχουν πίσω τους μια μακρά περίοδο και οι ασφαλισμένοι τους γηράσκουν σταδιακά και άρα αρρωσταίνουν συχνότερα, είναι λογικό να χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο βαθμό νοσηρότητας και άρα συγκεντρώνουν υψηλότερες αποζημιώσεις.

Εξίσου παλιό φαινόμενο αποτελεί και η διαμάχη μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών και των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, που σύμφωνα με τις ασφαλιστικές «κρατούν την πίτα και το μαχαίρι», αφού είναι αυτά που καθορίζουν τις τιμές νοσηλείας και άρα το κόστος των αποζημιώσεων που μεγαλώνει σταθερά τα τελευταία χρόνια. Οι τιμές καθορίζονται μετά από διαπραγματεύσεις που κάνουν ξεχωριστά κάθε χρόνο οι ασφαλιστικές εταιρείες με τα νοσοκομεία, οδηγώντας στην υπογραφή συμβάσεων που καθορίζουν το κόστος για σειρά από υπηρεσίες όπως οι εξετάσεις και οι επεμβάσεις, το κόστος του δωματίου, των υλικών και, φυσικά, την αμοιβή του γιατρού. Οι εκπρόσωποι των νοσοκομείων αντιτείνουν τις επενδύσεις που συνεπάγεται η προμήθεια σύγχρονων μηχανημάτων στον κλάδο της υγείας και η χρήση της τεχνολογίας. Δεν είναι όμως λίγες οι περιπτώσεις που οι ασφαλιστικές επικαλούνται περιστατικά νοσηλείας ασθενών χωρίς ιδιωτική ασφάλιση, που είχαν έκπτωση έως και 50% σε σχέση με το κόστος που καταβάλλουν οι ίδιες για αντίστοιχες νοσηλείες πελατών τους, γεγονός που επιβεβαιώνει, σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς, τα μεγάλα περιθώρια συγκράτησης του κόστους στον κλάδο.

Ασφαλιστικά προγράμματα υγείας

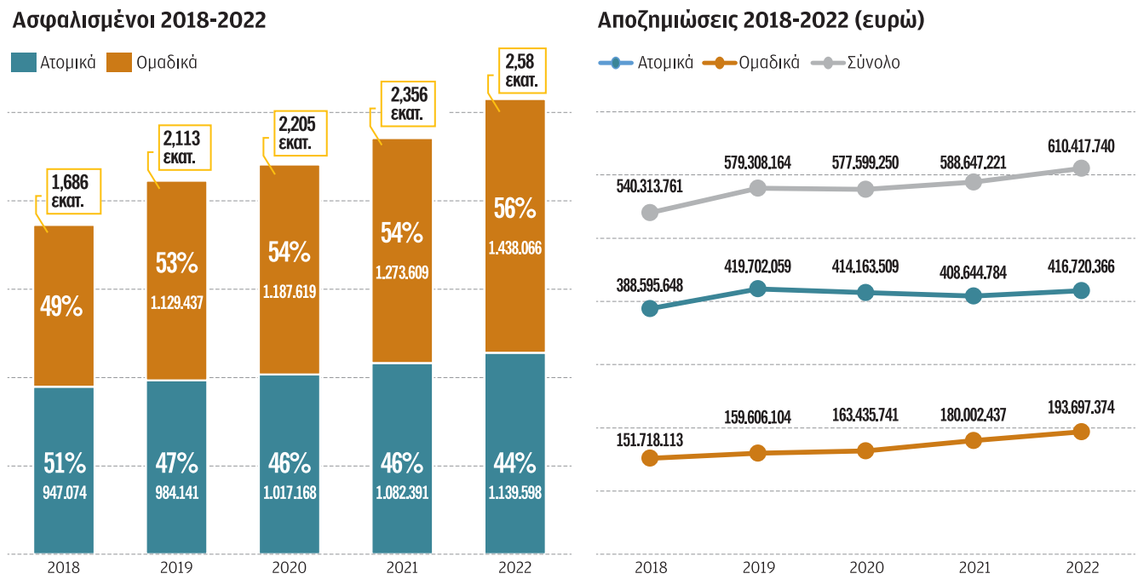

ΠΗΓΗ: Ενωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγάλη συγκέντρωση

Ο ασφαλιστικός κλάδος, που σύμφωνα με εκτιμήσεις τροφοδοτεί το ένα τρίτο περίπου των εσόδων των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων και αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη δεξαμενή ασθενών μετά τον ΕΟΠΠΥ, προβάλλει επίσης το επιχείρημα της μικρής διαπραγματευτικής ισχύος που έχουν οι εταιρείες κατά τις συνομιλίες με τα νοσηλευτήρια λόγω της υψηλής συγκέντρωσης που υπάρχει στις ιδιωτικές κλινικές ειδικά της Αττικής. Αρκετοί είναι αυτοί μάλιστα που δεν διστάζουν να μιλήσουν «για ολιγοπώλιο στον κλάδο υγείας», επιχείρημα που ενισχύεται μετά την εξαγορά του Metropolitan, του ΙΑΣΩ General (μετονομάστηκε σε Metropolitan) και του Υγεία από την Hellenic Healthcare, που ανήκει στο όμιλο CVC Capital Partners.

Ο ίδιος όμιλος εξαγόρασε το 2022 την Εθνική Ασφαλιστική, που έχει σημαντικό μερίδιο στον κλάδο ασφάλισης υγείας, καθετοποιώντας περαιτέρω την παρουσία στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Επίσης βασικός πόλος είναι ο όμιλος του Ιατρικού, στον οποίο ανήκουν επτά γενικές κλινικές, οδηγώντας σύμφωνα με τα στοιχεία:

- Τον όμιλο Hellenic Healthcare να ελέγχει μερίδιο 34,1% στην αγορα των γενικων κλινικων και 33,8% στην αγορα μαιευτικων κλινικων.
- Τον όμιλο Ιατρικού να ελέγχει το 24,3% στην αγορά των γενικών κλινικών.

Τα ποσοστά αυτά που αφορούν την κατανομή μεριδίων πανελλαδικά, ισχυροποιούνται όταν η σύγκριση επικεντρωθεί στον νομό Αττικής, που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και φυσικά και το μεγαλύτερο μέρος των νοσηλειών της χώρας. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται και μικρότερα νοσοκομεία, όπως το «Ερρίκος Ντυνάν», που διαθέτει μερίδιο 6%, η Ευρωκλινική με μερίδιο επίσης 6%, το «Ιασώ» που ελέγχει μερίδιο 11%, αλλά προέρχεται κυρίως από την αγορά των μαιευτικών κλινικών (34,5%) και λιγότερο από τις γενικές κλινικές, ενώ ο όμιλος της Βιοϊατρικής δραστηριοποιείται κυρίως στον κλάδο των διαγνωστικών κέντρων. Συνολικά στη χώρα, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, δραστηριοποιούνται 139 ιδιωτικα θεραπευτήρια, κατέχοντας μερίδιο 52,1% στο σύνολο της αγοράς, τα περισσότερα των οποίων είναι μικρές μονάδες διασπαρμένες σε όλη τη χώρα.

Ενδεικτικό πάντως του κόστους που συνεπάγεται η νοσηλεία στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και των διαφοροποιήσεων ανά νοσοκομείο, είναι ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις της ICAP Crif, τα έσοδα ανά κλίνη για το «Υγεία» υπολογίζονται σε 584.000 ευρώ, για το «Ιατρικό» σε 190.000 ευρώ, για το Metropolitan General σε 241.000 ευρώ και για το «Ερρίκος Ντυνάν» σε 126.000 ευρώ ανά κλίνη.

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι η ιδιωτική αγορά υπηρεσιών υγείας προσέγγισε το 2023 τα 2 δισ. ευρώ, ακολουθώντας ανοδική τάση μετά την εκτόνωση της πανδημίας, περίοδο κατά την οποία όλα τα περιστατικά νοσηλείας ελέγχονταν από το δημόσιο σύστημα υγείας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ICAP Crif, ο μεσος ετησιος ρυθμος αυξησης για τη 2ετια 2024-2025 εκτιμάται στο 6%. Γεγονός ωστόσο είναι ότι η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία στην κατάταξη των χωρών της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τις δημόσιες δαπάνες υγείας με ποσοστό 61,8% επί της συνολικής δαπάνης υγείας, αλλά στην κορυφή της κατάταξης όσον αφορά την ιδιωτική δαπάνη υγείας με ποσοστό 33,4%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 2022 οι Ελληνες δαπάνησαν 5,9 δισ. ευρώ από την τσέπη τους για ιατρικές υπηρεσίες, όταν η δαπάνη του Δημοσίου ήταν 10,9 δισ. ευρώ. Την ίδια περίοδο, η δαπάνη μέσω της ιδιωτικής ασφάλισης ήταν μόλις 712,4 εκατ. ευρώ, γεγονός που δείχνει τα μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης που έχει η ιδιωτική αγορά ασφάλισης υγείας στη χώρα μας.

Το έλλειμμα εμπιστοσύνης

Η κάλυψη αυτού του κενού που σύμφωνα με τις ασφαλιστικές αντανακλά το έλλειμμα ασφαλιστικής συνείδησης, προϋποθέτει ωστόσο τον εξορθολογισμό των πρακτικών από την πλευρά των δύο μερών, καθώς οι μεγάλες αυξήσεις στα ασφάλιστρα αποθαρρύνουν σημαντική μερίδα του πληθυσμού να δεσμευθεί σε ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο μακράς διάρκειας. Κυρίως όμως δημιουργούν έλλειμμα εμπιστοσύνης προς την ασφαλιστική αγορά, αφού «υποχρεώνει» μερίδα των ασφαλισμένων να ακυρώσει τα συμβόλαιά της τη στιγμή που τα χρειάζεται ίσως περισσότερο.

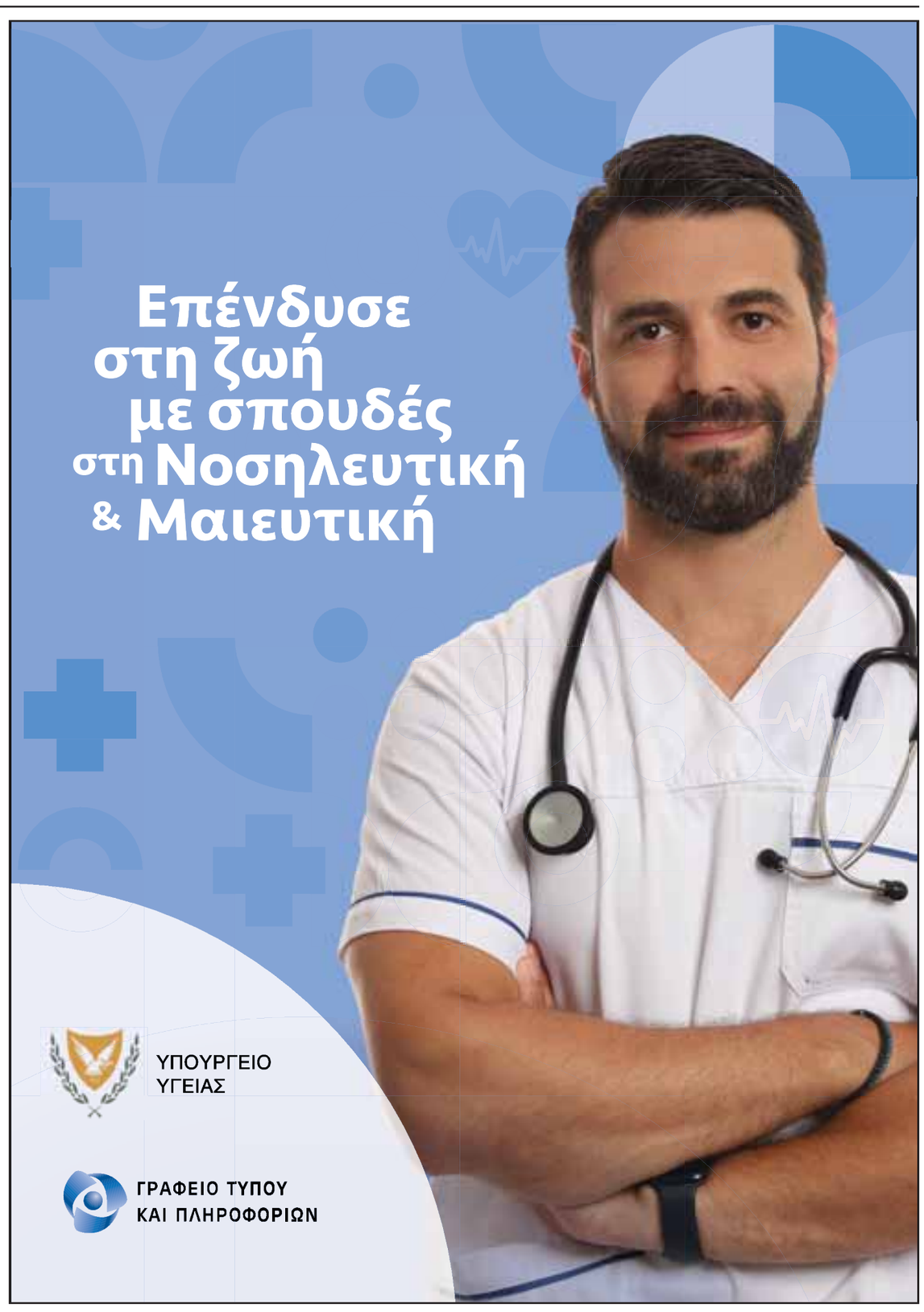

Δεσπόζει η γκρίζα απασχόληση στον τουρισμό

Οι ελλείψεις εργαζομένων και η μεγάλη στρέβλωση με το καθεστώς του εποχικού επιδόματος που οδηγεί σε ανασφάλιστη εργασία

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Οταν πριν από περίπου τρία χρόνια κλιμάκιο με κυβερνητικά στελέχη επισκέφθηκε νησί που αποτελεί μεγάλο τουριστικό προορισμό, βρέθηκε αντιμέτωπο με το εξής παράδοξο: οι τοπικές οργανώσεις ξενοδόχων και εργοδοτών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εστίασης παραπονούνταν πως δεν βρίσκουν εργαζομένους. Το Εργατικό Κέντρο του νησιού ζητούσε στήριξη προς τους εργαζομένους, με αύξηση του επιδόματος ανεργίας και μείωση των προβλεπόμενων ημερών ασφάλισης, γιατί δεν υπήρχαν δουλειές. Και οι εργασιακοί σύμβουλοι του Κέντρου Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΙΑ), υπεύθυνοι για το «ματσάρισμα» μεταξύ αναγκών της τοπικής κοινωνίας και των ανέργων του νησιού, έλεγαν πως οι άνεργοι αρνούνταν να πάνε στις δουλειές που τους πρότειναν.

Αυτό που προκάλεσε έκπληξη στους υπουργούς και γενικούς γραμματείας το 2021, πλέον αποτελεί τη νέα πραγματικότητα στην Ελλάδα, μια χώρα που στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο τουριστικό προϊόν και κατ' επέκταση στην εποχική απασχόληση.

Τι δείχνουν τα στοιχεία

Ενα γκρίζο τοπίο για την απασχόληση στον τουριστικό και επισιτιστικό κλάδο καταδεικνύουν τα στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία όσο αυξάνονται οι εργαζόμενοι αυξάνονται και τα κενά, το επίδομα ανεργίας κοστίζει περισσότερο στο κράτος από το «όφελος» της ασφάλισης των εργαζομένων, ενώ στο μέλλον θα κληθεί και πάλι το κράτος να στηρίξει το εισόδημα των συνταξιούχων του κλάδου, αφού λίγες μέρες ασφάλισης οδηγούν σε μηδαμινές συντάξεις, οι εργοδότες διαμαρτύρονται πως δεν βρίσκουν εργαζομένους με κατάλληλα και υψηλής εξειδίκευσης προσόντα, ενώ

Για τη λήψη του επιδόματος για 80 ημέρες απαιτούνται μόλις 100 ημέρες ασφάλισης.

αναζητούν «φθηνές» λύσεις σε τρίτες χώρες, με χαμηλούς μισθούς και σε ορισμένες χαρακτηριστικές περιπτώσεις ανεπίτρεπτες συνθήκες διαμονής, και οι εργαζόμενοι συνδέουν την... τύχη της εργασίας τους με το ύψος του επιδόματος ανεργίας.

Είναι ενδεικτικό ότι παρά τις 60.000 με 80.000 κενές θέσεις εργασίας, η απασχόληση αυξήθηκε μέσα στα τελευταία χρόνια, από 295.676 θέσεις εργασίας το 2011 σε 382.597 το 2023, ήτοι κατά 29%, φθάνοντας το ανώτατο επίπεδο που έχει καταγραφεί στον κλάδο, από την περίοδο των μνημονίων. Οι προσλήψεις αυξήθηκαν επίσης. Ετσι, το 2023 πραγματοποιήθηκαν 1.228.053 προσλήψεις, περισσότερες και από αυτές του 2019 που ήταν 1.192.870. Αντίστοιχα αυξημένες βέβαια ήταν και οι απολύσεις, λόγω της έντονης εποχικότητας που χαρακτηρίζει τις ειδικότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τον επισιτισμό. Ετσι, υπήρξαν 1.224.667 απολύσεις, έναντι 1.164.183 απολύσεων το 2019. Το ισοζύγιο ήταν θετικό, με 3.386 νέες θέσεις εργασίας.

Η εποχικότητα, το κύριο χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας σε μια χώρα που ο τουρισμός είναι το βασικό της προϊόν, με πρωταγωνιστικό ρόλο στην οικονομική δραστηριότητα, φαίνεται και από το πόσοι λαμβάνουν μετά τη λήξη της τουριστικής σεζόν το τακτικό εποχικό επίδομα ανεργίας από τη ΔΥΠΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία, ενώ το 2009 οι δικαιούχοι ανέρχονταν σε 85.888 άτομα, το 2023 ο αριθμός των δικαιούχων διπλασιάστηκε (+100%) φθάνοντας τα 172.485 άτομα.

Πρόκειται για ένα ακόμη ρεκόρ, που ευνοείται και από το γεγονός ότι για τη λήψη του επιδόματος για 80 ημέρες, απαιτούνται μόλις 100 ημέρες ασφάλισης. Ετσι, για παράδειγμα ένας εποχικός ξενοδοχοϋπάλληλος χωρίς προϋπηρεσία, που αμείβεται με μισθό από 965 έως 1.052 ευρώ μεικτά (χωρίς επιδόματα στολής, διατροφής, διαμονής, γάμου κ.λπ.) αρκεί να δουλέψει 100 ημέρες για να λάβει συνολικά ως επίδομα ανεργίας 1.631,2 ευρώ, έχοντας καταβάλει ως ασφαλιστικές εισφορές από 560 έως 584 ευρώ ο ίδιος και από 900 έως 937 ευρώ ο εργοδότης του. Συνολικά, οι ασφαλιστικές εισφορές ανέρχονται σε 1.460 ευρώ και το επίδομα σε 1.631,2 ευρώ. Κι όπως επισημαίνει η Ε.Ε. στην τελευταία έκθεσή της για την επάρκεια των συντάξεων, οι οποίες θα βαίνουν μειούμενες εάν δεν ληφθούν μέτρα για τους εποχικά εργαζομένους (μαζί με τις γυναίκες και τους υπόλοιπους εργαζομένους με ευέλικτες μορφές εργασίας και λίγες ημέρες ασφάλισης), οι συντάξεις τους θα είναι πολύ κάτω από τα όρια της αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Αναλύοντας το φαινόμενο, οι ειδικοί επισημαίνουν την τεράστια αναντιστοιχία μεταξύ των αναγκών της εγχώριας αγοράς εργασίας και του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού. Τονίζουν επίσης, ότι πολλές φορές δεν είναι η έλλειψη «ταλέντων» που δημιουργεί το πρόβλημα, αλλά η έλλειψη εξειδικευμένων θέσεων που θα μπορούσαν να απορροφήσουν τα προσόντα του εργατικού δυναμικού και αναδεικνύουν την ανάγκη βελτίωσης των μισθών και των συνθηκών εργασίας, καθώς το τουριστικό επάγγελμα δεν αποτελεί πλέον ελκυστική επιλογή για νέους, που προτιμούν να δουλέψουν για παράδειγμα «ντελίβερι» παρά σερβιτόροι.

Μια βολική επιλογή

Περιγράφουν όμως και τις «γκρίζες» πρακτικές που ακολουθούν εργοδότες και εργαζόμενοι, εκμεταλλευόμενοι το ιδιόμορφο καθεστώς που ισχύει με την ειδική επιδότηση ανεργίας των απασχολούμενων σε επισιτισμό - τουρισμό, κατά τους μήνες που δεν δουλεύουν. Ή για την ακρίβεια, που εμφανίζονται να μη δουλεύουν, καθώς η μαύρη, ανασφάλιστη ή έστω η... γκρίζα υποασφαλισμένη εργασία δεσπόζει στους συγκεκριμένους κλάδους στη χώρα μας. Στην ανάλυση αυτή βέβαια θα πρέπει να προστεθεί και το εξαιρετικά υψηλό μη μισθολογικό κόστος για τους εργοδότες, που καθιστά ευκολότερη την επιλογή της ανασφάλιστης εργασίας, την οποία άλλωστε εμφανίζονται αν όχι να επιζητούν, τουλάχιστον να αποδέχονται οι εργαζόμενοι. Αρκεί να έχουν καλύψει τα απαιτούμενα ένσημα για τη λήψη του εποχικού επιδόματος. Αλλωστε, πολλοί από αυτούς κατά τους χειμερινούς μήνες απασχολούνται σε άλλες εργασίες, είτε δικές τους, π.χ. ως αγρότες, είτε γνωστών, χωρίς ασφάλιση βέβαια, για να μη χάσουν το εποχικό επίδομα.

Ολοι; Οχι βέβαια. Υπάρχουν και εργαζόμενοι κυρίως σε λιγότερο τουριστικούς προορισμούς, όπου η οικονομική δραστηριότητα «νεκρώνεται» τους χειμερινούς μήνες, με σημαντικά μικρότερη τουριστική σεζόν, όπου μετά βίας συμπληρώνουν τα απαιτούμενα ένσημα κι έχουν πραγματική ανάγκη για το επίδομα όταν στον τόπο τους «δεν κουνιέται τίποτα».

Στην κυβέρνηση εξετάζουν γενικότερα μέτρα αυστηροποίησης της επιδοματικής πολιτικής της ΔΥΠΑ, καθώς θεωρούν πως με την υπάρχουσα δομή τους, κάποια επιδόματα λειτουργούν ως αντικίνητρα για την αναζήτηση εργασίας. Ηδη, σχεδιάζεται η αναμόρφωση της τακτικής επιδότησης ανεργίας, μετά και την εισήγηση - μελέτη του ΟΟΣΑ, και σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, δεν αποκλείεται το τελικό σχέδιο να περιλαμβάνει και το «λίφτινγκ» στο εποχικό επίδομα που εισπράττουν οι χιλιάδες εργαζόμενοι στον τουρισμό τον χειμώνα, μετά τη λήξη της σεζόν. Βέβαια, η νέα αλλαγή στην πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εργασίας ενδέχεται να μεταθέσει για λίγο αργότερα, το φθινόπωρο ή το αργότερο έως τον χειμώνα, τις όποιες παρεμβάσεις, ώστε να βάλει και η νέα υπουργός Εργασίας Νίκη Κεραμέως την προσωπική της πινελιά στις προωθούμενες αλλαγές.

Ερχονται αλλαγές

Πρόσφατα, πάντως, ο επικεφαλής του οικονομικού γραφείου του Πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης μιλώντας στο 1ο Διεθνές Συνέδριο του ΤΜΕΔΕ προανήγγειλε γενικότερα δραστικές αλλαγές στην επιδοματική πολιτική της κυβέρνησης, με τις πρώτες αποφάσεις να αφορούν το επίδομα ανεργίας και το εποχικό επίδομα για τον τουρισμό.

Ο ίδιος χαρακτήρισε «αντικίνητρο» για την είσοδο στην αγορά εργασίας το εποχικό επίδομα που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι στον τουρισμό, ενώ όπως περιέγραψε, η μεταρρύθμιση στο ευρύτερο καθεστώς χορήγησης των επιδομάτων θα έχει βασικό άξονα τις σχετικές προτάσεις του ΟΟΣΑ. Πρόκειται για τη μελέτη που παραδόθηκε στο υπουργείο Εργασίας για το τακτικό επίδομα ανεργίας και αναφέρει ότι πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη διασύνδεση του επιδόματος ανεργίας με το ύψος του μισθού και την προϋπηρεσία των δικαιούχων.

Αντίστοιχη διασύνδεση του χρόνου ασφάλισης και των μηνών επιδότησης θα μπορούσε να εφαρμοστεί και για το εποχικό επίδομα, ώστε να μη λειτουργεί η επιδότηση ως αντικίνητρο για εργασία. Αν και δεν έχει υπάρξει σχετική μελέτη για το θέμα, υπάρχουν κυβερνητικά στελέχη που εκτιμούν ότι πρόκειται για ένα μέτρο που θα επιφέρει σημαντική εξισορρόπηση, καθώς θα οδηγήσει σε ένα δικαιότερο σύστημα επιδότησης των εποχικά εργαζομένων στους συγκεκριμένους κλάδους, ενώ δεν αποκλείεται να οδηγήσει και σε περιορισμό της δαπάνης, που βάσει των εκτιμήσεων αγγίζει τα 300 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι έπειτα από 6 ή 7 μήνες εργασίας, θα μπορούσε το επίδομα να δίνεται για 4 μήνες. Για 4 ή 3 μήνες εργασίας όμως το επίδομα θα μπορούσε να διαρκέσει 2 ή ακόμη και 1 μήνα. Σε κάθε περίπτωση, ειδική μέριμνα θα πρέπει να ισχύσει για εποχικούς εργαζομένους που κατοικούν σε περιοχές που δεν έχουν μεγάλη τουριστική ανάπτυξη και ιδιαίτερα για κατοίκους που τους χειμερινούς μήνες δεν υπάρχουν ευκαιρίες απασχόλησης για αυτούς στον τόπο τους.

«Δεν ισχύουν οι ίδιες συνθήκες στον Αγιο Ευστράτιο και στα Χανιά», τονίζουν χαρακτηριστικά μιλώντας στην «Κ» παράγοντες της αγοράς, επισημαίνοντας βέβαια ότι δεν είναι πάντα εύκολος ο διαχωρισμός. «Παλιά, με μικρότερη τουριστική ανάπτυξη, ξεσπιτώνονταν ολόκληρα χωριά από τη Βόρεια Ελλάδα προκειμένου να δουλέψουν στα νησιά», σημειώνει ξενοδόχος που δραστηριοποιείται στον χώρο χρόνια. «Πλέον, δεν βλέπουμε εργαζομένους ούτε με.... κιάλια», λέει.

Τι ζητούν οι εργαζόμενοι

Τη δική τους εκτίμηση για το ίδιο γεγονός δίνουν οι εκπρόσωποι των εργαζομένων σε επισιτισμό - τουρισμό, με την Πανελλήνια Ομοσπονδία να ξεκαθαρίζει ότι όχι μόνο δεν πρέπει να μειωθεί ή πολλώ δε μάλλον να κοπεί το εποχικό επίδομα, αλλά πρέπει είτε να αυξηθεί το ποσό, είτε έστω να επιμηκυνθεί ο χρόνος καταβολής του. Πρόκειται για ένα αίτημα χρόνων που αφορά κατά κύριο λόγο την αύξηση της επιδότησης, αλλά και την αναλογικότερη καταβολή της. Στην πράξη, οι εργαζόμενοι ζητούν όσες μέρες εργαστούν το καλοκαίρι, τόσες να επιδοτηθούν τον χειμώνα με μίνιμουμ τους τρεις και πλαφόν τους πέντε μήνες. Με αυτόν τον τρόπο εκτιμούν ότι θα επιτευχθεί ένα μεγάλο χτύπημα στη μαύρη και ανασφάλιστη εργασία, ο ΕΦΚΑ θα δει περισσότερα έσοδα στα ταμεία του και οι εργαζόμενοι θα έχουν για τουλάχιστον δύο μήνες παραπάνω εισόδημα.

Αύξηση απασχόλησης σε τουρισμό - εστίαση

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Προσλήψεις	597.781	737.835	881.679	994.902	1.116.401	1.192.870	654.096	812.784	1.117.602	1.228.053
Απολύσεις/Αποχωρήσεις	571.078	705.520	855.136	966.684	1.086.776	1.164.183	651.879	796.463	1.116.549	1.224.667
Νέες θέσεις	**26.703**	**32.315**	**26.543**	**28.218**	**29.625**	**28.687**	**2.217**	**16.321**	**1.053**	**3.386**

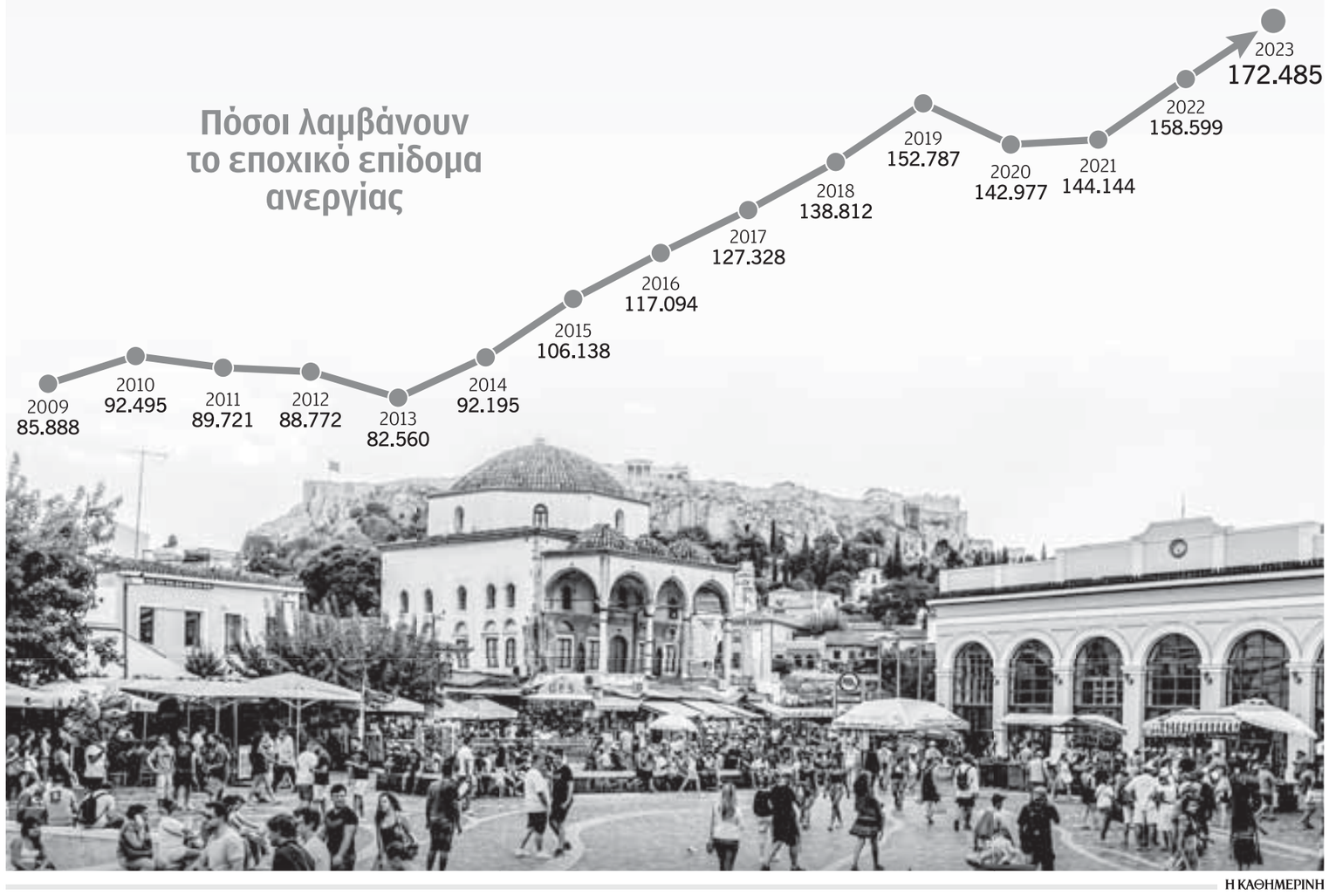

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ποιες προϋποθέσεις ισχύουν για να χορηγηθεί το εποχικό επίδομα ανεργίας

Να σημειωθεί ότι για να λάβει ένας εργαζόμενος στον τουρισμό το εποχικό επίδομα ανεργίας τον χειμώνα ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις:

- Νέοι επιδοτούμενοι που έχουν απασχοληθεί σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά για μία σεζόν:

• Τουλάχιστον 100 ημέρες εργασίας σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά με κρατήσεις υπέρ του κλάδου ανεργίας εντός του 14μήνου πριν από τη λήξη ή τη λύση της εργασιακής σχέσης, χωρίς να υπολογίζονται οι ημέρες των δύο τελευταίων μηνών πριν από τη λήξη.

• Ογδόντα ημέρες εξαρτημένης εργασίας σε κάθε έτος κατά τα 2 προηγούμενα έτη πριν από την έναρξη της επιδότησής τους.

- Νέοι επιδοτούμενοι που έχουν απασχοληθεί σε επιχειρήσεις που λειτουργούν για δύο συνεχόμενες σεζόν:

• Τουλάχιστον 100 ημέρες εργασίας σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά με κρατήσεις υπέρ του κλάδου ανεργίας κατά το τελευταίο 12μηνο πριν από τη λήξη ή λύση της σύμβασης τους.

• Ογδόντα ημέρες εξαρτημένης εργασίας σε κάθε έτος κατά τα δύο προηγούμενα έτη πριν από την έναρξη της επιδότησής τους.

- Παλαιοί επιδοτούμενοι που έχουν απασχοληθεί σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά για μία σεζόν:

• Τουλάχιστον 100 ημέρες εργασίας σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά με κρατήσεις υπέρ του κλάδου ανεργίας εντός του 14μήνου πριν από τη λήξη ή τη λύση της εργασιακής σχέσης, χωρίς να υπολογίζονται οι ημέρες των δύο τελευταίων μηνών πριν από τη λήξη ή τη λύση αυτής.

- Παλαιοί επιδοτούμενοι που έχουν απασχοληθεί σε επιχειρήσεις που λειτουργούν για δύο συνεχόμενες σεζόν:

• Τουλάχιστον 100 ημέρες εργασίας σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχικά με κρατήσεις υπέρ του κλάδου ανεργίας κατά το τελευταίο 12μηνο πριν από τη λήξη ή λύση της σύμβασης εργασίας τους. Η χρονική διάρκεια της επιδότησής τους είναι ογδόντα (80) ημέρες, χωρίς να τίθεται κανένας περιορισμός ως προς τα ημερήσια επιδόματα που έλαβαν κατά την προηγούμενη από την έναρξη της επιδότησης τετραετία στην περίπτωση αυτή. Αν κατά τη διάρκεια της επιδότησης οι δικαιούχοι χάσουν την ιδιότητα του ανέργου (π.χ. λόγω πρόσληψης, ασθένειας, στράτευσης κ.ο.κ.), η επιδότηση σταματά προσωρινά (αναστέλλεται), ενώ είναι δυνατόν να συνεχιστεί και πάλι υπό προϋποθέσεις. Οι επιδοτούμενοι άνεργοι έχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις, η μη τήρηση των οποίων μπορεί να οδηγήσει σε οριστική διακοπή της επιδότησής τους.

Υπεραπόδοση εσόδων κατά 600 εκατ. το πρώτο πεντάμηνο

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Καθαρή υπεραπόδοση περίπου 600 εκατ. ευρώ εξακολουθούν να έχουν τα φορολογικά έσοδα του προϋπολογισμού, εκτιμούν πηγές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με βάση τα στοιχεία εκτέλεσης προϋπολογισμού του πενταμήνου Ιανουαρίου - Μαΐου, που δόθηκαν στη δημοσιότητα.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι τα έσοδα από φόρους ήταν 24,827 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,443 δισ. ευρώ ή 6,2% έναντι του στόχου που είχε τεθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2024. Από το ποσό, όμως, αυτό αφαιρούνται 647 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχούν σε φόρους εισοδήματος νομικών και φυσικών προσώπων του προηγούμενου έτους και εισπράχθηκαν σε δόσεις μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου 2024. Επίσης, αφαιρούνται περίπου 200 εκατ. ευρώ που αντιστοιχούν στη δεύτερη δόση του ΕΝΦΙΑ, η οποία είχε υπολογισθεί ότι θα εισπραχθεί τον Ιούνιο (ξεκίνησε ένα μήνα νωρίτερα η είσπραξη). Επομένως, τα καθαρά υπερέσοδα, αν συνεκτιμηθούν αυτοί οι ετεροχρονισμοί, είναι περίπου 600 εκατ. ευρώ.

Μάλιστα, ειδικά τον Μάιο, τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 4,583 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 636 εκατ. ευρώ ή 12,2% έναντι του στόχου, λόγω του ότι η πρώτη, μεγάλη δόση του ΕΝΦΙΑ είχε εισπραχθεί τον Απρίλιο και τον Μάιο εισπράχθηκε η δεύτερη, που είχε υπολογισθεί ότι θα εισπραχθεί τον Ιούνιο.

Εν τω μεταξύ, στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας αναφέρουν ότι έχουν αυξηθεί και οι ανάγκες για δαπάνες του προϋπολογισμού κατά 1 δισ. ευρώ, σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί στην εισηγητική του έκθεση (αυξημένες συντάξεις 400 εκατ. ευρώ, έργα στη Θεσσαλία 360 εκατ. ευρώ, αύξηση επιδόματος παιδιού, αποζημιώσεων νοσοκομειακών γιατρών και επιστροφή ΕΦΚ στο αγροτικό πετρέλαιο).

Ετσι, όχι μόνο δεν επαρκούν τα 600 εκατ. ευρώ, αλλά αναζητούνται άλλα 400 εκατ. ευρώ. Ομως, αυτή η ανάγκη αναμένεται να καλυφθεί με τα έσοδα του καλοκαιριού, όταν θα εισπραχθεί ο φόρος εισοδήματος, που πήρε φέτος εξαρχής αναβολή για τον Ιούλιο, καθώς και ο ΦΠΑ του καλοκαιριού, που θα αντανακλά τις αναμενόμενες καλές επιδόσεις του τουρισμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, το πεντάμηνο ο κρατικός προϋπολογισμός είχε πρωτογενές πλεόνασμα 3,152 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 802 εκατ. ευρώ. Το αποτέλεσμα είναι σε ταμειακούς όρους και διαφέρει από το δημοσιονομικό, ενώ αφορά την κεντρική και όχι τη γενική κυβέρνηση.

Στο διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου ο κρατικός προϋπολογισμός είχε πρωτογενές πλεόνασμα 3,152 δισ. ευρώ.

Η Αθήνα είναι στα 100 κορυφαία αναδυόμενα οικοσυστήματα startup

Μεταξύ των 100 κορυφαίων αναδυόμενων οικοσυστημάτων στον κλάδο των νεοφυών επιχειρήσεων για το 2024 κατατάσσεται η Αθήνα, πόλη που «στεγάζει» νεοφυείς επιχειρήσεις με έδρα ή παρουσία στη χώρα μας. Οι περισσότερες έχουν ελληνικό DNA, ανήκουν δηλαδή σε Έλληνα ιδρυτή που επιλέγει την ελληνική πρωτεύουσα για να ιδρύσει παράρτημα, συνήθως έρευνας και ανάπτυξης.

Σύμφωνα με έκθεση του οργανισμού Startup Genome που βασίζεται στην ανάλυση δεδομένων από 4,5 εκατ. νεοφυείς επιχειρήσεις με δραστηριότητα σε πάνω από 300 οικοσυστήματα παγκοσμίως, η Αθήνα κατατάχθηκε το 2024 στη δεκάδα 51-60 της λίστας με τα 100 κορυφαία αναδυόμενα οικοσυστήματα. Πρόκειται για οικοσυστήματα τα οποία βρίσκονται σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης με προοπτική να αναπτυχθούν περαιτέρω το αμέσως επόμενο διάστημα. Με την αξιοποίηση αυτών των δεδομένων, οι συντάκτες της έρευνας έχουν δημιουργήσει και μια ξεχωριστή κατάταξη με τα 40 κορυφαία αναδυόμενα οικοσυστήματα καινοτομίας παγκοσμίως. Στην κορυφή βρίσκονται η Σίλικον Βάλεϊ, ακολουθούμενη από το Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη (2η θέση), το Τελ Αβίβ και το Λος Αντζελες, τη Βοστώνη, τη Σιγκαπούρη, το Πεκίνο, τη Σεούλ κ.λπ.

Βρίσκεται στη δεκάδα 51-60 το 2024, σύμφωνα με έκθεση του οργανισμού Startup Genome.

Η έρευνα τοποθετεί την κεφαλαιοποίηση του ελληνικού startup οικοσυστήματος στα 4,2 δισ. δολ., αριθμός αυξημένος κατά 40% σε σύγκριση με το 2023. Βέβαια ενδέχεται σε αυτό το νούμερο να μην υπολογίζεται η αξία εταιρειών ελληνικών συμφερόντων που έχουν παρουσία στη χώρα μας με κάποιο παράρτημα. Συνήθως αυτές οι εταιρείες έχουν έδρα στο εξωτερικό, έχουν σηκώσει μεγάλο όγκο κεφαλαίων και απασχολούν αρκετούς εργαζομένους σε Ελλάδα και εξωτερικό. Πάντως στην ίδια κατηγορία με το οικοσύστημα της Αθήνας βρίσκονται πόλεις όπως η Στουτγκάρδη, η Λευκωσία, το Ριάντ, το Ναϊρόμπι, η Σάρλοτ στη Βόρεια Καρολίνα κ.ά. Στην κορυφή της σχετικής λίστας είναι δύο ισπανικές πόλεις: η Μαδρίτη (1η) και η Βαρκελώνη (2η), ακολουθούμενες από το Χονγκ Κονγκ, το Δουβλίνο, το Μάντσεστερ, το Λίβερπουλ κ.ά.

Οι επιδόσεις της Αθήνας αξιολογούνται χαμηλές σε μια κλίμακα μεταξύ 1-10 σε τομείς όπως η χρηματοδότηση (1), η έρευνα αλλά και η κατοχύρωση πατέντας (1), ενώ λίγο καλύτερα αξιολογείται ως προς το επίπεδο του ταλέντου και την εμπειρία του στον κλάδο (2). Αντιθέτως, ιδιαίτερα ικανοποιητική είναι η δυναμική που επιδεικνύουν αρκετές startups σε επίπεδο εξωστρέφειας και πρόσβασης σε διεθνείς αγορές (9). Πάντως η συνολική αξία των 100 κορυφαίων αναδυόμενων οικοσυστημάτων ξεπερνάει το 1,6 τρισ. δολ., με τις ευρωπαϊκές πόλεις να αντιπροσωπεύουν το 42% της λίστας και τη Β. Αμερική να ακολουθεί με μερίδιο 27%.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Μεγαλώνει το χάσμα μεταξύ επιτοκίων δανείων και καταθέσεων

Οι φθηνές αποταμιεύσεις, βασική πηγή χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε διπλάσιο επίπεδο σε σχέση με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο διαμορφώθηκε και το πρώτο τρίμηνο του 2024 το επιτοκιακό περιθώριο των ελληνικών τραπεζών, συνεχίζοντας την ανοδική του πορεία με επιταχυνόμενο ρυθμό σε σχέση με αυτό των ευρωπαϊκών τραπεζών. Το μέσο επιτοκιακό περιθώριο με βάση τα στοιχεία των τεσσάρων συστημικών τραπεζών διαμορφώθηκε το πρώτο τρίμηνο του έτους στο 3,37% έναντι 1,62% που ήταν ο μέσος όρος των υπόλοιπων συστημικών τραπεζών στα 19 κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, διευρύνοντας περαιτέρω την ήδη μεγάλη απόσταση που χώριζε τις ελληνικές τράπεζες από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που δημοσίευσε ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM) της ΕΚΤ, με βάση τα οποία οι ελληνικές τράπεζες έχουν διευρύνει το επιτοκιακό περιθώριο κατά 123 μονάδες (από το 2,14% που ήταν το 2022 στο 3,37%) έναντι μόλις 26 μονάδων που ήταν κατά μέσον όρο η αύξηση για τις ευρωπαϊκές τράπεζες (από το 1,36% το 2022 στο 1,62% το α΄ τρίμηνο του 2024).

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM) αποτυπώνει το καθαρό εισόδημα από τόκους που κερδίζει μία τράπεζα από τα δάνεια, μείον τους τόκους που καταβάλλει στους καταθέτες και η μεγάλη διαφορά που εντοπίζεται στις ελληνικές τράπεζες είναι αποτέλεσμα κυρίως των χαμηλών επιτοκίων στις καταθέσεις ως αποτέλεσμα της περιορισμένης μετακύλισης της ανόδου που καταγράφηκε από το 2022, δηλαδή από τότε που η ΕΚΤ ξεκίνησε να αυξάνει τα επιτόκια.

Η συμβολή των καταθέσεων στη διεύρυνση του επιτοκιακού περιθωρίου ενισχύεται λόγω του ότι οι ελληνικές τράπεζες διαθέτουν από τους χαμηλότερους δείκτες δανείων προς καταθέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών. Ετσι, ενώ οι ελληνικές τράπεζες έδειξαν «αυτοσυγκράτηση» στις αυξήσεις επιτοκίων για ορισμένες κατηγορίες δανείων, όπως τα στεγαστικά δάνεια, το γεγονός ότι ακολούθησαν ακόμη πιο φειδωλή πολιτική στις καταθέσεις, βοήθησε στη διεύρυνση του επιτοκιακού περιθωρίου.

Στην εξίσωση συνετέλεσε και το γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες αντλούν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησής τους από τις φθηνές καταθέσεις των νοικοκυριών, που αποτελούν τη βασικότερη πηγή χρηματοδότησης σε ποσοστό 59,5% έναντι 34% που είναι ο μέσος όρος των τραπεζών στην Ε.Ε.

Οπως παρατηρεί η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών στην Εκθεση Αξιολόγησης Κινδύνου που δημοσίευσε, η Ελλάδα είναι μεταξύ των τριών χωρών που εμφάνισαν το 2023 το υψηλότερο περιθώριο (spread) μεταξύ δανείων και καταθέσεων (στις 175 μονάδες βάσης), μετά τη Λετονία με 293 μονάδες βάσης και τη Λιθουανία με 184 μονάδες βάσης. Χαρακτηριστικό των διαφορών που υπάρχουν πάντως μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών είναι το γεγονός ότι σε κάποιες χώρες, όπως η Ισλανδία και η Γερμανία, το επιτοκιακό περιθώριο μειώθηκε κατά 65 και 9 μονάδες βάσης αντίστοιχα.

Το υψηλό επιτοκιακό περιθώριο ώθησε και την κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών που ανήλθε το α΄ τρίμηνο του έτους στο 1,09 δισ. ευρώ έναντι 774,9 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, καταγράφοντας άνοδο κατά 40% έναντι 6,8% που ήταν η αντίστοιχη άνοδος των ευρωπαϊκών τραπεζών, από τα 40,7 δισ. ευρώ κέρδη το α΄ τρίμηνο του 2023 στα 43,5 δισ. ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2024. Η σημαντική αύξηση της κερδοφορίας σε ετήσια βάση οφείλεται και στο γεγονός ότι τα έσοδα από τόκους αντιπροσωπεύουν μεγαλύτερο ποσοστό των οργανικών εσόδων των ελληνικών τραπεζών σε σχέση με τις ευρωπαϊκές που αντλούν το ένα τρίτο περίπου των εσόδων τους κατά μέσον όρο από τις προμήθειες. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των εσόδων από τόκους στα συνολικά λειτουργικά έσοδα διαμορφώθηκε στο 79% για τα 4 συστημικά πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις 110 συστημικές τράπεζες της Ε.Ε. ήταν 60,5%. Αντίθετα τα έσοδα από προμήθειες ως ποσοστό των συνολικών λειτουργικών εσόδων ήταν 16,2% για τις 4 συστημικές τράπεζες στην Ελλάδα, έναντι 28,8% για τα 110 συστημικά πιστωτικά ιδρύματα στην Ε.Ε.

Σε απόλυτο μέγεθος τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν το α΄ τρίμηνο του έτους στα 2,1 δισ. ευρώ έναντι 1,8 δισ. ευρώ το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, ενώ τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν στα 433,6 εκατ. ευρώ έναντι 385,5 το α΄ τρίμηνο του 2023. Την ίδια περίοδο, το συνολικό χαρτοφυλάκιο δανείων αυξήθηκε κατά 900 εκατ. ευρώ, στα 154,5 δισ. ευρώ από 153,6 δισ. ευρώ.

Χωρίς κουλτούρα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης οι ελληνικές εταιρείες

Δεν «επενδύουν» στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων τους

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ουραγός παραμένει η Ελλάδα στις πολιτικές αναβάθμισης του ανθρώπινου κεφαλαίου με νέες δεξιότητες, μέσω των πολιτικών reskilling και upskilling που προσφέρουν τα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής εκπαίδευσης. Ετσι, παρότι όλο και περισσότερο το τελευταίο διάστημα γίνεται αντιληπτό ότι για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να παρακολουθήσουν τις ραγδαίες εξελίξεις που φέρνουν ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η 4η βιομηχανική επανάσταση και η πράσινη μετάβαση, θα πρέπει να βελτιωθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες των ήδη εργαζομένων τους, εξακολουθούν να παραπονιούνται ότι δεν βρίσκουν κατάλληλους εργαζομένους.

Δεν είναι τυχαίο πως, σύμφωνα με όλες τις μελέτες, η έλλειψη δεξιοτήτων αποτελεί για τις επιχειρήσεις βασική πρόκληση για βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Οκτώ στις δέκα, όμως, δυσκολεύονται να βρουν το ανθρώπινο δυναμικό που χρειάζονται. Πρόσφατα, ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΕ)

Οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις δυσκολεύονται να βρουν το ανθρώπινο δυναμικό που χρειάζονται.

παρουσίασε μελέτη, σύμφωνα με την οποία το κρισιμότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ελληνική βιομηχανία σήμερα εντοπίζεται στο ανθρώπινο δυναμικό. «Μας λείπουν εργαζόμενοι, σχεδόν σε κάθε ειδικότητα, ιδίως στις σύγχρονες τεχνολογίες», δήλωσε χαρακτηριστικά η πρόεδρος του Συνδέσμου Λουκία Σαράντη, για να συμπληρώσει πάντως με νόημα: «Μας λείπει όμως και η δυνατότητα να βοηθάμε το ανθρώπινο δυναμικό μας να γίνεται όλο και πιο εναρμονισμένο με τις σύγχρονες απαιτήσεις». Αυτό έδειξε άλλωστε και η μελέτη που εκπόνησε για λογαριασμό του ΣΒΕ η Deloitte, καθώς και παρά τη σημαντική πρόοδο και τις αξιοσημείωτες προσπάθειες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, η ενημέρωση των επιχειρήσεων αναφορικά με πρωτοβουλίες και δράσεις για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι περιορισμένη, ενώ δεν γνωρίζουν τα εργαλεία και τις ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιήσουν, αλλά και τον τρόπο που μπορούν να συνεισφέρουν αναλαμβάνοντας ενεργά μέρος. Παράλληλα, δε, διαπιστώνεται και περιορισμένη διάθεση κονδυλίων από τις βιομηχανικές επιχειρήσεις για δράσεις, πρωτοβουλίες και προγράμματα κατάρτισης προσωπικού, με αποτέλεσμα την υποστελέχωση των σχετικών τμημάτων HR και τον περιορισμένο αριθμό αποτελεσματικών δράσεων κατάρτισης προσωπικού.

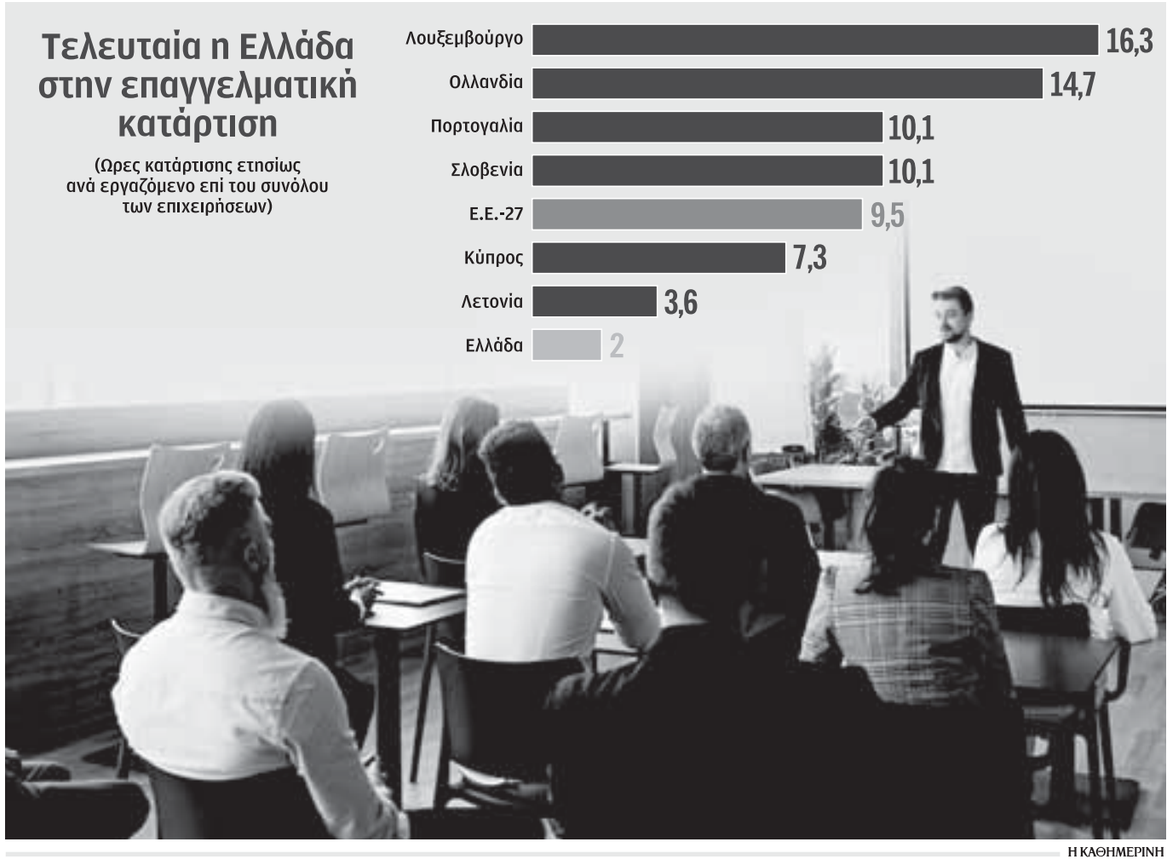

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν να καλλιεργήσουν κουλτούρα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και εκπαίδευσης, και να πάψουν να αντιμετωπίζουν τους εργαζομένους ως «κόστος», να αρχίσουν να τους βλέπουν ως επένδυση και να στηρίζουν την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους, θωρακίζοντας έτσι και μια σχέση αφοσίωσης και εμπιστοσύνης με το προσωπικό που απασχολούν, τονίζουν στην «Κ» στελέχη που ασχολούνται χρόνια με την κατάρτιση. Και επισημαίνουν ότι, για χρόνια, χάνονταν εκατοντάδες εκατομμύρια, χωρίς κανέναν έλεγχο ως προς την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, με τη συμμετοχή ή και ανοχή πολλές φορές των κοινωνικών εταίρων.

Το τελευταίο διάστημα, βέβαια, κάτι φαίνεται πως αλλάζει. Είναι ενδεικτικό το πρόγραμμα του ΣΕΒ που ανέπτυξε και συνεχίζει να εφαρμόζει από το 2022, «Skills4Jobs», μια σειρά ολοκληρωμένων δράσεων με στόχο να προσφέρουν στο ανθρώπινο δυναμικό τις γνώσεις και τις δεξιότητες που ζητούν οι σύγχρονες, οργανωμένες και εξωστρεφείς επιχειρήσεις.

Οι δράσεις σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, προσφέρουν δωρεάν προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων σε αποφοίτους της τεχνικής εκπαίδευσης, αξιοποιούν σύγχρονες μεθόδους ανάπτυξης τεχνικών δεξιοτήτων και, κυρίως, συνδυάζουν την κατάρτιση με την απασχόληση σε επιχειρήσεις. Με τον τρόπο αυτό, ο ΣΕΒ επιδιώκει να διευκολύνει τις επιχειρήσεις-μέλη του στην εύρεση ανθρώπινου δυναμικού με τις κατάλληλες δεξιότητες, ενώ στηρίζει τις νέες και τους νέους, επενδύοντας στην κατάρτιση και στην απασχόλησή τους. Στο πλαίσιο του «Skills4Jobs» έχουν, ήδη, εκπαιδευτεί πάνω από 150 νέοι και νέες σε ειδικότητες από ηλεκτρολόγος αυτοματιστής μέχρι στέλεχος εξαγωγών. Η δράση διευρύνεται με νέες ειδικότητες και διαδρομές απασχόλησης για 4.200 νέους σε όλη την Ελλάδα.Επίσης, σε συνεργασία με το ALBA πραγματοποιεί δέσμη δράσεων τριετούς διάρκειας που απευθύνονται αποκλειστικά σε στελέχη εταιρειών-μελών του ΣΕΒ.

Οι σχολές μαθητείας

Αντίστοιχα, και η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης ανέπτυξε τα τελευταία χρόνια αξιόλογες δράσεις σε συνεργασία με συγκεκριμένες επιχειρήσεις, με στόχο την απορρόφηση ανέργων. Είναι χαρακτηριστική η συνεργασία της ΔΥΠΑ με την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ), τον Νοέμβριο του 2019, για τη λειτουργία της ειδικότητας μηχανοσυνθετών αεροσκαφών στην Επαγγελματική Σχολή Μαθητείας του οργανισμού στη Χαλκίδα. Ακολούθησε η υπογραφή μνημονίου συνεργασίας της ΔΥΠΑ με τον όμιλο ONEX Shipyards & Technologies για τη στενότερη διασύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με τις νέες αυξημένες ανάγκες που προκύπτουν από την επαναλειτουργία των ναυπηγείων Ελευσίνας. Ετσι, στη Σχολή Μαθητείας Ελευσίνας της ΔΥΠΑ λειτουργούν οι νέες ειδικότητες τεχνίτης ναυπηγικής βιομηχανίας και τεχνίτης υποστήριξης ηλεκτρολογικών συστημάτων. Το πρόγραμμα σπουδών αναμορφώθηκε σε συνεργασία με την ONEX, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις του κλάδου, ενώ όλοι οι μαθητευόμενοι των σχετικών ειδικοτήτων της ΕΠΑΣ εξασφάλισαν θέσεις αμειβόμενης και ασφαλισμένης πρακτικής άσκησης στα ναυπηγεία Ελευσίνας. Μάλιστα, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», αντίστοιχη συνεργασία μεταξύ ΔΥΠΑ και ONEX θα υπάρξει και για τη στελέχωση με νέους ειδικευόμενους των ναυπηγείων στη Σύρο.

«Ακαδημίες» εργασίας χρηματοδοτούν ιταλικές επιχειρήσεις

Είναι η χώρα με τη χαμηλότερη απασχόληση στην Ε.Ε. και έχει από τα μεγαλύτερα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας στις επιχειρήσεις της που πάσχουν από την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Ο λόγος για την Ιταλία όπου οι επιχειρήσεις πάσχουν από έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, ενώ μεγάλο μέρος των νέων της χώρας εξακολουθεί να επιλέγει σπουδές που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας όπως, για παράδειγμα, είναι οι ανθρωπιστικές σπουδές. Γι' αυτό και οι επιχειρήσεις της Ιταλίας αποφάσισαν να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους και άρχισαν να χρηματοδοτούν «ακαδημίες» εργασίας οι οποίες αναλαμβάνουν να εκπαιδεύσουν νέους στις δεξιότητες που τους ενδιαφέρουν.

Το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας που δεν κατορθώνουν να καλύψουν οι Ιταλοί εργοδότες ανέρχεται στο 2,5% με στοιχεία του πρώτου τριμήνου του 2024, κυμαίνεται δηλαδή κοντά στον μέσο όρο της Ε.Ε. όταν, κατά τη Eurostat, στη Γαλλία φτάνει στο 2,8%, ενώ στην Ισπανία είναι μόλις στο 0,9%.

Τα παραδοσιακά τεχνικά σχολεία είναι λίγα στην Ιταλία, ενώ σύμφωνα με τη δεξαμενή σκέψης Prometeia, οι Ιταλοί δεν τα έχουν σε εκτίμηση και τα αντιμετωπίζουν πολύ χειρότερα από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δικαιολογημένα έως ένα βαθμό, καθώς προκύπτει πως και τα λίγα που υπάρχουν δεν κατορθώνουν τελικά να δώσουν στους φοιτητές τους την κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση. Αναπόφευκτα το πρόβλημα οξύνθηκε στην Ιταλία με την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών καθώς η Ρώμη επενδύει σε σχέδια υποδομών που χρηματοδοτεί η Ε.Ε. στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και δεσμεύει για αυτά περίπου 200 δισ. ευρώ.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις πήραν, έτσι, την πρωτοβουλία να εκπαιδεύσουν ουσιαστικά οι ίδιες το προσωπικό που έχουν ανάγκη στις δεξιότητες που χρειάζονται. Ανάμεσά τους οι πλέον δυναμικές, η κατασκευαστική Webuild, τα ναυπηγεία Fincantieri και η κρατική εταιρεία σιδηροδρόμων Ferrovie dello Stato (FS). Η τελευταία, η FS, χρηματοδοτεί πανεπιστήμια και σχολές προκειμένου να προσφέρουν εφεξής καινούργια μαθήματα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας. Μιλώντας στο Reuters, ο υπεύθυνος ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας, Αντριάνο Μουρέντου, τονίζει πως «η εταιρεία αλλάζει, οι δεξιότητες αλλάζουν και χρειαζόμαστε νέες ικανότητες, ειδικότερα όταν πρόκειται για θέσεις εργασίας στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης».

Την ίδια στιγμή, η Webuild διαχειρίζεται τμήματα επαγγελματικής κατάρτισης και σχεδιάζει να εκπαιδεύσει μέσα στην επόμενη τριετία κάπου 3.000 άτομα από το σύνολο των 10.000 νεο-προσληφθέντων. Εχει μεριμνήσει ώστε οι δικές της «ακαδημίες εργασίας» να βρίσκονται κοντά στα εργοτάξιά της και γενικότερα κοντά στις εγκαταστάσεις της και κυρίως στον ιταλικό Νότο που εδώ και πολλά χρόνια μαστίζεται από πολύ μεγάλη ανεργία. Ανάμεσα στους εργαζομένους και παράλληλα μαθητευόμενους στις σχολές της Webuild είναι ο 29χρονος Φεντερίκο Ολιβιέρι, που έχει σπουδάσει αγρονόμος και είχε απασχοληθεί επανειλημμένως σε προσωρινές και κακοπληρωμένες θέσεις στον αγροτικό τομέα. Από φέτος παρακολουθεί το πρόγραμμα της Webuild και απασχολείται στη χρήση μηχανημάτων στην ανατολική ακτή της Σικελίας. Δηλώνει ενθουσιασμένος και τονίζει πως «αυτά τα τμήματα επαγγελματικής κατάρτισης αποτελούν απίστευτη ευκαιρία για όσους είναι πρόθυμοι να μάθουν κάτι καινούργιο και δεν πρέπει κανείς να χάσει μια τέτοια ευκαιρία».

Αντίστοιχη περίπτωση, ο Λορέντζο Εσπόζιτο Κορτσιόνε, 19 ετών, απόφοιτος ναυτικής σχολής της Γένοβας, είναι ανάμεσα στα 80 άτομα που προσέλαβε πριν από οκτώ μήνες η Fincantieri για να εκπαιδευτούν σε σχετικό πρόγραμμα με τίτλο «οι κύριοι της θάλασσας». «Χωρίς το πρόγραμμα δεν θα βρισκόμουν εδώ», δηλώνει ο ίδιος, που πλησιάζει στο τέλος της εκπαίδευσής του ως υπεύθυνος εφαρμογών ηλεκτρισμού σε ναυπηγείο της εταιρείας στο βορειοανατολικό λιμάνι Μονφαλκόνε. Οπως τονίζει, απηχώντας πολλούς νεοεισαχθέντες στην αγορά εργασίας, «υπάρχει ένας ωκεανός ανάμεσα σε όσα έχω διδαχθεί στη σχολή και σε όσα συμβαίνουν πραγματικά εδώ στο ναυπηγείο». Αντίστοιχη περίπτωση είναι και ο Πασκουάλε Ιγφάντε, 28 ετών, που εκπαιδεύτηκε από τη Fincantieri και άρχισε προσφάτως να εργάζεται στη σύνδεση αγωγών στη μονάδα Μαργκέρα κοντά στη Βενετία. Οπως τονίζει ο ίδιος, «τα προγράμματα αυτά είναι καλά τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τις εταιρείες γιατί διδάσκουν τους νέους ανθρώπους τις ικανότητες που χρειάζονται».

Αυτές οι «ακαδημίες» των ιταλικών επιχειρήσεων και τα προγράμματα κατάρτισης αμβλύνουν γενικότερα το πρόβλημα που δεν πρόκειται να αντιμετωπισθεί εύκολα, καθώς η Ιταλία έχει ταυτοχρόνως και σοβαρό δημογραφικό πρόβλημα.

REUTERS

Σε σχέση με την Ε.Ε.-27, η Ελλάδα έχει διέλθει μια μακρά περίοδο περικοπών και στασιμότητας των αμοιβών εργασίας, τονίζει το ΚΕΠΕ.

Αποκαρδιωτική η σύγκριση των μισθών πριν και μετά την κρίση

«Αποκαλυπτική και αποκαρδιωτική» αποκαλεί το ΚΕΠΕ τη σύγκριση των αποδοχών των Ελλήνων εργαζομένων με τους μισθούς προ κρίσης. Σε σχετική δημοσίευση για τις οικονομικές εξελίξεις, το ΚΕΠΕ αναγνωρίζει μεν ότι οι αποδοχές στη χώρα έχουν αυξηθεί τη δεκαετία 2013-2023, αλλά επισημαίνει ότι το χάσμα με την Ε.Ε. έχει διευρυνθεί.

Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται το θέμα των εργαζομένων φτωχών, που σύμφωνα με τη Eurostat ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που παρότι εργάζεται –είτε με μισθωτή απασχόληση είτε με αυτοαπασχόληση– έχει ατομικό διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το κατώφλι της φτώχειας. Αποτελεί, δηλαδή, ένδειξη ότι η εργασία δεν είναι ικανός παράγοντας διεξόδου από την εισοδηματική φτώχεια.

Το ΚΕΠΕ ακολούθησε δύο διαφορετικές προσεγγίσεις μέτρησης της φτώχειας των εργαζομένων. Η πρώτη προσέγγιση ακολουθεί την επίσημη μέτρηση της σχετικής φτώχειας και εξετάζει το ποσοστό των ατόμων που, αν και εργάζονται, το διαθέσιμο εισόδημά τους παραμένει χαμηλότερο του 60% του διάμεσου εισοδήματος.

Σύμφωνα με αυτό τον δείκτη, από το 2009 έως και το 2015, οι εργαζόμενοι φτωχοί κυμαίνονται μεταξύ του 14% έως 15%. Εκτοτε, το ποσοστό μειώνεται και καταλήγει σε λιγότερο από 10% το 2022. Με άλλα λόγια, σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, λιγότεροι από 1 στους 10 εργαζομένους εκτιμάται ότι ζούν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Παρά τις όποιες αυξήσεις τη δεκαετία 2013-23, το χάσμα με την Ε.Ε. έχει διευρυνθεί.

Ο εναλλακτικός δείκτης μέτρησης της φτώχειας (δείκτης σταθερού ορίου φτώχειας) παρουσιάζει το ποσοστό των εργαζομένων φτωχών, το διαθέσιμο εισόδημα των οποίων είναι μικρότερο από εκείνο του 2009. Με άλλα λόγια, το πραγματικό εισοδηματικό όριο φτώχειας διατηρείται διαχρονικά σταθερό. Ο βασικός λόγος που οδηγεί στην ανάγκη της εν λόγω διαφοροποίησης είναι ότι, εφόσον το κατώφλι φτώχειας συνδέεται με το εκάστοτε διάμεσο εισόδημα, σε περιόδους σοβαρής συρρίκνωσης του εισοδήματος, το κατώφλι φτώχειας μειώνεται εξίσου σημαντικά, υποεκτιμώντας το επίπεδο εισοδηματικής φτώχειας.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του εναλλακτικού ορισμού, το 2015, περίπου το 40% των εργαζομένων όλων των κατηγοριών ζούσε με διαθέσιμο εισόδημα μικρότερο του ορίου φτώχειας του 2009, ενώ, μέχρι και το 2022, η επίδραση της μακράς ύφεσης της ελληνικής οικονομίας στα εισοδήματα των εργαζομένων δεν είχε επανέλθει στα προ κρίσης επίπεδα.

Σύμφωνα με το ΚΕΠΕ, δεν χωράει αμφιβολία ότι, σε σύγκριση με τις χώρες της Ε.Ε.-27, η Ελλάδα έχει διέλθει μια μακρά περίοδο περικοπών και στασιμότητας των αμοιβών εργασίας. Οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται αντιστοιχούν σε χαμηλότερες αποδοχές και σχετικά περισσότερες ώρες εργασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, κατά το 2022, το 23,1% των εργαζομένων (περίπου 1 στους 4) να υπολογίζεται ότι διαβιοί με διαθέσιμο εισόδημα χαμηλότερο του κατωφλιού φτώχειας του 2009.

Υποχωρεί η ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Είχαν ανθήσει την περίοδο μετά την πανδημία, αλλά ήδη από πέρυσι οι μετακινήσεις μέσω ιδιωτικών jets και ελικοπτέρων καταγράφουν φθίνουσα πορεία. Σύμφωνα με πληροφορίες, συγκριτικά με το 2023, κατά τη φετινή θερινή περίοδο η ζήτηση για πτήσεις με ιδιωτικά αεροπλάνα εκτιμάται ότι θα είναι χαμηλότερη έως και κατά 30%. Πέρυσι η κίνηση είχε υποχωρήσει κατά 40% έναντι του 2022, με παράγοντες της αγοράς να συσχετίζουν την υποχώρηση της ζήτησης με μια σειρά λόγων.

Σε αυτούς ανήκει το γεγονός ότι η ελκυστικότητα προορισμών - πόλων έλξης, όπως η Μύκονος και η Σαντορίνη, για άτομα υψηλής εισοδηματικής κατηγορίας μειώνεται τα τελευταία χρόνια. Την τάση αυτή φανερώνουν τα στοιχεία επιβατικής κίνησης στα δύο κυκλαδίτικα αεροδρόμια, με την κίνηση από το εξωτερικό στη Μύκονο να έχει υποχωρήσει, ετησίως, το πρώτο πεντάμηνο της χρονιάς κατά 7,2%, σε 83.300 άτομα. Κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στο αεροδρόμιο του Νησιού των Ανέμων πτώση κατά 7% εμφάνισε και το διεθνές πτητικό έργο, με τις κινήσεις αεροσκαφών να διαμορφώνονται σε 807. Τον Μάιο η διεθνής επιβατική κίνηση και οι πτήσεις από το εξωτερικό υποχώρησαν κατά 4,9% και 3,3% αντίστοιχα. Στο αεροδρόμιο της Σαντορίνης το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου η επιβατική κίνηση περιορίστηκε κατά 1%, σε 212.500 άτομα, με τις πτήσεις να παραμένουν σταθερές (-0,2%). Τον Μάιο, στη Σαντορίνη, σε αντίθεση με τη Μύκονο, διεθνείς επιβάτες και πτήσεις ενισχύονται κατά 1,5% και 2,8%.

Εκτός από τη «διόρθωση» που καταγράφει η ζήτηση για τα δύο νησιά, η ελαχιστοποίηση των Ρώσων που μετακινούνται με ιδιωτικά jets και αεροπλάνα μετά την επέμβαση της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει συμβάλει στη μειωμένη κίνηση των ιδιωτικών αεροσκαφών. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σημαντικό τμήμα της κίνησης από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα προς την Ελλάδα εξυπηρετείται από τακτικές πτήσεις αερομεταφορέων αραβικών συμφερόντων. Η υποχώρηση των πτήσεων συνδέεται και με επιχειρησιακούς λόγους, που σχετίζονται με την απαγόρευση πτήσεων ελικοπτέρων σε αεροδρόμια της χώρας σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας, σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας.

Πάντως, η αεροπορική εταιρεία Hoper έχει επιλέξει να απευθυνθεί στην κατηγορία των ανθρώπων που προτιμούν να μετακινηθούν με ιδιωτικό αεροσκάφος. Ως εκ τούτου εκτελεί τακτικές πτήσεις με ελικόπτερα, εξυπηρετώντας την Αθήνα και δέκα ελληνικά νησιά του Αιγαίου, δηλαδή τη Σαντορίνη, τη Μύκονο, την Αντίπαρο, την Ιο, την Κέα, την Πάτμο, τη Σίφνο, τις Σπέτσες, την Τήνο και τη Φολέγανδρο. Η διάρκεια της πτήσης είναι από 8 λεπτά (π.χ. Τήνος - Μύκονος) μέχρι 48 λεπτά (π.χ. Αθήνα - Αντίπαρος), με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται σε 156 ευρώ ανά κατεύθυνση. Στους βασικούς «παίκτες» που προσφέρουν υπηρεσίες ναυλωμένων πτήσεων και επιχειρούν κυρίως με ελικόπτερα ανήκει η Superior Air, η οποία διαθέτει και τον μεγαλύτερο στόλο με 11 ελικόπτερα. Οπως και οι εταιρείες ifly, Belavia, Airpower, Helistar, NorthWings και Jetway, των οποίων ο στόλος αποτελείται συνολικά από περισσότερα από 15 ελικόπτερα και περιορισμένο αριθμό αεροπλάνων.

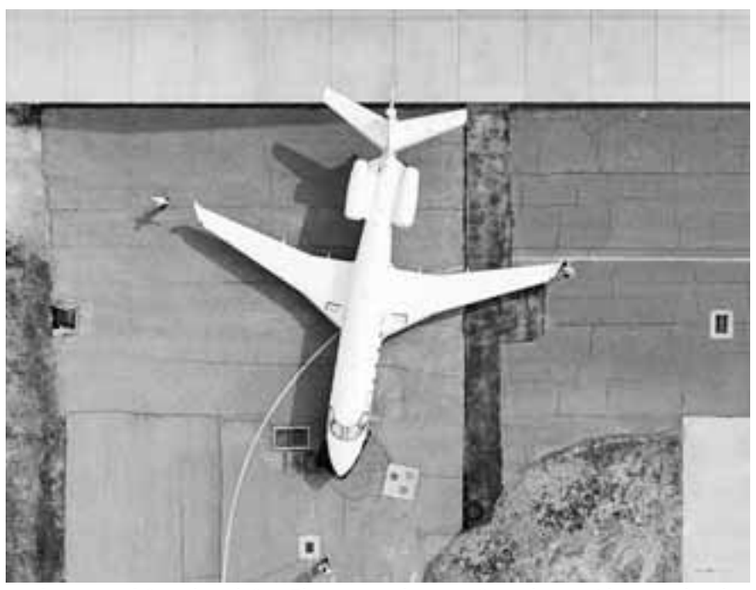

Κατά τη φετινή θερινή περίοδο η ζήτηση για πτήσεις με ιδιωτικά αεροπλάνα εκτιμάται ότι θα είναι χαμηλότερη έως και κατά 30% σε σύγκριση με πέρυσι.

Η Αθήνα στους 10 πιο ανερχόμενους τουριστικούς προορισμούς στις ΗΠΑ

Από τους ναούς της Ιαπωνίας και τα θερμικά λουτρά της Ουγγαρίας, μέχρι τα νησιά των Κυκλάδων, οι Αμερικανοί τουρίστες είναι παντού. Με το δολάριο να ανεβαίνει, η αξία των χρημάτων που έχουν στην τσέπη τους τούς πηγαίνει, όπως φαίνεται, ακόμη πιο μακριά. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας, που είναι υψηλότεροι σε σχέση με την Ευρώπη, και όχι μόνο, προσελκύουν επενδύσεις στις ΗΠΑ. Οι εισροές

Οι αφίξεις από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα αυξήθηκαν στο 4μηνο Ιανουαρίου - Απριλίου κατά 62,1%, σε 267.500 ταξιδιώτες, και οι ταξιδιωτικές εισπράξεις κατά 35,7%, φθάνοντας τα 204,6 εκατ. ευρώ.

Το δολάριο ενισχύεται και οι Αμερικανοί τουρίστες εξορμούν σε όλο τον κόσμο.

αυτές οδηγούν το δολάριο στα υψηλότερα επίπεδά του για το έτος, με το αμερικανικό νόμισμα να έχει ενισχυθεί κατά 15% έναντι του γιεν και κατά 2,3% έναντι του ευρώ από τα τέλη του 2023. Σε χώρες όπως η Αργεντινή και το Βιετνάμ η αγοραστική δύναμη του δολαρίου δεν έχει υπάρξει ποτέ τόσο ισχυρή, σημειώνει η Wall Street Journal. Με υψηλότερους μισθούς στις τσέπες τους και εισόδημα-ρεκόρ από τις επενδύσεις τους, οι Αμερικανοί επιβιβάζονται μαζικά σε αεροπλάνα προς κάθε γωνιά του πλανήτη, ενισχύοντας τις οικονομίες του εξωτερικού αλλά και φέρνοντας τα πάνω - κάτω στις αγορές ακινήτων στην Ευρώπη και αλλού. Σχεδόν 3 εκατ. ταξιδιώτες πέρασαν από τους ελέγχους ασφαλείας της Transportation Security Administration στις 23 Ιουνίου, σημειώνοντας νέο ρεκόρ.

Και σε αυτά τα ταξίδια τους στο εξωτερικό οι Αμερικανοί δεν φείδονται χρημάτων: μένουν για περισσότερες ημέρες, κλείνουν ακριβές εκδρομές και φέρνουν μαζί τους έξτρα βαλίτσες, τις οποίες γεμίζουν με σουβενίρ και άλλα ψώνια.

Ο Kyle Kawakami, ένας σεφ από τη Χαβάη, αγόρασε μαχαίρια και ξύλα κοπής τον Ιούνιο, στις διακοπές του στην Ιαπωνία. «Δεν μπορούσα να κρατηθώ», λέει, έπειτα από το ταξίδι του στο Τόκιο, όπου η οικογένειά του έφαγε αχινούς σε μια φημισμένη ψαραγορά της πόλης αλλά και απόλαυσε ένα γεύμα 15 πιάτων σε ένα ακριβό εστιατόριο. «Οταν πληρώσεις, φθάνεις στην πόρτα και κοιτάς πόσο κόστισε σε δολάρια και λες "ουάου"», είπε ο Kawakami στη Wall Street Journal. Ειδικά στην Ιαπωνία, τα χρήματα των Αμερικανών πιάνουν ακόμη περισσότερο «τόπο», καθώς το γιεν έπεσε πρόσφατα στα χαμηλότερα επίπεδα 38 ετών έναντι του δολαρίου. Πάντως, όπως δείχνουν τα στοιχεία της Mastercard, οι πιο ανερχόμενοι προορισμοί για τους Αμερικανούς ταξιδιώτες φέτος το καλοκαίρι είναι το Καγκούν στο Μεξικό, η Αρούμπα και το Λονδίνο.

Το Τόκιο επίσης βρίσκεται στο top 10, όπως και η Αθήνα. Σύμφωνα με το Axios, η Αλβανία επίσης ανεβαίνει στις προτιμήσεις των Αμερικανών ταξιδιωτών, καθώς οι τιμές στη χώρα είναι ακόμη πολύ χαμηλότερες από τους πιο καθιερωμένους ευρωπαϊκούς προορισμούς. Σε άνοδο βρίσκεται και η Ρουμανία, εν μέρει γιατί πρόσφατα εισήλθε στη ζώνη Σένγκεν διευκολύνοντας τα ταξίδια. Στην Ελλάδα, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δείχνουν ότι οι αφίξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν στο 4μηνο Ιανουαρίου - Απριλίου κατά 62,1%, σε 267.500 ταξιδιώτες. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από τους Αμερικανούς ταξιδιώτες σημείωσαν αύξηση κατά 35,7% και διαμορφώθηκαν στα 204,6 εκατ. ευρώ.

Νέα οπτική ίνα μέσω Ελλάδας συνδέει την Ασία με την Ευρώπη

Δημιουργείται εναλλακτική διαδρομή έναντι της Ερυθράς Θάλασσας

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Τουλάχιστον το 25% της κίνησης του Διαδικτύου και των δεδομένων που μεταφέρονται από την Ασία στην Ευρώπη, μέσω υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών στην Ερυθρά Θάλασσα, έχει επηρεαστεί από τις αρχές της χρονιάς. Αιτία φέρεται να αποτελούν οι επιθέσεις των ανταρτών Χούθι –οι ίδιοι αρνούνται ότι είναι υπαίτιοι–, που προκαλούν σε αρκετές περιπτώσεις τομές και συνεπώς σοβαρές βλάβες στα υποθαλάσσια καλώδια. Οι οπτικές ίνες που έχουν ποντιστεί στην Ερυθρά Θάλασσα –ορμητήριο των Χούθι– αντιπροσωπεύουν το 17% της συνολικής παγκόσμιας κίνησης του Ιντερνετ. Ως εκ τούτου, ενδεχόμενη ζημιά, όπως αυτή που προκλήθηκε την περασμένη άνοιξη ταυτόχρονα σε τέσσερα εκ των συνολικά 16 υποβρύχιων καλωδίων, θέτει σε κίνδυνο τη μεταφορά δεδομένων από την Ασία στην Ευρώπη. Με το σκεπτικό αυτό, η Exa Infrastructure, πολυεθνική εταιρεία εξειδικευμένων ψηφιακών υποδομών, σε κοινοπραξία με την τουρκική Socar Fiber, θυγατρική της Socar Τουρκίας, της οποίας μητρική είναι η αζερική πετρελαϊκή Socar, δρομολογούν την κατασκευή επίγειου καλωδίου οπτικής ίνας με στόχο την παράκαμψη της Ερυθράς Θάλασσας.

Την κατασκευή δρομολογούν οι εταιρείες Exa Infrastructure και Socar Fiber.

Η κοινοπραξία σχεδιάζει να δημιουργήσει καλώδιο 1.850 χιλιομέτρων που θα διατρέχει την Τουρκία και θα συνδέεται με τη Γεωργία και την Ελλάδα.

Η κοινοπραξία σχεδιάζει να δημιουργήσει καλώδιο 1.850 χιλιομέτρων που θα διατρέχει την Τουρκία και θα συνδέεται με τη Γεωργία και την Ελλάδα κι ενδέχεται να συνδέεται με τα σύνορα του Ιράκ, ώστε να εξασφαλίζεται η συνδεσιμότητα στην περιοχή του Περσικού Κόλπου. Στρατηγικός στόχος των δύο εταιρειών είναι η δημιουργία μιας εναλλακτικής όδευσης έναντι των υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών της Ερυθράς Θάλασσας, όπου ακόμη και η διαδικασία της υλοποίησης εργασιών αποκατάστασης ενδεχόμενων βλαβών από τις εταιρείες που ελέγχουν τα καλώδια είναι δυσχερής λόγω της αστάθειας στην περιοχή. Με τα δεδομένα αυτά, ολοένα και περισσότερες εταιρείες επιδιώκουν τη δημιουργία υποδομών οπτικών ινών που θα παρακάμπτουν την Υεμένη.

Η όδευση του καλωδίου 1.850 χιλιομέτρων εκτιμάται ότι θα είναι παράλληλη με αυτή του αγωγού φυσικού αερίου της Ανατολίας TANAP, ο οποίος από το Αζερμπαϊτζάν φθάνει μέσω Γεωργίας και Τουρκίας στα ελληνικά σύνορα. Από εκεί, και συγκεκριμένα από τους Κήπους Εβρου, συνδέεται με τον διαδριατικό αγωγό φυσικού αερίου (TAP). Με τις λεπτομέρειες του έργου να αναμένεται ότι θα ανακοινωθούν προσεχώς, η συγκεκριμένη όδευση συμβάλλει στην καθιέρωση της Ελλάδας ως κόμβου επίγειων και υποθαλάσσιων δικτύων οπτικών ινών στα οποία στηρίζεται το 95% των δεδομένων Διαδικτύου και της κίνησης φωνής, ευρύτερα η ανταλλαγή πληροφορίας μέσω Διαδικτύου.

Τον περασμένο Νοέμβριο, η Exa Infrastructure προχώρησε στην επέκταση του δικτύου της στη Μεσόγειο, συνδέοντας την Κρήτη με την ηπειρωτική χώρα μέσω μιας δεύτερης εναλλακτικής υποθαλάσσιας διαδρομής. Πρόσθεσε δηλαδή 550 χιλιόμετρα ενός νέου συστήματος οπτικής ίνας (DWDM) σε δύο διαδρομές με τερματισμό τα Χανιά της Κρήτης. Επίσης, η ελληνική εταιρεία Lancom σε στρατηγική συνεργασία με την Exa Infrastructure δημιουργεί έναν «κυκλικό» οπτικό δακτύλιο, ο οποίος θα διασυνδέει το κέντρο δεδομένων της εταιρείας στη Θεσσαλονίκη Balkan Gate Thessaloniki με τους μεγαλύτερους κόμβους διασύνδεσης παρόχων Διαδικτύου σε Σόφια, Φρανκφούρτη, Αμστερνταμ, Μιλάνο και Ρώμη. Η Exa συνεργάζεται και με τη θυγατρική του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), Grid Telecom, με σκοπό την επίτευξη συνεργειών μέσω της από κοινού παροχής εναλλακτικών διασυνδέσεων σε χονδρικούς και εταιρικούς πελάτες.

Αντεξε στις διεθνείς πιέσεις και κράτησε τις 1.450 μονάδες το Χ.Α.

Ο Γενικός Δείκτης ολοκλήρωσε τη συνεδρίαση με οριακά κέρδη 0,02%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αμυνες κόντρα στην πτώση που κυριάρχησε στις ευρωπαϊκές αγορές έβγαλε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να προσπαθεί και τελικά να καταφέρνει να κρατήσει τις 1.450 μονάδες εν μέσω αρκετής μεταβλητότητας αλλά και πιέσεων σε πολλούς δεικτοβαρείς τίτλους. Αν και οι τραπεζικές μετοχές βρέθηκαν στο στόχαστρο των ρευστοποιήσεων, εγχώριοι αναλυτές επισημαίνουν πως ο κλάδος συνεχίζει να έχει ισχυρές προοπτικές, κάτι το οποίο επιβραβεύεται και από τους οίκους αξιολόγησης, ενώ εκτιμούν πως και η μεσαία κεφαλαιοποίηση αναμένεται να μπει στο «παιχνίδι» της ανόδου μόλις το Χ.Α. εδραιώσει την τάση του και πάλι, καθώς έχει μείνει αισθητά πίσω το τελευταίο διάστημα. Οπως εκτιμούν, οι σχετικά χαμηλές ακόμα αποτιμήσεις των ελληνικών μετοχών και η τελευταία αποκλιμάκωση της απόδοσης του 10ετούς κρατικού ομολόγου στην περιοχή του 3,5% προσφέρουν ένα θετικό πάτημα για τον Γενικό Δείκτη. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.451,22 μονάδες με οριακά κέρδη 0,02%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 107,23 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κατέγραψε απώλειες 0,12% στις 3.535,88 μονάδες, ενώ στο +0,70% έκλεισε ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 2.310,43 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης διαμορφώθηκε στις 1.451,22 μονάδες και η αξία των συναλλαγών έφθασε τα 107,23 εκατ.

Στα μη τραπεζικά blue chips, με κέρδη άνω του 2% έκλεισαν οι ΔΕΗ, ΟΠΑΠ και ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ενώ το 1% ξεπέρασε η άνοδος στις Aegean, Βιοχάλκο, HELLENiQ ENERGY και ΟΤΕ.

Στον αντίποδα, με πτώση άνω του 1% έκλεισαν οι Motor Oil, Autohellas και Titan, ενώ ακολούθησαν με ήπιες απώλειες οι Coca-Cola, Jumbo, Σαράντης, Metlen και ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή.

Ο τραπεζικός δείκτης υπο-απέδωσε με απώλειες 1,06% στις 1.268,931 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να υποχωρεί κατά 1,62%, την Τράπεζα Πειραιώς να ακολουθεί με απώλειες 1,07%, ενώ στο -0,99% έκλεισε η Eurobank και στο -0,45% η Alpha Bank. Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε κέρδη της τάξεως του 8,5% το πρώτο εξάμηνο, με το θετικό πρόσημο της εν λόγω περιόδου να μην έχει «απειληθεί» σε καμία συνεδρίαση, παρά την αξιοπρόσεκτη απομάκρυνση του Δείκτη από τα πολυετή υψηλά του Μαΐου, σχολιάζει ο Πέτρος Στεριώτης, πιστοποιημένος τεχνικός αναλυτής, μέλος της βρετανικής Society of Technical Analysts.

Στην τρέχουσα απαιτητική διεθνή πολιτική και επιτοκιακή συγκυρία, επιλεγμένες εισηγμένες συνεχίζουν να «λάμπουν» εν μέσω προσδοκιών για συνέχιση της υψηλής κερδοφορίας τους, γεγονός που προσελκύει επενδυτές βασιζόμενους σε θεμελιώδη μεγέθη, όπως οι καθαρές ταμειακές ροές (net cash flow) και το εκτιμώμενο P/E.

Παράλληλα, προσθέτει ο αναλυτής, οι μερισματικές αποδόσεις που «ανταγωνίζονται» ακόμη και την απόδοση του 10ετούς κρατικού ομολόγου δεν περνούν απαρατήρητες από το «έξυπνο χρήμα». Μένει να φανεί, βέβαια, αν η μερισματική ρευστότητα που αποκτούν τα χαρτοφυλάκια θα επανεπενδυθεί στο Χ.Α. ή θα βρει «διέξοδο» σε άλλες μορφές επένδυσης ή κατανάλωσης εκτός λεωφόρου Αθηνών. Στον αντίποδα, ο «ατροφικός» όγκος συναλλαγών συνεχίζει να ταλανίζει μια αγορά που θέλει να θεωρείται ανεπτυγμένη, με την πλειονότητα των εν δυνάμει επενδυτών λιανικής να «λάμπει διά της απουσίας της» και για τους δικούς της λόγους από τα χρηματιστηριακά δρώμενα.

Κέρδη της τάξεως του 8,5% κατέγραψε το πρώτο εξάμηνο ο Γενικός Δείκτης, με το θετικό πρόσημο της εν λόγω περιόδου να μην έχει «απειληθεί» σε καμία συνεδρίαση, παρά την αξιοπρόσεκτη απομάκρυνση του Δείκτη από τα πολυετή υψηλά του Μαΐου, τονίζουν οι αναλυτές.

Απώλειες στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια λόγω Γαλλίας

Πτωτική πορεία ακολούθησαν και χθες, τρίτη διαδοχικά ημέρα, οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων υπό την επίδραση των μετοχών των γαλλικών ομίλων, ενώ το επενδυτικό κοινό ήταν στραμμένο και στην κατάθεση του προέδρου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ,Τζερόμ Πάουελ, στο Κογκρέσο. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με κάμψη 0,90%, η οποία αποδείχθηκε και η μεγαλύτερη σε ημερήσια βάση για διάστημα σχεδόν ενός μηνός.

Εν τω μεταξύ, τη σοβαρότερη απώλεια, η οποία σκίασε και τα λοιπά χρηματιστήρια, εμφάνισε το Παρίσι, όπου ο γενικός δείκτης αξιών CAC 40 έκλεισε με -1,56%, διότι οι επενδυτές τελούν εν αναμονή των εξελίξεων μετά τις εκλογές της Κυριακής. Οι ηγέτες της Αριστεράς, που ήρθε πρώτη, και του Κέντρου έχουν αποδυθεί σε έναν αγώνα εντατικών διαπραγματεύσεων για τον σχηματισμό βιώσιμης κυβέρνησης.

Στο Λονδίνο, ο FTSE 100 ολοκλήρωσε τις χθεσινές συναλλαγές με -0,66%, με -1,28% ο DAX στη Φρανκφούρτη, με -0,53% στο Μιλάνο ο FTSE MIB και με -1,12% ο IBEX στη Μαδρίτη. «Αυτήν τη στιγμή, η όλη πολιτική κατάσταση στη Γαλλία είναι πολύ δυσλειτουργική, εφόσον το πρώτο κόμμα έχει πολύ επιθετικά σχέδια για δημόσιες δαπάνες, ακόμη κι αν δεν είναι εκείνο το οποίο όλοι φοβούνταν ότι θα επικρατήσει», υπογράμμισε ο Ρας Μουντ, διευθυντής επενδύσεων της AJ Bell.

Δυσμενώς, στην κάθοδο του Πα- ρισιού συνέβαλε και η εξασθένηση κατά 5,1% του ομίλου λογισμικού της Dassault Systemes, η οποία αναθεώρησε προς τα κάτω τον ετήσιο στόχο κερδών της, επικαλούμενη την αυτοσυγκράτηση των πελατών της, που καθυστερούσαν την υπογραφή συμβολαίων. Η Dassault συμπαρέσυρε συνολικά τον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας στη Γηραιά Ηπειρο, του οποίου ο δείκτης έκλεισε 1,6% χαμηλότερα. Οι μετοχές των ευρωπαϊκών ομίλων έχουν κέρδη της τάξεως του σχεδόν 7% από τις αρχές της χρονιάς, χάρις στο ότι οι επενδυτές δεν έχασαν την αισιοδοξία τους για επιπλέον μειώσεις επιτοκίων από την ΕΚΤ, αν και οι μετοχές των γαλλικών εταιρειών ανακόπτουν την άνοδο. Χθες το ενδιαφέρον στράφηκε και στις δηλώσεις Πάουελ, ο οποίος διευκρίνισε ότι ο πληθωρισμός βελτιώνεται τους τελευταίους μήνες στις ΗΠΑ και ότι τα περαιτέρω θετικά στοιχεία θα ενισχύσουν τα κίνητρα για χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής.

Τελος, οι χρηματαγορές δίνουν 70% πιθανότητες να αποφασίσει η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Η-ΠΑ μια μείωση επιτοκίων στη συνεδρίασή της τον Σεπτέμβριο.

REUTERS, BLOOMBERG

Στο αρνητικό κλίμα συνέβαλε και η μεγάλη πτώση κατά 5,1% της μετοχής του ομίλου λογισμικού της Dassault Systemes.

Τη μεγαλύτερη πτώση, κατά 1,56%, σημείωσε ο γενικός δείκτης στο Παρίσι, CAC 40.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	99,855	-1,2315
ALCOA CORP	40,68	-2,3524
ALTRIA GROUP	46,845	1,7927
AMAZON COM	200,075	0,3939
AMER EXPRESS C	237,84	1,42
AMER INTL GROU	75,91	1,4704
AMGEN	313,49	0,6518
APPLE INC	228,36	0,237
BANK OF AMERIC	41,535	2,2526
BAXTER INTL IN	33,635	0,0744
BOEING CO	183,66	-1,1731
BRISTOL MYERS	40,535	1,3628
CAMPBELL SOUP	45,32	0,6664
CATERPILLAR IN	327,31	-0,5318
THE CIGNA GP O	326,695	0,9003
CHEVRON	153,91	-0,2721
CISCO SYSTEMS	45,865	-0,4234
CITIGROUP	66,523	2,7541
CERVECERIAS	11,64	0,5181
COCA-COLA CO	62,725	-0,3733
COLGATE PALMOL	97,03	-0,5636
DANAOS CORP	87,05	-0,6619
DIANA SHIPPING	2,82	0,7143
DOW INC	51,8298	-1,8375
DUPONT DE NMOU	78,6	-1,0948
GLBL X EM MR E	27,82	0,9984
ENTERGY CP	105,05	0,2864
EXXON MOBIL	111,595	-0,5215
FEDEX CORP	294,61	-0,3113
FORD MOTOR CO	12,99	0,077
INTL BUS MACHI	175,98	-0,9345
GENERAL DYNAMI	280,9	0,1533
GE AEROSPACE O	164,24	0,4342
GOLDM SACHS GR	474,6	2,104
HALLIBURTON CO	32,995	-0,6474
HARTFORD FINL	100,57	1,4322
HP INC	35,485	0,4672
HOME DEPOT INC	337,05	-0,7509
INTEL CORP	34,465	1,3975
JOHNSON JOHNSO	146,28	0,5499
JPMORGAN CHASE	208,69	1,7157
LAZARD INC ORD	39,965	0,3641
MCDONALD'S COR	245,415	-0,9824
MERCK & CO	125,62	-0,1272
MICROSOFT CP	459	-1,5528
3M COMPANY	99,86	-1,2265
MORGAN STANLEY	102,565	1,9634
NIKE INC CL B	72,82	-0,3149
NORFOLK SOUTHE	213,54	-0,3314
PFIZER INC	27,695	-0,8414
PROCTER & GAMB	165,44	-0,6486
ROCKWELL AUTOM	263,51	-0,6035
SCHLUMBERGER L	45,49	-1,622
SOUTHERN	78,211	0,5283
STEALTHGAS	6,96	-1,4164
**SEE<TEN>	0	0
UNISYS CORP	4,335	-3,2366
UNITEDHEALTH G	492,61	0,6682
US BANCORP	39,805	0,8743
VERIZON COMMS	41,54	0,0241
WALT DISNEY CO	97,16	-0,2157
WELLS FARGO &	60,0582	1,7763
WALMART INC	70,01	0,4736

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2422,5	-1,429
A.B.FOOD	2451,68866	-2,676
ADMIRAL GRP	2595,166	-0,613
ASHTEAD GRP.	5038	-1,179
ANTOFAGASTA	2188	-0,092
AVIVA	475,2	-0,021
ASTRAZENECA	11952	-0,83
BABCOCK INTL	520	-1,979
BAE SYS.	1265	-0,157
BARCLAYS	216,7	-2,387
BR.AMER.TOB.	2477	0,773
BARRATT DEVEL.	491,3	-2,501
BERKELEY GP.HL	4728	-1,5
BR.LAND	403,8	-1,901
BUNZL	3102	-0,193
BP	454,39615	-4,298
BURBERRY GRP	857,4	-4,542
BT GROUP	139,9	1,739
COCACOLA HBC A	2712	-0,953
CARNIVAL	1272,5	0,434
CENTRICA	135,7	-2,085
COMPASS GROUP	2157,2071	-0,093
CAPITA GROUP	18,86	21,935
CRH	5860	1,103
DCC	5645	-1,311
DIAGEO	2478,5	-1,117
DIRECT LINE	201	-0,823
EXPERIAN	3633	-0,9
EASYJET	464,8999	-1,315
FRESNILLO	593,5	0,601
GLENCORE	481,4	-0,688
GSK	1515,5	0,033
HIKMA	1810	0,055
HAMMERSON	28,92	0
HARGREAVES LAN	1111	-0,182
HSBC HLDGS.UK	667,5	-0,505
INTL CONSOL AI	172,9	-1,817
INTERCON. HOTE	8154	0,642
3I GRP.	2938	-2,099
IMP.BRANDS	2050	0,293
INTERTEK GROUP	4754	-0,377
ITV	83	-1,073
JOHNSON MATTHE	1648	-0,663
KINGFISHER	261,15334	-0,886
LAND SECS.	621	-1,818
LEGAL&GEN.	230,566	-1,124
LLOYDS GRP.	57,82	-1,999
MARKS & SP.	3	-2,289
MONDI	1528	-0,325
NATIONAL GRID	934,369	0,129
NEXT	8722	-3,729
PRUDENTIAL	715,2	-0,279
PERSIMMON	1419	-3,535
PEARSON	1010	0,198
RELX	3593	0,056
RIO TINTO	5210	0,231
ROLLS-ROYCE HL	461,3	-2,948
SAINSBURY(J)	255	-1,776
SCHRODERS	367,4	-1,765
SAGE GRP.	1054,5	-1,172
ST.JAMES'S PLA	546,5	-1,885
SMITHS GROUP	1699	0,236
SMITH&NEPHEW	1078	1,507
SSE	1828	-0,219
STAND.CHART.	709,29675	-1,143
SEVERN TRENT	2549	2,519
TRAVIS PERKINS	801	-2,436
TESCO	307,8	-0,323
TAYLOR WIMPEY	150,8	-2,396
UNILEVER	4374	0,506
UTD. UTILITIES	1046,0815	1,067
VODAFONE GRP	70,82	0,824
WPP	740	-0,83
WHITBREAD	2928	-0,648

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	49,94	-0,48
RICHEMONT N	138,1	-0,11
GEBERIT N1	536,2	-0,59
NOVARTIS N	97,09	-0,13
ROCHE HOLDING	244,6	0,37
SGS N	80,56	-0,37
SWATCH GROUP I	184,4	-0,94
ADECCO N	28,9	-4,49
JULIUS BAER N	51,06	-0,2
GIVAUDAN N	4372	1,56
NESTLE SA	92,56	-0,3
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	515,5	0,68
SWISS RE N	110,35	0,14
UBS GROUP N	27,11	-0,73
ZURICH INSURAN	475,6	0,02

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	216,1	-2,7
ALLIANZ SE	259,9	-2,3
BASF SE	44,205	-0,74
BAY MOT WERKE	87,7	0,58
BEIERSDORF	137,85	-0,05
BAYER N AG	25,35	-0,705
COMMERZBANK	14,585	-0,18
CONTINENTAL AG	59,12	-1,24
DEUTSCHE BANK	15,398	-0,074
DT BOERSE N	186,35	-0,4
DT LUFTHANSA A	5,968	-0,094
DT TELEKOM N	23,64	-0,26
E.ON SE NA	12,12	-0,055
FRESENIUS MEDI	35,76	-0,13
FRESENIUS SE	28,8	-0,25
HEIDELBERG MAT	97,62	-2,06
HENKEL AG&CO V	81,7	-0,3
INFINEON TECH	34,98	-0,725
K S NA	11,725	-0,07
MERCK KGAA	149,7	-1,4
MUENCH. RUECK	459,5	0,4
RWE AG	32,64	-0,42
THYSSENKRUPP A	4,001	-0,097
VOLKSWAGEN VZ	106,6	-0,2
VONOVIA SE	27,23	0,14
SIEMENS N	173,26	-3,9
SAP SE	184,76	-3,08

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	38,06	-3,16
AEGON	5,806	0,28
ABN AMRO BANK	15,585	-0,32
AKZO NOBEL	56,26	-1,57
ARCELORMITTAL	20,74	-2,22
ASML HOLDING	982,7	-1,52
GALAPAGOS	24,14	3,16
HEINEKEN	88,9	0,2
ING GROEP	16,556	-0,04
KPN KON	3,643	0,77
NN GROUP	44,99	0,74
IMCD	129,3	-1,18
RANDSTAD	42,18	-1,77
RELX	42,56	-0,23
VOPAK	38,6	0,31
WOLTERS KLUWER	154,3	0,33

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1,87	1,87
AZIMUT HLDG	22,62	22,86
ENEL	6,65	6,67
ENI	14,11	14,30
GENERALI	23,50	23,80
GEOX	0,60	0,60
INTESA SANPAOL	3,553	-0,36
MEDIOBANCA	14,19	14,19
RCS MEDIAGROUP	0,74	0,74
PRYSMIAN	60,00	60,08
SNAM	4,21	4,19
TELECOM ITALIA	0,23	0,23
TENARIS	14,15	14,13
TERNA	7,31	7,27
UNICREDIT	36,725	-1,09

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	5969	1,34
ASAHI GROUP HL	5593	0,39
ASTELLAS PHARM	1629,5	1,24
BRIDGESTONE CO	6207	-0,53
CANON INC	4511	1,74
CASIO COMPUTER	1200	0,59
CITIZEN WATCH	1081	0,56
CREDIT SAISON	3367	0,36
DAIWA SEC GROU	1266,5	0,76
SUBARU	3433	-1,21
FUJIFILM HOLDI	3931	2,08
FUJITSU	2647,5	0,74
HINO MOTORS	424,1	0,83
HITACHI	3834	5,16
HONDA MOTOR	1701,5	0,09
IHI	5515	-1,25
ISUZU MOTORS	2182	-0,48
KAWASAKI HVY I	6102	-0,07
KAJIMA CORP	2768	-0,72
KEIO	3688	0,68
KOBE STEEL	1976	-0,35
KONICA MINOLTA	464,3	0,63
JTEKT	1120,5	0,67
MITSUB UFJ FG	1766,5	-1,4
MITSUBISHI COR	3376	0,24
MITSUBISHI ELE	2740,5	0,22
MITSUBISHI MOT	454,1	-0,74
NEC CORPORATIO	13810	0,44
NIKKON HLDG	3585	0,36
NIKON CORP	1698	1,07
NISSUI CORP	5593	0,83
NISSAN MOTOR C	555,8	-0,84
NOMURA HOLDING	954,2	-0,07
NISSAN CHEMICA	4948	0,73
NIPPON PAPER I	929	
OBAYASHI CORP	1962,5	1,29
ODAKYU ELEC RA	1532	-0,13
OJI HOLDINGS	613,5	0,15
OSAKA GAS	3386	1,71
RICOH CO LTD	1422,5	0,67
SECOM	9437	0,08
SEVEN & I HLDG	1953,5	-1,01
SHARP CORP	951,3	1
SHIMIZU CORP	928,6	1,38
SHISEIDO	4664	0
SONY GROUP COR	14605	5
SMFG	11030	-0,54
SUMITOMO CHEM	369,7	1,01
SUZUKI	1433	1,78
TAISEI CORP	6301	1,55
TDK CORPORATIO	10930	1,96
TOBU RAILWAY	2631	0,1
TOKIO MARINE H	6292	2,08
TORAY INDUSTRI	765,4	0,72
TREND MICRO	6889	2,47
TOPY INDS LTD	2435	0,29
TORAY INDUSTRI	765,4	0,72
TOYOBO	1039	0
TOYOTA MOTOR C	3270	-0,46
YAMAHA CORP	3704	1,98

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	38,84	-0,33
AIR LIQUIDE	160,80	-1,81
ALSTOM	15,95	-2,98
AXA	31,63	-1,19
BNP PARIBAS	61,07	-2,35
BOUYGUES	31,12	-1,89
CAPGEMINI	185,05	-2,37
CARREFOUR	14,03	-0,11
CASINO GUICHAR	3,83	-0,69
CREDIT AGRICOL	13,39	-1,29
DANONE	57,82	-0,45
DASSAULT SYSTE	33,69	-5,15
L'OREAL	400,05	-1,33
L.V.M.H.	686,90	-1,26
LAGARDERE	21,60	0,23
MICHELIN	34,87	-0,77
PERNOD RICARD	126,90	-1,09
KERING	321,90	-1,17
PUBLICIS GROUP	100,15	-0,45
RENAULT	49,24	-1,34
SAINT-GOBAIN	75,32	-3,09
SANOFI	92,03	-0,08
SCHNEIDER ELEC	225,10	-1,62
SOCIETE GENERA	22,86	-2,22
SODEXO	78,95	-1,62
TF1	8,03	-0,5
THALES	151,95	-1,24
VEOLIA ENVIRON	28,77	-1,07

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	38,52	-1,433
AENA SME	188	-0,8962
ACERINOX	9,79	-0,9611
ACCIONA	109	-0,1832
AMADEUS	61,62	-1,534
BBVA	9,5	-0,7729
BANKINTER	7,564	-0,2637
CAIXABANK	5,092	-0,2742
DSTR INT ALIME	0,0127	-2,3077
ENDESA	17,92	-1,6465
ENAGAS	12,75	-0,8554
FERROVIAL	36,4	-2,0979
FOMENTO DE CON	13,28	-1,3373
GRIFOLS	9,66	-2,0483
IBERDROLA	11,74	-0,8446
INT AIRLINES G	2,041	-1,9693
INDRA SISTEMAS	18,59	-2,5681
INDITEX	45,37	-0,5262
MAPFRE	2,106	-1,7724
MERLIN PROP	10,39	-1,5166
ARCELORMITTAL	20,75	-2,2149
REPSOL	13,76	-2,4459
BCO DE SABADEL	1,845	-1,3896
BANCO SANTANDE	4,3845	-1,4165
SACYR	3,322	-1,8901
TELEFONICA	3,933	-0,8321
TECNICAS REUN	11,91	-1,8946

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0814	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,9075
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	174,20	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4752
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,8639
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	25,231	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,4477
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4595	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	17.593,46
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,84491	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,9723
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	395,20	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	90,2910
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,2643	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.496,01
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9731	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,4858
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,4220	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	5,0907
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9712	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7681
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	149,10	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	63,209
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,4890	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4608
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	35,5984	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	39,379
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6062	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	19,6540

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2024	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0749
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8446
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4592
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,2140

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	497,00	596,40
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	260.,90	313,10
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	66.900	80.300
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	66,90	80,30

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	496,57	598,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	496,57	598,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	496,57	592,86

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.451,22	1.450,92	0,30	0,02%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.535,88	3.540,22	-4,34	-0,12%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	14.086,35	13.851,78	234,57	1,69%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.995,58	3.983,05	12,53	0,31%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.310,43	2.294,44	15,99	0,70%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	842,82	844,16	-1,34	-0,16%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.660,34	1.662,80	-2,46	-0,15%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.113,84	2.103,55	10,29	0,49%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.699,59	2.699,05	0,54	0,02%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.268,93	1.282,48	-13,55	-1,06%
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5.477,40	5.431,95	45,45	0,84%
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.962,71	6.024,95	-62,24	-1,03%
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.740,61	4.731,02	9,59	0,20%
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.271,39	5.217,99	53,40	1,02%
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	6.427,19	6.472,28	-45,09	-0,70%
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.302,29	6.281,10	21,19	0,34%
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.111,91	5.064,96	46,95	0,93%
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.163,35	5.141,34	22,01	0,43%

* Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοινώνουν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές θα ισχύσουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	34.482.373,50
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	9.245.436,44
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	8.524.782,20
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.086.583,81
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	6.786.183,60
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.407.652,21
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	6.017.490,82
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5.860.942,63
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5.593.384,06
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.197.212,92
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	3.603.708,65
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.304.583,08
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.121.813,88
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	944.355,20
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	708.816,47
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	657.890,25
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	597.310,47
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	591.360,23
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	583.310,40
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	319.320,18
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	257.230,06
ΤΡΟΦΙΜΑ	256.457,04
ΥΔΡΕΥΣΗ	199.594,01
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	184.471,41
Α.Ε.Ε.Α.Π. ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	143.121,78
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	117.936,61
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	106.454,53

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ATTICA BANK (ΚΟ)	12,000	8,11%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	7,890	-1,62%
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	1,268	3,09%	CPI (ΚΟ)	0,660	-1,49%
ΔΕΗ (ΚΟ)	11,710	2,72%	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	8,640	-1,37%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	15,400	2,67%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	11,760	-1,34%
MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	2,700	2,66%	ΕΛΙΝΟΙΛ (ΚΟ)	2,370	-1,25%
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	3,465	2,51%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	23,140	-1,20%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17,200	2,14%	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	1,285	-1,15%
UNIBIOS (ΚΟ)	1,295	1,97%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,682	-1,07%
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,580	1,61%	TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	29,650	-1,00%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4,000	1,52%	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2,105	-0,99%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	6,28	1,29
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	9,81	0,1
TITC	(TITAN)	29,65	-1
EEE	(COCA COLA HBC)	32,2	-0,86
OTE	(OTE)	13,98	1,16
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	11,82	1,03
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	19,24	-0,05
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	11,5	-0,52
ΔΑΑ	(ΔΙΕΘΝ. ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΑΘ.)	7,8	0,03
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,6	0
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	17,2	2,14
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	36,78	-0,27
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	7,1	0,71
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,894	0,96
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,65	-0,45
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	27,34	-0,58
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	7,89	-1,62
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	3,682	-1,07
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	2,105	-0,99
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	8,32	1,09
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	11,76	-1,34
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	5,7	0,35
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,4	2,67
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	23,14	-1,2
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	11,71	2,72

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	12.597.813,32	EPSILON NET (ΚΟ)	0,87%
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	9.245.436,44	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,54%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	8.375.383,40	CPI (ΚΟ)	0,45%
OTE (ΚΟ)	8.086.583,81	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0,28%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	7.111.727,41	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,27%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6.530.954,86	ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,26%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	6.407.652,21	CAIRO MEZZ PLC (ΚΟ)	0,25%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	6.017.490,82	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,25%
EPSILON NET (ΚΟ)	5.637.199,34	MINERVA (ΚΟ)	0,24%
JUMBO (ΚΟ)	5.593.384,06	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	0,23%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	159	833	5.132
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	1.043
FTSE/Χ.Α. Large Cap	159	833	4.086
MSCI GREECE REBASED	0	0	3
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.419	17.378	450.500
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	15	126	23.248
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	19	78	3.664
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	112	5.114	157.927
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	4	11	819
AUTOHELLAS (ΚΟ)	3	7	159
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	628
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	0	0	115
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	47	241	4.110
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	7	22	3.602
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	38	189	4.527
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	58	1.739	14.512
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	7	24	4.304
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	1.042
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	167	1.443	13.879
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	11	35	5.920
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	50	249	4.890
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	38	425	7.534
INTRAKAT (ΚΟ)	5	10	2.349
JUMBO (ΚΟ)	14	41	481
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	8	32	7.142
MIG (ΚΟ)	20	40	4.915
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	0	0	96
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	58	176	1.238
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	177	1.270	15.474
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	66	293	3.170
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	2	2	69
OTE (ΚΟ)	31	164	5.650
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	7	79
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	300	4.861	100.159
ΔΕΗ (ΚΟ)	115	583	31.645
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	179
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	4	10	22.422
TITAN CEMENT (ΚΑ)	4	14	228
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	37	172	4.324
Δικαιώματα σε Δείκτες	13	62	1.146
FTSE/Χ.Α. Large Cap	13	62	1.146
Δικαιώματα σε Μετοχές	11	55	467
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	0
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4	20	91
OTE (ΚΟ)	5	25	43
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	220
ΔΕΗ (ΚΟ)	2	10	113
Συνολική Δραστηριότητα	1.602	18.328	457.245

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 9 Ιουλίου 2024

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2,5900	2,6100	2,6028	0,1830	5.422	2,6000	2,6100	2,6000	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	4,1100	4,1700	4,1295	-0,6690	14.929	4,1500	4,1700	4,1700	1,21
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	1,1100	1,1300	1,1196	-0,0920	32.949	1,1100	1,1300	1,1100	-1,33
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0945	0,1070		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0580	0,0580	0,0580	0,0000	10.000	0,0565	0,0580	0,0580	0,00
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						3,0000	3,0800		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2,0600	2,0600	2,0600	-2,0000	48	1,9500	2,0600	2,0600	-0,96
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,0000	0,1490		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0,0210	0,0235	0,0212	0,0370	91.914	0,0210	0,0220	0,0210	-4,55
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)	0,0450	0,0450	0,0450	0,0000	10.000	0,0450	0,0495	0,0450	0,00
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0700	0,0740		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,4840		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0,0000	0,0420		
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0405		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)	0,0090	0,0090	0,0090	-0,0140	20.000	0,0080	0,0090	0,0090	-10,00
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0090		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0,0025	0,0035	0,0030	-0,0020	10.426	0,0025	0,0035	0,0025	-16,67
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)	0,0190	0,0190	0,0190	0,1500	23.920	0,0190	0,0000	0,0190	8,57
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC						0,0220	0,0240		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1,2200	0,0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0,0205	0,0205	0,0205	-0,0500	5.000	0,0205	0,0220	0,0205	-2,38
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0835	0,1000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0460	0,0525		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,8000	0,8000	0,8000	0,0000	100	0,7300	0,7900	0,8000	0,00
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						3,6000	3,7000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,0840	0,0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0500		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)	0,1520	0,1520	0,1520	0,0270	1.156	0,1520	0,1650	0,1520	1,33
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1,0000	1,1000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD (Θ)	0,8350	0,8350	0,8350	-0,5000	4.585	0,8250	0,8400	0,8350	-0,60
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	0,3080	0,3080	0,3003	-0,7660	52.200	0,2820	0,3300	0,3080	0,00
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	3,5000	3,5400	3,5133	-8,6670	6.000	3,5000	3,6000	3,5000	-2,78
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0400	0,0000		
ΚΕΟ	KEO PLC	2,2200	2,3000	2,2385	-4,5540	65	2,2000	2,3000	2,2200	-1,77
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0,2600	0,2860		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0,9400	0,9900	0,9522	-0,8240	23.300	0,9400	0,9850	0,9850	2,60
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0,2840	0,3040		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC (Σ)						0,0000	1,0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0,1280	0,1390		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (Σ)						0,0000	0,1240		
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Θ, Σ)						0,2760	0,2860		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,0800	0,0830		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0960	0,1070		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,8800	0,8900	0,8890	0,4140	960	0,8800	0,9000	0,8900	0,56
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0000	0,2080		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0005	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0315		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0,0560	0,0600		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ETMA1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						101,0000	103,5000		
ETMA2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	100,0000	101,5000	100,7046	-79,5450	8.800	100,2000	101,9000	101,5000	0,00

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγγράφων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Οι ατάραχοι πρωταγωνιστές της ύστατης ώρας

Ο Πορτογάλος Κόστα με τις τρεις αποκρούσεις πέναλτι κόντρα στη Σλοβενία εισήλθε σε ένα «κλειστό κλαμπ» τερματοφυλάκων-μύθων

Του **ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Στο Μουντιάλ του 2006, ο προημιτελικός μεταξύ Αργεντινής και Γερμανίας έληξε 1-1 και έφτασε στα πέναλτι. Οταν ξεκίνησε η ψυχοφθόρος διαδικασία, οι πιο παρατηρητικοί στο στάδιο αλλά και από τις τηλεοράσεις έβλεπαν τον Γερμανό τερματοφύλακα, Γιανς Λέμαν, πριν από κάθε εκτέλεση πέναλτι των αντιπάλων, να βγάζει... σκονάκια από το σορτσάκι και τις κάλτσες. Τα δύο πέναλτι που έπιασε και οδήγησαν στην πρόκριση στον ημιτελικό, αλλά και όλες οι σωστές εκτινάξεις στις γωνίες, έκαναν τους πάντες να συμπεράνουν ότι σε αυτά τα χαρτάκια ήταν γραμμένες οι οδηγίες από τον πάγκο για το πώς πρέπει να πέσει και πώς χτυπάει ο κάθε Αργεντίνος παίκτης τα πέναλτι. Ηταν μια λογική εξήγηση, που αποκωδικοποιούσε εν μέρει την κρίσιμη στιγμή που ο τερματοφύλακας βρίσκεται απέναντι από τον εκτελεστή του πέναλτι.

Οπως έγραψε σε άρθρο του λίγους μήνες αργότερα ο κορυφαίος Γερμανός ψυχολόγος Γκερντ Γκιγκερέντσερ, που ειδικεύεται στη θεωρία και τη λήψη αποφάσεων, αυτό που έκανε ο Λέμαν δεν ήταν τίποτα λιγότερο και τίποτα περισσότερο από ένα ψυχολογικό τρικ. Γιατί σίγουρα ό,τι... μυστικά και να έγραφαν τα σκονάκια, αυτά θα είχαν μετατραπεί σε μουντζούρες στα ιδρωμένα ρούχα του.

Σύμφωνα με τον Γκιγκερέντσερ, ο Λέμαν προσποιείτο ότι μελετούσε σημειώσεις του, για να παίξει με το μυαλό του αντιπάλου, κάνοντάς τον να σκέφτεται περισσότερο τι πρέπει να πράξει, χάνοντας τον αυθορμητισμό αλλά κυρίως την εμπιστοσύνη του. Και για να το τεκμηριώσει, παρουσίασε μελέτες

Ο Ντιόγκο Κόστα αρχικά «έπαιξε» με το μυαλό των Σλοβένων και στη συνέχεια «διάβασε» την εκτέλεση, για να στείλει την Πορτογαλία στα προημιτελικά.

που έχουν γίνει σε έμπειρους επαγγελματίες αθλητές διαφόρων αθλημάτων, οι οποίες έχουν δείξει πως η απόδοσή τους μειώνεται αρκετά όταν... σκέφτονται πολύ αυτό που κάνουν. Αυτή την εμπιστοσύνη ανακτούσε ολοένα και περισσότερο ο Λέμαν μέσα στη διαδικασία. Οπως και ο πρόσφατος ήρωας του Euro 2024 και της Πορτογαλίας Ντιόγκο Κόστα με τα τρία πέναλτι που απέκρουσε στο παιχνίδι με τη Σλοβενία για τη φάση των «16».

Ο γκολκίπερ που έχει να επιδείξει κάτι ακόμη πιο εντυπωσιακό από τον Κόστα είναι ο Χέλμουτ Ντουκαντάμ. Ο υψηλόσωμος Ρουμάνος, που απέκρουσε τέσσερα πέναλτι σε ισάριθμες εκτελέσεις στον τελικό του Κυπέλλου Πρωταθλητριών του 1986, χαρίζοντας στη Στεάουα Βουκουρεστίου το τρόπαιο κόντρα στην Μπαρτσελόνα. Στην Ιστορία έμεινε και ο Αργεντίνος Σέρχιο Γκοϊκοτσέα, ο οποίος στο Μουντιάλ του 1990 έπιασε δύο πέναλτι με τη Γιουγκοσλαβία στους «8» και ακόμη δύο στον ημιτελικό απέναντι στη γηπεδούχο Ιταλία.

Ενας ακόμη Πορτογάλος, ο Ρικάρντο, και μάλιστα την ίδια ημέρα (1η Ιουλίου) απέκρουσε και αυτός τρία πέναλτι στον προημιτελικό του Μουντιάλ του 2006 με την Αγγλία (0-0 το αποτέλεσμα), στέλνοντας τη χώρα του στα ημιτελικά.

Δύο Κροάτες, ο Ντάνιελ Σούμπασιτς εναντίον της Δανίας (1-1, πεν. 3-2) για τους «16 » του Μουντιάλ της Ρωσίας και ο Ντομινίκ Λιβάκοβιτς στο Μουντιάλ του Κατάρ στον αγώνα με την Ιαπωνία (1-1, πεν. 3-1) επίσης για τους «16», συμπληρώνουν τη λίστα των τερματοφυλάκων που έχουν τρεις αποκρούσεις πέναλτι σε μεγάλες διοργανώσεις, με τον Ντιόγκο Κόστα να έχει το προνόμιο ότι είναι ο μοναδικός που δεν δέχθηκε ούτε ένα γκολ, ενώ δεν θα πρέπει να λησμονήσουμε και τον Αργεντίνο Εμι Μαρτίνεζ, που στο τελευταίο Μουντιάλ (Κατάρ) σταμάτησε δύο πέναλτι των Ολλανδών στα προημιτελικά και ένα στον τελικό με τη Γαλλία.

Στο σύγχρονο ποδόσφαιρο, ένας ολοκληρωμένος τερματοφύλακας είναι καλός σε όλα. Ωστόσο το πέναλτι είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση, που έχει να κάνει κυρίως με το ψυχολογικό κομμάτι: την αντίληψη, τη διαίσθηση, τον αποπροσανατολισμό του αντιπάλου εκτελεστή. Τρανταχτό παράδειγμα ο Ισπανός Κέπα Αριθαμπαλάγα, ο οποίος κουβαλά τον τίτλο του «τερματοφύλακα για τα πέναλτι», μπαίνοντας σε αρκετά παιχνίδια στο 119΄ αποκλειστικά και μόνο για τις εκτελέσεις.

Στο Μουντιάλ του 2014 και στον προημιτελικό της Ολλανδίας με την Κόστα Ρίκα, το ρολόι σημάδευε το 120΄ και ύστερα από ένα παιχνίδι χωρίς γκολ, ο Λουίς φαν Χάαλ αντικατέστησε τον βασικό, Γιάσπερ Σίλεσεν, με τη ρεζέρβα του, Τιμ Κρουλ, που τον δικαίωσε αποκρούοντας δύο πέναλτι και έστειλε τους «ωράνιε» στα ημιτελικά.

Ο Κρουλ θυμίσε τον θρυλικό κίπερ της Λιβερπουλ Μπρους Γκρόμπελαρ, με τις γκριμάτσες και κυρίως με τις κινήσεις μπροστά στο πρόσωπο των Κοσταρικανών εκτελεστών, καθώς τους μιλούσε σχεδόν πρόσωπο με πρόσωπο πριν κατευθυνθεί προς την εστία του. «Γνωρίζω πού θα το χτυπήσεις», είχε πει στον Τζιανκάρλο Γκονζάλες πριν από την εκτέλεσή του. Παρά το ότι ήταν εύστοχη, επέστρεψε στον Κοσταρικανό αμυντικό και του τόνισε: «Είδες που σου είχα πει ότι ήξερα;». Ενας ψυχολογικός πόλεμος στον οποίο είναι φανερό πως ο εκτελεστής βρίσκεται σε μειονεκτική θέση...

«Η αντιληπτική ικανότητα του τερματοφύλακα, σε συνδυασμό με το σκάουτινγκ και την ανάλυση που γίνεται κατά την προετοιμασία του παιχνιδιού από τον αναλυτή και τον προπονητή τερματοφυλάκων, είναι τα κύρια εφόδια του για να πιάσει ένα πέναλτι», αναφέρει στην «Κ» ο προπονητής τερματοφυλάκων του Βόλου, Φίλιππος Μπολοβίνης. «Πέρα από τις γενικές οδηγίες, τα tips που θα δώσουμε στον τερματοφύλακα είναι αυτά που μπορούν να κάνουν τη διαφορά.

Για παράδειγμα, τις γωνίες που χτυπάει ο κάθε παίκτης τα πέναλτι, πώς πάει στη φορά της μπάλας, το πώς βάζει το σώμα του την τελευταία στιγμή πριν σουτάρει. Απο κει και πέρα, υπάρχουν τα mind games, που γίνονται για να στρεσαριστεί ο αντίπαλος. Οι κινήσεις με τα χέρια πριν από την εκτέλεση αλλά και κάποιες άλλες αποπροσανατολιστικές κινήσεις για τη γωνία που θα διαλέξει», συμπληρώνει, θεωρώντας ότι η εξαιρετικά δύσκολη απόκρουση του Τούρκου Γκιουνόκ στο φινάλε του αγώνα με την Αυστρία θα μείνει στη μνήμη όλων ως η επέμβαση αυτού του Euro.

Στατιστικά, οι τερματοφύλακες μαντεύουν σωστά την πλευρά στο 40% των περιπτώσεων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα πιάσουν και το πέναλτι. Περίπου μία στις τρεις φορές που θα μαντέψουν σωστά θα το αποκρούσουν κιόλας, άρα μιλάμε για ένα ποσοστό 13%. Οσο παράδοξο κι αν ακούγεται, αν καθόταν ακούνητος στη μέση της εστίας του ένας τερματοφύλακας, στατιστικά θα είχε πιθανότητες 18% αφού ο αριθμός των χτυπημάτων που πάνε στο κέντρο φτάνει στο 27%.

«Η αντιληπτική ικανότητα του τερματοφύλακα, σε συνδυασμό με το σκάουτινγκ και την ανάλυση που γίνεται, είναι τα κύρια εφόδιά του για να πιάσει ένα πέναλτι», λέει στην «Κ» ο προπονητής τερματοφυλάκων Φίλιππος Μπολοβίνης.

Είχαν τον δικό τους τρόπο

Ο Χέλμουτ Ντουκαντάμ (κορυφή) είναι ο πρώτος τερματοφύλακας που έρχεται στο μυαλό των περισσότερων, καθώς άγνωστος πριν από τον τελικό Πρωταθλητριών του 1986, σταμάτησε την Μπαρτσελόνα στη διαδικασία των πέναλτι και χάρισε ένα ανέλπιστο τρόπαιο στη Στεάουα Βουκουρεστίου. Ακριβώς από κάτω, ο Σέρχιο Γκοϊκοετσέα. Ο Αργεντίνος «κίπερ», που έστειλε την Αργεντινή στον τελικό του Μουντιάλ του 1990, αλλά νικήθηκε από τον Μπρέμε από την άσπρη βούλα. Κάτω, ο ιδιόρρυθμος «θρύλος» της Λίβερπουλ Μπρους Γκρόμπελαρ, ο οποίος με τις γκριμάτσες και κυρίως τα... χορευτικά του πριν από τις εκτελέσεις δημιουργούσε το δικό του κλίμα σε μια αναμέτρηση.

ASTROBANK

Διεθνής διάκριση για δεύτερη συνεχή χρονιά

Για δεύτερη συνεχή χρονιά η AstroBank εξασφάλισε τη διεθνή διάκριση Best Private Bank – Cyprus. Η AstroBank βραβεύτηκε από το Global Private Banker, μαζί με τραπεζικούς και επενδυτικούς οργανισμούς παγκόσμιας εμβέλειας, με την κριτική επιτροπή να αναδεικνύει ότι οι υπηρεσίες Private Banking της AstroBank παρέχουν καινοτόμες λύσεις σε πελάτες με μεγάλα ιδιωτικά κεφάλαια. Η Επικεφαλής Private Banking, Treasury & ESG, της AstroBank κ. Χάρις Κυνηγού, εξέφρασε ικανοποίηση σε δηλώσεις της για τη διάκριση, σημειώνοντας ότι αυτή αποτελεί αναγνώριση της αφοσίωσης της Τράπεζας στη παροχή ποιοτικής εξυπηρέτησης και προϊόντων, ενώ παράλληλα λειτουργεί ως ισχυρό κίνητρο για συνέχιση της ανοδικής της πορείας. «Η οικοδόμηση μακροχρόνιων σχέσεων που βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη αποτελεί τον πυρήνα της φιλοσοφίας μας. Είμαστε περήφανοι για τις υψηλής ποιότητας υπηρεσίες private banking που προσφέρουμε, καλύπτοντας έτσι τις ξεχωριστές ανάγκες του κάθε πελάτη. Αυτό το βραβείο αποτελεί απόδειξη της δέσμευσής μας να παρέχουμε εξατομικευμένες λύσεις που προσαρμόζονται στις προσδοκίες των πελατών μας». Το Private Banking της AstroBank έχει δημιουργήσει μια διευρυμένη πελατειακή βάση, η οποία είναι σημαντικά μεγαλύτερη σε σχέση με το μέγεθος και το μερίδιο αγοράς της Τράπεζας. Παράλληλα, διατηρεί ένα ισχυρό δίκτυο συνεργασίας με Επενδυτικούς Οίκους και Επενδυτικές Τράπεζες του εξωτερικού, εγνωσμένου κύρους και φήμης, μέσα από το οποίο της δίνεται η δυνατότητα να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πελάτες της.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ «ΠΕΡΗΦΑΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΜΑΣ»

Απέσπασε πέντε διεθνή βραβεία

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου, το προϊόν Nurofen της εταιρείας Lifepharma, μέλος του Ομίλου MSJ, και η διαφημιστική εταιρεία Summercliff είναι περήφανοι για τις πέντε διεθνείς διακρίσεις που έχει αποσπάσει η εκστρατεία τους «Περήφανοι για τους Πυροσβέστες μας».

Κύριος στόχος της εκστρατείας ήταν να τιμήσει τους Πυροσβέστες της Κύπρου οι οποίοι και αποτέλεσαν τους πραγματικούς πρωταγωνιστές της βασικής ταινίας, των ιστοριών και των δημιουργικών. Συγκεκριμένα, η εκστρατεία έχει κερδίσει: European Excellence Award, Πλατινένιο βραβείο στα MUSE Creative Awards, Χρυσό βραβείο στα Vega Digital Awards, Grand NYX Award, και Platinum στα LIT Commercial Awards.

Η εκστρατεία αποτελεί μια πρωτοβουλία της εταιρείας Lifepharma, μέλος του Ομίλου MSJ και αντιπρόσωπος του προϊόντος Nurofen στην κυπριακή αγορά. Το Nurofen αποτελεί ένα κορυφαίο brand σκευασμάτων αντιμετώπισης του πόνου το οποίο βρίσκεται ψηλά στις προτιμήσεις των Κυπρίων καταναλωτών που το εμπιστεύονται για χρόνια τώρα.

Μέσα σε κλίμα απόλυτης συνεργασίας, η Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου, η ομάδα του Nurofen και της διαφημιστικής εταιρείας Summercliff έβαλαν δημιουργικότητα και πάθος για να υπάρξει ένα αποτέλεσμα άξιο πολυάριθμων βραβείων, τοπικών αλλά και διεθνών. Η διαφημιστική εταιρεία ανέλαβε τη δημιουργία της εκστρατείας και την παραγωγή της ταινίας και των συνεντεύξεων, καθώς επίσης και την δημιουργία των εικαστικών για την προώθησή της σε online και offline μέσα.

CYPRUS AIRWAYS

Απευθείας πτήσεις από τη Λάρνακα στη Βαρκελώνη

Η Cyprus Airways είναι ανακοίνωσε την έναρξη των νέων απευθείας πτήσεων από τη Λάρνακα προς τη Βαρκελώνη, με την έναρξη να έγινε στις 3 Ιουλίου. Αυτή η νέα διαδρομή θα λειτουργεί δύο φορές την εβδομάδα, κάθε Τετάρτη και Κυριακή, προσφέροντας στους επιβάτες μια βολική και άνετη ταξιδιωτική επιλογή προς μία από τις πιο ζωντανές πόλεις της Ευρώπης.

Οι πτήσεις θα εκτελούνται από τις 3 Ιουλίου έως τις 18 Σεπτεμβρίου, προσφέροντας στους ταξιδιώτες την τέλεια ευκαιρία να εξερευνήσουν την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Βαρκελώνης, την εκπληκτική αρχιτεκτονική και τις όμορφες παραλίες κατά τη διάρκεια της κορυφαίας καλοκαιρινής περιόδου. Τα εισιτήρια για τη νέα διαδρομή Λάρνακα-Βαρκελώνη είναι διαθέσιμα για αγορά στην ιστοσελίδα της Cyprus Airways, στο Γραφείο Κρατήσεων της Cyprus Airways στο Αεροδρόμιο Λάρνακας και μέσω ταξιδιωτικών πρακτόρων. Οι επιβάτες μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν το online σύστημα κρατήσεων της αεροπορικής εταιρείας για να διαχειριστούν τα ταξιδιωτικά τους σχέδια και να προσθέσουν επιπλέον αποσκευές ή αναβαθμίσεις σε business class.

7ο EPIC STREET FEST NICOSIA

Διασκέδαση με την καλύτερη μουσική και εδέσματα

Το απόγευμα της Τρίτης, 2 Ιουλίου, βρέθηκαν στην καρδιά της πρωτεύουσας 2000 άτομα τα οποία διασκέδασαν κάτω από τον καλοκαιρινό ουρανό με μουσική από τους καλύτερους Djs του νησιού, από τον Deejay Radio, σε ένα επικό street fest. Οι Djs που ανέβηκαν στα decks του 7ου Epic Street Fest Nicosia και έδωσαν το ρυθμό ήταν οι: Antony 642, Joakeim, Penny K και African Stevenson, από τον Deejay Radio. Για πρώτη φορά, στο 7ο Epic Street Fest Nicosia, το μεγαλύτερο φεστιβάλ της πρωτεύουσας, ο κόσμος είχε την ευκαιρία να δοκιμάσει τα πιο λαχταριστά Street Food και τα πιο «in» Cocktail Bars της πόλης, στο σύνολο 18 περίπτερα, τα οποία επιλέχθηκαν με προσοχή, με στόχο την καλύτερη γευστική εμπειρία. Αξίζει να αναφερθεί ότι για ακόμη μια χρονιά το Epic Street Fest είχε φιλανθρωπικό χαρακτήρα, αφού όλα τα έσοδα από τις ενοικιάσεις των περιπτέρων φαγητού και ποτού, καθώς και όλα τα έσοδα από τις πωλήσεις των Steak Sandwiches, θα δοθούν στο Πολυδύναμο Κέντρο του Δήμου Λευκωσίας. Το ποσό το οποίο συγκεντρώθηκε από τις πωλήσεις των Steak Sandwiches είναι στα 500 ευρώ. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στο FOODHAUS που παραχώρησε δωρεάν τις πικάνιες.

Διοργανωτές ήταν οι Epic και Deejay Radio. Στήριξε η Ελληνική Τράπεζα και ήταν υπό την αιγίδα του Δήμου Λευκωσίας. Παραγωγή Spp Media. Μέχρι το επόμενο Epic Street Fest Nicosia. Stay tuned!

ΑΛΦΑΜΕΓΑ & BEAN BAR

Στους 20 κορυφαίους εργοδότες του Investors in People

Στο πλαίσιο επαναπιστοποίησης της Χ.Α. Παπαέλληνας Εμπορική Λτδ, διαχείρισης των Υπεραγορών ΑΛΦΑΜΕΓΑ και Bean Bar, με το πρότυπο Investors in People σε επίπεδο Gold, η εταιρεία απέσπασε την μοναδική και τιμητική διάκριση να καταταχθεί στους 20 κορυφαίους εργοδότες του προτύπου παγκόσμια (εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο). Ο οργανισμός πιστοποιείται για τέταρτη φορά ως Investor in People. Το 2012 πιστοποιήθηκε στο επίπεδο Standard, το 2016 σε επίπεδο Bronze ενώ το 2020 πιστοποιήθηκε για πρώτη φορά σε επίπεδο Gold. Ο Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού του οργανισμού, Μάριος Αντωνίου, δήλωσε σχετικά: «Η πιστοποίηση με το Investors in People μας κάνει περήφανους, καθώς καθημερινά προσπαθούμε να προσφέρουμε την καλύτερη δυνατή εμπειρία εργοδότησης, μέσω καινοτόμων σχεδίων με κύριο πυλώνα τον ανθρωποκεντρισμό. Είμαστε ευγνώμονες στα μέλη της ομάδας μας αφού είναι μέσω της δικής τους ανατροφοδότησης που η εταιρεία μας είναι για τέταρτη φορά Investor in People. Η παγκόσμια κατάταξη μας στους 20 κορυφαίους εργοδότες του προτύπου σε επίπεδο Gold ανάμεσα σε άλλους 1070 περίπου οργανισμούς της ίδιας βαθμίδας ήταν μια πολύ ευχάριστη έκπληξη που πέραν του ότι μας ικανοποιεί ιδιαίτερα, μας ωθεί να συνεχίσουμε τον σχεδιασμό και την προσφορά πρακτικών, οι οποίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των συναδέλφων μας».

ΑΝΑΛΥΣΗ / **EUROBANK**

Αυξάνονται οι εστίες ανησυχίας διεθνώς

Ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας αποδείχθηκε πιο ισχυρός από τον αναμενόμενο τους πρώτους μήνες του 2024, καθώς η οικονομική δραστηριότητα παρέμεινε σχετικά ανθεκτική στους παρατεταμένους γεωπολιτικούς κινδύνους και στον συνεχιζόμενο αντίκτυπο της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής των μεγάλων κεντρικών τραπεζών. Εντούτοις, πληθώρα στοιχείων από τις μεγαλύτερες οικονομίες παγκοσμίως υποδηλώνουν σημάδια μερικής επιβράδυνσης τις τελευταίες εβδομάδες.

Χαρακτηριστικά, ο δείκτης δραστηριότητας του ινστιτούτου ISM για τον τομέα υπηρεσιών στις ΗΠΑ υποχώρησε τον Ιούνιο κάτω από το κρίσιμο επίπεδο των 50 μονάδων (48,8) για πρώτη φορά τα τελευταία τέσσερα έτη, αν και ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών PMI για τον αντίστοιχο τομέα κινήθηκε ανοδικά τον ίδιο μήνα. Παράλληλα στην Ευρωζώνη, ο σύνθετος δείκτης υπευθύνων προμηθειών PMI, ανακόπτοντας την ανοδική πορεία της περιόδου Νοεμβρίου 2023 - Μαΐου 2024, υποχώρησε τον Ιούνιο (στο 50,8), με σημαντικούς υποδείκτες που αποτελούν προπορευόμενες μεταβλητές για την περαιτέρω πορεία του γενικού δείκτη να κινούνται πτωτικά. Σύμφωνα με την S&P Global, ο ρυθμός μεγέθυνσης της Ευρωζώνης εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει το δεύτερο τρίμηνο στο 0,2% σε τριμηνιαία βάση, από 0,3% το πρώτο τρίμηνο του έτους, ενώ το μοντέλο της Atlanta Fed GDP Now εκτιμά πλέον ρυθμό αύξησης 1,5% σε ετησιοποιημένη βάση για τις ΗΠΑ το δεύτερο τρίμηνο, κοντά στο 1,4% του πρώτου τριμήνου, αλλά χαμηλότερα από την εκτίμησή της για 2,0% περίπου πριν από μόλις λίγες εβδομάδες. Αναμφισβήτητα, η υποχώρηση κάποιων δεικτών για ένα-δύο μήνες δεν σηματοδοτεί απαραίτητα αντιστροφή της πορείας της οικονομίας. Αλλωστε, θεμελιώδη μεγέθη για τη διασφάλιση συνεχιζόμενης επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας παραμένουν υποστηρικτικά. Οι ισολογισμοί των νοικοκυριών διατηρούνται ισχυροί, ιδίως στις ΗΠΑ, ενώ η αγορά εργασίας παραμένει εύρωστη στις περισσότερες μεγάλες οικονομίες.

Εντούτοις, κίνδυνοι ελλοχεύουν και το ενδεχόμενο νέων αρνητικών εκπλήξεων τους επόμενους μήνες δεν μπορεί να αποκλειστεί. Ενδεικτικά, πιθανή επιμονή του πληθωρισμού ενδεχομένως να ωθήσει μεγάλες κεντρικές τράπεζες στη διατήρηση των επιτοκίων σε περιοριστικά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα αυξημένα επιτόκια και τα υψηλότερα επίπεδα χρέους σε σύγκριση με την προ πανδημίας εποχή ενέχουν κινδύνους σχετικά με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα των οικονομιών. Νέα όξυνση των γεωπολιτικών εντάσεων πιθανώς να διαταράξει τις αγορές ενέργειας και τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, ενώ τα αποτελέσματα σε σημαντικές εκλογικές αναμετρήσεις, κυρίως στις ΗΠΑ, θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στο παγκόσμιο εμπόριο και γενικότερα στην πορεία της παγκόσμιας οικονομίας.

EUROBANK RESEARCH

ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

Γράφει ο **ΘΩΜΑΣ Ο ΜΠΕΜΠΑΣ**

Το νέο status quo της lux Λεμεσού

Για να χρησιμοποιήσω μια κλασική έκφραση των δημοσιογράφων των εφημερίδων, πριν λοιπόν στεγνώσει το μελάνι από το προηγούμενο μας κείμενο, στο οποίο περιγράφαμε το δελτίο θυέλλης στη σχέση Μαξίμου – Προεδρικού, για τον Great Sea Interconnector, ήρθε η επιβεβαίωση με τον χειρότερο τρόπο, δυστυχώς. Ως καλαμαράς που ζει και ευημερεί στην Κύπρο, μόνο θλίψη μού προκαλεί ο καβγάς για το συγκεκριμένο πάπλωμα. Ειδικά δε διαβάζοντας τα ελληνικά κυβερνητικά τρολ, που την έπεσαν «στους ανθέλληνες» Κυπρίους. Καλά, τα κυπριακά τρολ γιατί δεν απαντούν, διερωτώμαι; Το τι έσυραν του καημένου του @MP Kyriakos Hadjiyiannis δεν περιγράφεται! Του Χατζηγιάννη! Που μεγάλωσε με την ελληνική σημαία με την Κύπρο στη μέση πάνω από το κρεβάτι του.

Μιας και γράφω για τη συγκεκριμένη σημαία θυμήθηκα και την πρώτη κυρία Φιλίππα Καρσερά, η οποία σύμφωνα με την κα Αντωνία, μεγάλη φαν της οικολογίας και του παφιτικού κατσικιού ελευθέρας βοσκής, έχει βάλει στόχο να κάνει το Προεδρικό «ένα κτίριο πρότυπο βιώσιμης λειτουργίας». Μετά την ανακύκλωση και το «zero waste», σειρά θα λάβουν φωτοβολταϊκά, μέχρι και μπαταρίες, που θα το κάνουν ως το πρώτο ενεργειακά αυτόνομο κτίριο. «Έπρεπε να ήταν ο ελεγκτής στα καλύτερά του και θα βλέπαμε εκθέσεις επί εκθέσεων για τη βιωσιμότητα αυτών των επενδύσεων», είπε από το διπλανό τραπέζι ο Οδυσσέας, ο γνωστός μεγαλοεπιχειρηματίας φίλος του Αβέρωφ. «Τι συνδέει την Λάρνακα, τους Λευκαρίτες με το Βερεγγάρια;» συνέχισε με ολίγον παραπονιάρικο ύφος ο κυριος Οδυσσέας. Η σύμπραξη της bbf: του Ρωσσοκύπριου Vadim Romanov, απογόνου της δυναστείας, με τον Ντίνο για την ανάπτυξη του μετώπου των πρώην διυλιστηρίων. «Αυτός ο Vadim ήταν πάντα κάτω από το ραντάρ μας» είπε ο Νίκος Μερακλής, Πάφιος Χριστοδουλιδικός από τη Γεροσκήπου. «Σίγουρα δεν είναι δικός μας» απάντησε όλο νόημα ο κ. Οδυσσέας. Δεν τον έχω δει ποτέ στις Avant Garde συνάξεις του Alexey Gubarev της Palta, τότε που για τον κοινό μας φίλο Αβέρωφ έστρωνε χαλιά. «Ωραίες, εποχές» τόνισε με στόμφο η σοσιαλιτέ του μαγαζιού κυρία Αγγέλα. «Έφερναν τον Ramazotti για τα γενέθλιά τους όπως φέρνουν οι Λευκωσιάτες τον dj Lo, που τώρα ειρήσθω εν παρόδω είναι και στη συμφωνική ορχήστρα». «Όχι πως τώρα δεν έχουν λεφτά να το κάνουν, αλλά πλέον με την απόσταση που τους έβαλε το νέο Προεδρικό, η σλάβικη μειονότητα της lux Λεμεσού, είναι πολύ προσεκτική, ειδικά όταν βγαίνει εκτός του κρατιδίου της…» συμπλήρωσε με τη γνωστή του σοφία ο κυρ-Γιώργος ο συνταξιούχος τραπεζίτης.

Οι προσκλήσεις για τα εγκαίνια βγήκαν, τα φορέματα ράβονται, οι κωλοκτύπες ψήνονται.

Πάντως η ομήγυρης συμφώνησε σε ένα κοινό τόπο αυτή τη Δευτέρα. Πως ο κυρ Κυριάκος Χρυσοχός έχει ήδη βγάλει τις προσκλήσεις για τα εγκαίνια του περιμετρικού και τρέχει να προλάβει να τα κάνει πριν τις 16 Ιουλίου, που αρχίζουν τα προστίματα να τρέχουν. «Το αντιλαμβάνεσαι αν πας στα άλλα εργοτάξια της Cyfiled, δεν υπάρχει πλάσμα να δουλεύει στον δρόμο Λεμεσού – Πλατρών». Σε μια βδομάδα μπήκαν οι φωτισμοί, έβαλαν πινακίδες, έστρωσαν νύχτα την άσφαλτο και σήμερα βάφουν και τις γραμμές (!), μας ενημέρωσε ο κ. Νίκος Μερακλής, του οποίου η έγνοια για τα μεγάλα έργα οδοποιίας έγινε φετίχ λόγω του δρόμου Πάφου – Πόλης. «Έρχεται ο Έξαρχος ο φίλος μας με καλή διάθεση να τα βρουν με τον Αλέξη, υπάρχει νεύμα από το τρίγωνο των Βερμούδων (Κολωνάκι – Μαξίμου – Μεγάλη Βρετανία) να μην υπάρξει άλλη κρίση μετά τον Interconnector, θα υπάρξει συμφωνία και επανεκκίνηση των έργων» δήλωσε με αποφασιστικότητα ο John, ο νεαρός στιλάτος καλαμαράς με τις προσβάσεις στην αθηναϊκή άρχουσα τάξη. «Σε αυτή την είδηση πάω να σας φτιάξω κυπριακή κωλοκτύπα που είναι η εποχή της με χειροποίητα μακαρόνια από τα χεράκια μου» ανακοίνωσε με πλατύ χαμόγελο ο Βαρνάβας, ο σεφ μας από την Ίνια, που από μικρός έτρωγε για πρόγευμα τις αστακογαρίδες από τις Σπηλιές του Μανώλη στον Ακάμα. Salut με το all classic Ξυνιστέρι του Αλέξη Φωτειάδη.

Νέα μικρή πτώση κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Νέα μικρή πτώση κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 161,92 μονάδες, σημειώνοντας οριακές απώλειες σε ποσοστό 0,15%. Απώλειες σε ποσοστό 0,16% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/ CySE 20, ο οποίος έκλεισε στις 98,45 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €180.521. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, ανοδικά κινήθηκε μόνο ο δείκτης

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 161,92 μονάδες, σημειώνοντας οριακές απώλειες σε ποσοστό 0,15%.

της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 0,03%. Πτώση σημείωσαν ο δείκτης των Επενδυτικών Εταιρειών σε ποσοστό 1,30%, ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς κατά 0,97% και ο δείκτης των Ξενοδοχείων κατά 0,13%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €61.649 (άνοδος 1,21% - τιμή κλεισίματος €4,17). Ακολούθησαν οι μετοχές της Demetra Holdings Plc με €36.888 (πτώση 1,33% - τιμή κλεισίματος €1,11), της Blue Island με €22.186 (άνοδος 2,60% - τιμή κλεισίματος €0,985), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €21.080 (πτώση 2,78% - τιμή κλεισίματος €3,50) και της Κ. KYTHREOTIS HOLDINGS με €15.677 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,308). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, πέντε κινήθηκαν ανοδικά, εννέα πτωτικά και πέντε παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 126.

Εξάλλου, σε ανακοίνωση το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου αναφέρει ότι, μέσα στα πλαίσια εξέτασης του περιεχομένου των Εκθέσεων των Ανεξάρτητων Ελεγκτών στις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις των Εισηγμένων Εκδοτών στη ΝΕΑ Αγορά, για το έτος που έληξε στις 31/12/2023, αποφάσισε οι τίτλοι των εκδοτών ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Α.Ε. και ΑΙΧΜΗ Α.Ε. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, συνεχίσουν να παρουσιάζονται με σήμανση (Σ) στους πίνακες διαπραγμάτευσης και στα δελτία τιμών στην Αγορά τους (με βάση την παράγραφο 2.2.6 Α(α) της ΚΔΠ 379/2014 ως τροποποιήθηκε), λόγω του περιεχομένου της Έκθεσης Ανεξάρτητων Ελεγκτών (Έμφαση Θέματος) και (Ουσιώδης αβεβαιότητα αναφορικά με συνέχιση δραστηριότητας/Material uncertainty related to going concern) αντίστοιχα, για το έτος που έληξε στις 31/12/2023.

Εκτός του Χ.Α. δύο εταιρείες πληροφορικής

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Φτωχότερη αναμένεται να είναι προσεχώς η ελληνική κεφαλαιαγορά δεδομένου ότι δύο υψηλής κεφαλαιοποίησης (συνολικού ύψους 887 εκατ. ευρώ) εταιρείες πληροφορικής έχουν δρομολογήσει την απόσυρσή τους από το χρηματιστηριακό ταμπλό. Πρόκειται για την Epsilon Net με πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο τον Ιωάννη Μίχο, η οποία έχει κεφαλαιοποίηση αξίας 650,4 εκατ. και αναμένεται να περιέλθει, μετά την επικείμενη ολοκλήρωση της δημόσιας πρότασης, στον πλήρη έλεγχο της General Atlantic. Οπως και για την Entersoft, με διευθύνοντα σύμβουλο τον Αντώνη Κοτζαμανίδη και κεφαλαιοποίηση 236,4 εκατ. ευρώ, που βρίσκεται ήδη υπό τον έλεγχο του Olympia Group, με την περίοδο αποδοχής της δημόσιας πρότασης να εκπνέει χθες Τρίτη. Την προηγούμενη εβδομάδα η Επιτροπή Ανταγωνισμού ενέκρινε ομόφωνα τη συγκέντρωση της Entersoft με τη SoftOne λόγω της δρομολογούμενης εξαγοράς της πρώτης από τη Unity. Πρόκειται για το εταιρικό σχήμα που έχει συσταθεί με αντικείμενο την υποβολή της δημόσιας πρότασης και αποτελείται από το επενδυτικό fund του Πάνου Γερμανού Olympia Group και την Imker Capital. Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής η Olympia Group, που αποτελεί βασικό μέτοχο της SoftOne, θα αποκτήσει τον έλεγχο της Entersoft. Δημιουργείται δηλαδή μια συγκέντρωση εταιρειών την οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού ενέκρινε ομόφωνα και χωρίς αστερίσκους. Για την ώρα δεν υφίσταται επισήμως ενδεχόμενο συγχώνευσης των δύο εταιρειών, με τη συσπείρωση γύρω από τους μεγάλους παίκτες να είναι αναγκαία προκειμένου να μεγεθυνθούν μικρές ή μεσαίες καινοτόμες επιχειρήσεις, όπως έχει αναφέρει παλαιότερα σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της SoftOne Πάνος Μαρτίνης. Σημειώνεται ότι η εξαγορά της Entersoft από το Olympia Group είναι έναντι 8 ευρώ ανά μετοχή.

Μετά την επικείμενη ολοκλήρωση των δημόσιων προτάσεων για Epsilon Net και Entersoft.

Η κεφαλαιοποίηση των Epsilon Net και Entersoft ανέρχεται σε 887 εκατ. ευρώ και η απόσυρσή τους από το ταμπλό αποτελεί πλήγμα για το Χρηματιστήριο Αθηνών.

Στην περίπτωση της Epsilon Net, η δημόσια πρόταση που έχει υποβάλει, μέσω της Ginger Digital, η General Atlantic με σκοπό να αγοράσει τις μετοχές που δεν κατέχουν οι βασικοί μέτοχοι της εταιρείας πληροφορικής, Γιάννης Μίχος και Εθνική Τράπεζα, ολοκληρώνεται στις 2 Αυγούστου. Το μετοχικό σχήμα των Ginger Digital, Εθνικής Τράπεζας και Ιωάννη Μίχου, που δρα συντονισμένα (βάσει σχετικής συμφωνίας), ελέγχει το 78,54% της εταιρείας, ποσοστό που θα πρέπει να ανέλθει στο 90% μέχρι τις 2 Αυγούστου προκειμένου να πραγματοποιηθεί η έξοδος της εταιρείας από το Χρηματιστήριο Αθηνών. Το τίμημα για την απόκτηση της Epsilon Net ανέρχεται στα 12 ευρώ ανά μετοχή.

Η επικείμενη αποχώρηση των δύο εταιρειών από την ελληνική κεφαλαιαγορά, που αποτελεί στρατηγική απόφαση των νέων ιδιοκτητών τους, αποδυναμώνει τον κλάδο τεχνολογίας - πληροφορικής του Χρηματιστηρίου Αθηνών, σύμφωνα με αναλυτές. Μετά τη δρομολογούμενη έξοδο από την κεφαλαιαγορά των Epsilon Net και Entersoft, η μεγαλύτερη βάσει κεφαλαιοποίησης εταιρεία της συγκεκριμένης κατηγορίας θα είναι η Quest Συμμετοχών με κεφαλαιοποίηση της τάξεως των 560 εκατ. ευρώ. Η ταχέως αναπτυσσόμενη αγορά επιχειρηματικού λογισμικού εντός και εκτός Ελλάδας, η αξία της οποίας τοποθετείται σε περίπου 60 δισ. ευρώ πανευρωπαϊκά και αναμένεται να ξεπεράσει τα 84 δισ. ευρώ μέχρι το 2029, τροφοδοτεί τις εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών πληροφορικής.

Deloitte.

2024 Women @ Work:
A Global Outlook.

Download the report and find out what can happen when companies get it right.

© 2024 Deloitte Limited